

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI DIN CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
ȘCOALA DOCTORALĂ „DIDACTICA. TRADIȚIE, DEZVOLTARE, INOVAȚIE”

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMAT

**EDUCAȚIA MORALĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR PRIN INTERMEDIUL
TEXTELOR RELIGIOASE**

Autor: student-doctorand Adina-Olțița Aruștei (numele actual, Popovici)

Conducător de doctorat: prof. univ. dr. habil. Dorin-Corneliu Opreș

Cluj-Napoca

2025

Articole publicate

Opriș, D., & **Popovici, A.** (2025). Study on the level of satisfaction and expectations of teachers towards the use of supporting texts and storytelling in moral education in primary education. *Pedagogika-Pedagogy*, 97(1), pp. 27-41. [Web of Science ESCI (WOS: 001447613200002, IF: 0,4 / 2023, în Q4), ERIH PLUS, EBSCO] <https://doi.org/10.53656/ped2025-1.02>

Popovici, A., & Opriș, D. (2024). Aspects regarding the use of didactic strategies in the realization of moral education. Teachers' opinions and equal opportunities in primary education in Romania. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, XIV (1), pp. 16-27. (ISSN: 2247-6377, ISSN-online: 2247-8558) [Web of Science ESCI (WOS: 001257830800003, IF: 0,2 / 2023, Q4), DOAJ, ERIH PLUS, Index Copernicus, EBSCO, ProQuest] <https://doi.org/10.51865/JESP.2024.1.03>

Popovici, A. (2023). Designing and implementing moral education in Romanian primary school. In E. Soare & C. Langa (Eds.), *Education facing contemporary world issues – EDU WORLD 2022*, vol. 5, *European Proceedings of Educational Sciences* (pp. 421–429). <https://doi.org/10.15405/epes.23045.44>

Popovici, A. (2023). Peculiarities of moral education in primary school. In D. Opriș, I. Scheau, & A. Aleksandrov (Eds.), *Values, systems, education. Challenges and perspectives* (pp. 131–138). Editura Eikon. (EBSCO, Crossref). <https://doi.org/10.56177/epvl.ch16.2023.en>

Popovici, A. (2022). Issues concerning the place of the moral dimension of education in the Romanian primary education: Teachers' opinion. In D. Opriș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family: Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 189–197). Eikon. <https://doi.org/10.56177/epvl.ch33.2022.en>

Popovici, A. (2021). Philosophical, pedagogical and religious references on the evolution of moral education. In D. Opriș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family: Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 189–197). Eikon. <https://doi.org/10.56177/epvl.ch26.2021.en>

Popovici, A. (2021). Highlights of education in the spirit of moral values. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family: Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 124–128). Eikon. <https://doi.org/10.56177/epvl.ch17.2021.en>

Popovici, A. O., & Acatrinei, I. R. (2021). Peculiarities and opportunities in achieving moral education in primary school. In Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). ICERI2021. *14th annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 2128–2132). <https://doi.org/10.21125/iceri.2021.0547>

Acatrinei, I. R., & **Popovici, A. O.** (2021). The organization of multigrade teaching in primary school: Challenges and chances. In Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). ICERI2021. *14th annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 1627–1633). <https://doi.org/10.21125/iceri.2021.0442>

Popovici, A. (2020). Communication and interrelationship in education: Opportunities and challenges in contemporary learning. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor*, Tom XVIII. Eikon.

Cuprinsul tezei

CAPITOLUL 1. REPERE ISTORICE ȘI ABORDĂRI CONCEPTUALE ÎN EDUCAȚIA MORALĂ	2
1.1 Repere istorice în conceptualizarea educației morale, ca dimensiune a educației clasice.....	2
1.2 Concepte asociate educației morale.....	16
1.2.1 Conceptul de morală.....	16
1.2.2 Dimensiuni ale moralității.....	18
1.2.3 Valorile morale, repere pentru o lume echilibrată	20
1.2.4 Educația morală și modelarea interioară a persoanei.....	23
1.2.5 Idealul moral și aspirațiile umane	26
1.2.6 Comportamentul moral, expresie a principiilor morale.....	27
1.2.7 Deprinderile și obișnuințele morale, mecanisme de formare și de internalizare a conduitei morale.....	28
1.2.8 Atitudinile morale și influența lor asupra conduitei	29
1.2.9 Conceptualizare și rol în spațiul normativ al educației morale contemporane ..	30
1.3. Perspective teoretice asupra dezvoltării morale	31
1.3.1 Modelul propus de Jean Piaget.....	32
1.3.2. Perspectiva lui Lawrence Kohlberg asupra dezvoltării morale	33
1.3.3 Dezvoltarea morală la copil, în concepția lui John Rawls	35
1.3.4 Carol Gilligan, o voce diferită în spațiul dezvoltării morale	36
1.4 Componente fundamentale în orientarea și în structurarea educației morale	36
1.4.1 Normativitatea în educația morală: repere teoretice	36
1.4.2 Finalități ale educației morale: ideal, scopuri, obiective	39
1.4.3 Dimensiuni și structuri ale conținutului educației morale: cadre de referință ...	44
1.5 Posibilități și limite ale educației morale în învățământul contemporan	46
1.5.1 Statutul educației morale în sistemele actuale de învățământ din țări ale Europei	47
1.5.2 Locul educației morale în sistemul de învățământ românesc	59
1.5.2.1 Mecanismele educației morale în perioada comunistă din România.....	60
1.5.2.2 Educația morală românească sub semnul reformei.....	61
1.5.2.3 Perspective curriculare în realizarea educației morale actuale	62
CAPITOLUL 2. EDUCAȚIA MORALĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR.....	66
2.1. Particularități ale educației morale în învățământul primar	66
2.1.1. Profilul elevului din învățământul primar	66
2.1.2. Coordonate ale educației morale în învățământul primar	69
2.1.3 Educația morală în manualele pentru învățământul primar.....	71
2.2 Perspective didactice privind formarea conștiinței și a conduitei morale	72
2.2.1 Comunicarea interactivă în formarea morală.....	74
2.2.2 Povestirea ca instrument educativ	76
2.2.3 Explicația morală sau calea către clarificarea principiilor morale	77
2.2.4 Modelul comportamental sau puterea exemplului în educația morală.....	78
2.2.5 Exercițiul moral, parcursul către trăirea conform normelor de comportament .	80
2.2.6 Jocul didactic, calea spre învățarea moralității prin interacțiune ludică	81
2.2.7 Aprobarea, încurajarea virtuților prin validare și feedback pozitiv	83
2.2.8 Dezaprobarea, calea către corectarea comportamentului moral.....	83
2.2.9 Mijloacele educației morale, instrumente de valoare în formarea morală a elevilor	85
2.2.10 Evaluarea progresului în educația morală.....	88
2.2.11 Repere privind organizarea activității didactice în educația morală....	91
2.2.12 Tendințe actuale în abordarea strategiilor didactice în educația morală	93
CAPITOLUL 3. EDUCAȚIA MORALĂ ȘI TEXTELE RELIGIOASE PENTRU COPII ..	101
3.1 Textele literare - factor de influență asupra educației morale a copilului.....	101
3.2 Relația sinergică dintre educația morală și literatura religioasă	103

3.3	Repere de educație morală în literatura veche românească	106
3.4	Începuturile și evoluția literaturii pentru copii.....	111
3.4.1	Dimensiuni teoretice privind literatura pentru copii	111
3.4.2	Repere istorice ale literaturii pentru copii la nivel global.....	112
3.4.3	Traectoria literaturii pentru copii în România	114
3.5	Specificul literaturii religioase pentru copii și tipuri de texte accesibile elevilor din învățământul primar	116
3.5.1	Povestirile religioase: structură narativă și funcție educativă	117
3.5.2	Pildele religioase: valori morale și impact formativ	119
3.5.3	Poezia religioasă: expresie lirică și dimensiune spirituală.....	120
3.5.4	Colindele: tradiție, simbolism și mesaj moral.....	121
3.5.5	Textul biblic: fundament spiritual și dimensiune educațională	122
3.5.6	Textele pentru serbările școlare: funcție didactică și rol în transmiterea valorilor morale	124
3.6	Integrarea textelor religioase în demersuri curriculare și extracurriculare	127
3.6.1	Funcția formativă a textelor religioase în predarea disciplinei Comunicare în limba română / Limba și literatura română.....	127
3.6.2	Textele religioase ca resurse educaționale pentru alte discipline școlare.....	129
3.6.3	Textele religioase pentru copii în activitățile extracurriculare - rol și impact educativ.....	131
CAPITOLUL 4. CERCETARE PSIHOPEDAGOGICĂ PRIVIND EDUCAȚIA MORALĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR PRIN INTERMEDIUL TEXTELOR RELIGIOASE		134
4.1.	Designul cercetării.....	135
4.1.1.	Premisele și contextul cercetării.....	135
4.1.2.	Tipologia cercetării întreprinse	136
4.1.3.	Scopul și obiectivele generale ale cercetării	138
4.1.4.	Metodologia cercetării.....	139
4.1.4.1.	Experimentul psihopedagogic	139
4.1.4.2.	Metoda cercetării documentelor (curriculare, școlare)	141
4.1.4.3.	Metoda interviului	142
4.1.4.4.	Metoda anchetei pe bază de chestionar.....	143
4.1.4.5.	Metoda studiului de caz.....	145
4.1.4.6.	Metode sociometrice	147
4.1.4.7.	Metoda testelor și a altor probe de evaluare scrisă	148
4.1.4.8.	Metoda analizei produselor activității elevilor.....	149
4.1.4.9.	Metoda observației	149
4.1.4.10.	Metode de analiză/ interpretare statistică a datelor cercetării.....	151
4.1.5.	Participanți la cercetare	151
4.1.5.1.	Prezentarea participanților la interviu	151
4.1.5.2.	Prezentarea participanților la ancheta pe bază de chestionar.....	152
4.1.5.3.	Prezentarea participanților la cercetarea de tip experimental	155
4.1.6.	Etapizarea cercetării	157
4.2.	Studiu preliminar: Provocări și șanse în realizarea educației morale în învățământul primar românesc	159
4.2.1.	Introducere.....	159
4.2.2.	Designul cercetării.....	163
4.2.2.1.	Scop și obiective de cercetare	163
4.2.2.2.	Metode și instrumente de cercetare utilizate	164
4.2.2.3.	Participanți la cercetare	164
4.2.3.	Rezultate	165
4.2.3.1.	Locul ocupat de educația morală în școala românească	165
4.2.3.2.	Nivelul actual al realizării educației morale.....	167
4.2.3.3.	Cauze ale situației actuale în ceea ce privește realizarea educației morale.....	168
4.2.3.4.	Prezența educației morale în documentele cu caracter reglator.....	170

4.2.3.5.	Asumarea de către cadrele didactice a educației morale a elevilor	172
4.2.3.6.	Susținerea școlii în realizarea educației morale a copiilor.....	173
4.2.3.7.	Dificultăți în realizarea educației morale	175
4.2.3.8.	Eficientizarea realizării educației morale.....	177
4.2.3.9.	Valorizarea modelelor morale	178
4.2.4.	Concluzii.....	180
4.3.	Studiul I: Educația morală în învățământul primar din România: pregătirea cadrelor didactice, persoane-suport, dificultăți și propuneri de eficientizare, modele morale.....	182
4.3.1.	Introducere.....	182
4.3.2.	Designul cercetării.....	187
4.3.2.1.	Scop și întrebări de cercetare	187
4.3.2.2.	Metode și instrumente de cercetare utilizate	189
4.3.2.3.	Participanți la cercetare	190
4.3.3.	Rezultate	191
4.3.3.1.	Formarea inițială, formarea continuă și autoinstruirea în domeniul educației morale	191
4.3.3.2.	Contexte și asumarea responsabilității în realizarea educației morale în școală.....	202
4.3.3.3.	Persoane-suport în realizarea educației morale.....	208
4.3.3.4.	Interesul părinților față de educația morală acopiilor	212
4.3.3.5.	Obstacole în realizarea educației morale.....	215
4.3.3.6.	Modalități de îmbunătățire a activității în domeniul educației morale .	219
4.3.3.7.	Modele morale pentru elevi și profesori	224
4.3.4.	Concluzii.....	226
4.4.	Studiul II: Particularități didactice în realizarea educației morale în învățământul primar românesc.....	229
4.4.1.	Introducere.....	229
4.4.2.	Designul cercetării.....	235
4.4.2.1.	Scop și întrebări de cercetare	235
4.4.2.2.	Metode și instrumente de cercetare utilizate.....	237
4.4.2.3.	Eșantionul de subiecți.....	238
4.4.3.	Rezultate	239
4.4.3.1.	Proiectarea activităților didactice cu componente din sfera educației morale	239
4.4.3.2.	Sistemul metodologic utilizat în educația morală a elevilor din învățământul primar	247
4.4.3.3.	Mijloace didactice utilizate în secvențele de instruire din sfera educației morale.....	259
4.4.3.4.	Evaluarea în educația morală	271
4.4.3.5.	Contexte de realizare a educației morale	279
4.4.4.	Concluzii	288
4.5.	Studiul III: Utilizarea textelor religioase pentru copii în educația morală realizată în învățământul primar	294
4.5.1.	Introducere.....	294
4.5.2.	Designul cercetării.....	297
4.5.2.1.	Scop și întrebări de cercetare	297
4.5.2.2.	Metode și instrumente de cercetare utilizate	298
4.5.2.3.	Participanți la cercetare	299
4.5.3.	Rezultate	300
4.5.3.2.	Povestirea morală, la diferite discipline de învățământ	304
4.5.3.3.	Materiale-suport pentru alegerea povestirilor morale.....	309
4.5.3.4.	Motivații pentru utilizarea textelor religioase în educația morală	315
4.5.3.5.	Tehnici de utilizare a povestirii morale în evaluare	319
4.5.4.	Concluzii.....	323
4.6.	Studiul IV: Influența textelor religioase pentru copii asupra interiorizării valorilor	

morale la elevii din învățământul primar	326
4.6.1. Introducere	326
4.6.2 Designul cercetării.....	330
4.6.2.1. Obiective, variabile și ipoteze de cercetare.....	330
4.6.2.2. Metode și instrumente de cercetare	331
4.6.2.3. Organizarea cercetării.....	333
4.6.3 Rezultate.....	342
4.6.3.1. Date obținute prin metoda testelor	342
4.6.3.2. Date obținute prin aplicarea fișei de feedback	359
4.6.3.3. Date obținute prin metode sociometrice	363
4.6.3.4. Date obținute prin observare directă	402
4.6.3.5. Date obținute prin studiu de caz.....	409
4.6.3.6. Percepția cadrelor didactice participante la cercetarea de tip experimental cu privire la activitățile didactice	428
4.6.4. Concluzii.....	430
CAPITOLUL 5. CONCLUZII GENERALE ȘI DISCUȚII	433
5.1 Concluziile fundamentării teoretice	433
5.2 Concluzii formulate pe baza opiniilor și a percepțiilor cadrelor didactice supuse cercetării	435
5.3 Concluziile cercetării de tip experimental	441
Referințe.....	445
Anexa 1 Ghid de interviu inspector/ director/ consilier educativ.....	512
Anexa 2 Chestionar adresat învățătorilor/profesorilor pentru învățământul primar	513
Anexa 3 Test inițial.....	520
Anexa 4 Fișa de observare a comportamentului	526
Anexa 5 Test sociometric inițial.....	527
Anexa 6 Interviu învățător/profesor în învățământul primar care a vizat elevii din cadrul studiului de caz	528
Anexa 7 Compunere	529
Anexa 8 Feedback activitate.....	531
Anexa 9 Răspunsurile elevilor la testul sociometric inițial, clasa E2	532
Anexa 10 Sociograme pentru alegeri și pentru respingeri, clasa E2 inițial	533
Anexa 11 Răspunsurile elevilor la testul sociometric final, clasa E2	534
Anexa 12 Sociograme pentru alegeri și pentru respingeri, clasa E2 final	535
Anexa 13 Răspunsurile elevilor la testul sociometric inițial, clasa E3	536
Anexa 14 Sociograme pentru alegeri și pentru respingeri, clasa E3 inițial	537
Anexa 15 Răspunsurile elevilor la testul sociometric final, clasa E3	538
Anexa 16 Sociograma pentru alegeri și pentru respingeri, clasa E3 final	539
Anexa 17 Răspunsurile elevilor la testul sociometric inițial, clasa E4	540
Anexa 18 Sociograma pentru alegeri și pentru respingeri, clasa E4 inițial	541
Anexa 19 Răspunsurile elevilor la testul sociometric final, clasa E4	542
Anexa 20 Sociograma pentru alegeri și pentru respingeri, clasa E4 final	543
Anexa 21 Ghid de interviu focus-grup	544
Anexa 22 Fișa de activitate	545

Introducere

Teza de doctorat cu titlul „Educația morală în învățământul primar prin intermediul textelor religioase” are ca scop explorarea unor aspecte la nivel teoretic și practic legate de utilizarea textelor religioase în educația morală a elevilor. Lucrarea este structurată în cinci capitole. Primul dintre ele, „Repere istorice și abordări conceptuale în educația morală”, oferă, în prima parte, unele clarificări ale conceptelor educației morale de-a lungul timpului, apoi prezintă perspective teoretice asupra dezvoltării morale, aspecte legate de componentele fundamentale în orientarea și în structurarea acestei dimensiuni a educației, dar și statutul și perspectivele educației morale în învățământul contemporan. Al doilea capitol prezintă particularitățile educației morale la școlarii mici, metodele, mijloacele, modalitățile de evaluare, formele de organizare a activității, dar și tendințele actuale în abordarea strategiilor didactice în educația morală a copiilor. Cel de-al treilea capitol se referă la relația dintre educația morală și literatura religioasă, prezentând repere de educație morală în literatura veche românească, un scurt istoric al literaturii pentru copii, dar și aspecte legate de specificul acestor texte, cu accent pe latura lor formativă. În capitolul al patrulea se prezintă cercetarea psihopedagogică, prima parte conținând descrierea designului cercetării, urmată de o detaliere a celor cinci studii desfășurate. În studiul preliminar, s-au analizat prin intermediul datelor culese cu metoda interviului concepțiile cadrelor didactice aflate în funcții de conducere referitoare la importanța acordată educației morale. Următoarele trei studii, care valorifică date culese prin ancheta pe bază de chestionar, au analizat opiniile profesorilor pentru învățământul primar/învățătorilor, cu privire la diferite aspecte legate de realizarea educației morale în învățământul primar. Studiul I a investigat subiecte referitoare la formarea cadrelor didactice, la asumarea responsabilității, la persoanele-suport din școală, la dificultățile întâmpinate și la modul în care pot fi depășite. Studiul II a abordat aspecte care se referă la practicile utilizate în educația morală la școlarii mici. Cel de-al treilea studiu s-a concentrat pe modalitățile de utilizare a textelor religioase la diferite discipline de învățământ. Studiul de tip experimental cuprinde descrierea intervenției formative, desfășurate cu scopul investigării impactului pe care textele religioase îl au asupra interiorizării valorilor morale la copiii din învățământul primar. Ultimul capitol al tezei prezintă concluziile cercetării, la nivel teoretic și practic, limitele acesteia și direcții viitoare de cercetare.

Cuvinte-cheie: educație morală, texte religioase, învățământ primar, strategie didactică, valori morale

Argument

Moralitatea reprezintă esența omului și a umanității, trăsătura sa distinctivă. Latura morală este constituentul ce ar trebui să influențeze întreaga viață interioară a individului, fără de care nu s-ar putea vorbi de formarea personalității.

Numită „*educația însăși*” (Reboul, 1976), educația morală este un proces continuu, ce se remarcă prin dimensiunea sa, cea mai extinsă și mai profundă, prin comparație cu celelalte componente ale educației, un proces ce presupune transformarea individualității, în funcție de valori, norme, principii morale. Cadrele didactice ocupă un loc important în această devenire, întrucât au menirea de a crea posibilități în vederea formării comportamentelor dezirabile ale educabililor, comportamente ce vor constitui fundamentul conduitei morale a adultului de mai târziu.

Învățământul primar corespunde unei perioade în care dezvoltarea trăsăturilor morale are o mare pondere, acum alcătuindu-se baza pe care, ulterior, vor fi construite personalități și caractere, ce vor contura indivizii, părți integrante ale societății.

Este unanim recunoscut faptul că religia și morala se află într-un raport de interdependență. Literatura religioasă se remarcă prin calitatea sa de instrument educativ, care, la școlarii mici, facilitează procesul de descoperire a propriei identități, textele fiind surse de conținuturi ce pot fi valorificate pentru a forma și dezvolta competențe morale. Această literatură pentru copii nu a fost până în prezent exploatată suficient, ea figurând printre ceilalți vectori de conținut moral.

Printr-o abordare din perspectiva teoretică și din cea aplicativă, tema de cercetare oferă repere pentru inovarea, ameliorarea, dezvoltarea și reînnoirea procesului instructiv-educativ, la nivelul învățământului primar, având ca scop reliefarea contribuției pe care utilizarea literaturii religioase o are în educația morală a școlarii mici.

Interesul pentru acest segment al educației este departe de a se stinge, din contră, se poate spune că se manifestă din ce în ce mai mult, într-o perioadă în care starea morală a societății este privită cu temere profundă, când valorile sunt din ce în ce mai neclare, iar generațiile tinere, cu o viziune deformată asupra lumii, sunt puternic influențate de materialism.

În același timp, tema răspunde și cerințelor legate de politica educațională. Odată cu implementarea noului Curriculum Național, accentul se mută de pe predare și învățare pe elev, rolul școlii este acela de a modela personalitatea educatului, iar profilul absolventului nu s-ar putea contura optim fără componenta sa morală. Totodată, valorile promovate de același Curriculum Național (respect, responsabilitate, integritate, perseverență), derivă toate

dintr-o educație morală realizată la un nivel necesar și suficient, pentru a permite omului să distingă binele de rău, dreptatea de nedreptate, adevărul de neadevăr.

De asemenea, tema se conturează în conformitate cu exigențele sociale, cu cerințele formulate de societate față de sistemul educativ. Dacă ținem cont de ceea ce spunea Axel Oxenstierna, și anume că „buna creștere a tineretului este garanția cea mai sigură a fericirii unui stat”, educația morală încă nu ocupă locul binemeritat în preocupările factorilor educaționali. Trăind în colectivitate, setul valorilor și al percepțelor morale trebuie cunoscute și însușite la nivelul fiecărui individ și, în acest sens, educația joacă rolul principal, întrucât scopul ei este modelarea elevilor în vederea unei bune integrări sociale. Această integrare nu poate avea loc fără existența unui comportament prosocial, fără respectarea normelor sociale, iar combaterea conduitei negative și formarea de caractere morale sunt imperios cerute de societate în proiectarea și realizarea demersurilor didactice.

Educația morală la ciclul primar prin literatura religioasă reprezintă o temă de cercetare de interes, impusă de nevoile factorilor implicați în educație, o temă actuală din punctul de vedere al științei și al practicii pedagogice.

Partea I

Fundamente teoretice

Capitolul 1. Repere istorice și abordări conceptuale în educația morală

Primul capitol al tezei analizează conceptele legate de educația morală, precum și evoluția acestora în timp. Printr-o abordare istorică, sunt analizate etapele conturării termenilor din domeniul moralei, dezvăluind cugetările celor mai reprezentativi gânditori. Începând cu nume precum Homer, Aristotel, Heraclit, Democrit, Socrate, Platon, cunoscuți ca fiind primii înțelepți care au tratat problema moralei, capitolul dezvăluie teorii ale unor autori reprezentativi, precum Kant, Hegel, Schopenhauer, Dewey, Nietzsche.

Conceptele asociate educației morale sunt analizate atât în raport cu opiniile gânditorilor din perioade îndepărtate, precum Buchanan (1882) sau Bouglé (1922), cât și prin prisma concepțiilor de dată recentă, ale cercetătorilor contemporani.

Capitolul prezintă, de asemenea, unele teorii ale dezvoltării morale, precum modelele propuse de Jean Piaget, Lawrence Kohlberg, John Rawls ori Carol Gilligan, analizând similitudinile, dar și diferențele dintre ele. Mai apoi, se detaliază aspecte privind componentele fundamentale în orientarea și în structurarea educației morale (principii, finalități, conținut), iar primul capitol se încheie cu o radiografie a sistemelor de învățământ din unele țări ale Europei, dar și a sistemului de învățământ românesc, din perspectiva educației morale.

Capitolul 2. Educația morală în învățământul primar

Cel de-al II-lea capitol este dedicat educației morale în învățământul primar, surprinzând caracteristicile generale ale elevului de școlaritate mică și descriind mecanismele prin care se realizează trecerea de la asimilarea cognitivă a valorilor la interiorizarea lor.

Apoi, este abordată problematica manualelor alternative din învățământul primar din punctul de vedere al valorii lor formative, dar se realizează, de asemenea, o analiză a metodelor utilizate frecvent la clasele mici cu scopul formării morale a elevilor. Conversația morală, povestirea morală, exercițiul moral, explicația, exemplul moral, jocul didactic ori aprobarea și dezaprobarea sunt prezentate cu avantajele și neajunsurile lor.

Evaluarea în educația morală se dovedește a fi una destul de greu de realizat și, după unii autori, cunoaște o abordare mai ales intelectuală (Monada et al., 2020). Dificultatea acesteia provine din faptul că fenomenele interne, de natură subiectivă, nu pot fi observate.

Capitolul prezintă în final tendințele actuale în abordarea strategiilor didactice în educația morală, dovedind faptul că cercetătorii din întreaga lume sunt preocupați de acest segment.

Capitolul 3. Educația morală și textele religioase pentru copii

Al treilea capitol al tezei stabilește legătura dintre educația morală și textele religioase pentru copii. Se subliniază complementaritatea dintre educația morală și cea religioasă și se prezintă avantajele parcurgerii textelor religioase din perspectiva dezvoltării morale. De asemenea, se realizează o analiză a literaturii vechi românești, arătându-se faptul că odată cu primii naratori (cronicarii moldoveni), au apărut și primii moraliști.

Capitolul delimitează apoi literatura pentru copii de restul literaturii, prezentându-i principalele caracteristici și surprinzându-i evoluția, atât la nivel mondial, cât și la nivel național. În final, sunt analizate tipurile de texte ce pot constitui resurse educaționale atât în demersuri curriculare (la disciplina Limba și literatura română sau la alte discipline), cât și în demersuri extracurriculare.

Ancorarea cercetării într-o fundamentare teoretică minuțioasă conferă studiilor desfășurate validitate, ipotezele și întrebările de cercetare fiind plasate într-un context clar, logic și coerent. O alegere corectă și eficientă a metodelor prin care se culeg date, precum și construirea unor instrumente de cercetare în deplină concordanță cu ceea ce ne dorim să măsurăm și să înțelegem se leagă în mod direct de o bună documentare asupra fenomenelor investigate.

Partea a II-a

Cercetare psihopedagogică privind educația morală în învățământul primar prin intermediul textelor religioase

Demersul investigativ și-a propus să identifice elemente cheie privind utilizarea textului religios de către cadrele didactice de la învățământul primar, pentru dezvoltarea conduitei și a conștiinței morale la elevii de clasa a IV-a, și identificarea pe cale experimentală de elemente în măsură să susțină interiorizarea valorilor religioase prin activități didactice la disciplina Limba și literatura română.

În cercetarea întreprinsă de noi, am utilizat un sistem metodologic de culegere, analiză și interpretare a datelor, după cum urmează: metoda cercetării documentelor, folosită în toate cele cinci studii, metoda interviului, utilizată în studiul preliminar, metoda anchetei, pe care s-au sprijinit studiile 1, 2 și 3, iar în studiul 4, cel experimental s-au utilizat metoda testelor și a altor probe de evaluare scrisă, metoda analizei produselor activității elevilor, metoda observației și experimentul psihopedagogic. Metodele de analiză statistică a datelor cercetării se regăsesc în toate cele cinci studii desfășurate.

Așadar, pornind de la convingerile specialiștilor că o temă de cercetare este mai eficient aprofundată printr-o abordare ce integrează atât date calitative, cât și cantitative (Creswell & Clark, 2017; Creswell & Creswell, 2018), cercetarea noastră s-a sprijinit pe o combinație de metode, concretizată în cinci studii, care s-au completat reciproc, în vederea creionării unei imagini de ansamblu, dar și a unor detalii semnificative în ceea ce privește educația morală în învățământul primar.

Studiul preliminar

Provocări și șanse în realizarea educației morale în învățământul primar românesc

A fost desfășurat pe baza răspunsurilor la întrebările din ghidul de interviu administrat inspectorilor, directorilor de școală și consilierilor școlari, în perioada ianuarie – martie 2022, și a urmărit identificarea opiniilor cadrelor didactice aflate în funcții de conducere asupra educației morale din școala românească, în vederea identificării de direcții sau priorități de cercetare și a elaborării instrumentelor de culegere a datelor necesare în următoarele etape ale cercetării.

Acest studiu a avut în vedere conturarea unei imagini de ansamblu privind statutul educației morale în învățământul românesc. Folosind interviul, s-a urmărit identificarea concepțiilor inspectorilor/directorilor/consilierilor școlari cu privire la unele aspecte generale ale educației morale în școala românească: importanța care i se acordă, nivelul, eficiența și calitatea ei, implicarea dascălilor, dificultățile cu care aceștia se confruntă, precum și soluțiile posibile.

Datele culese în cadrul acestui studiu relevă un ansamblu de informații legate de concepțiile cadrelor didactice aflate într-o funcție de conducere (inspector/director) și a celor implicate direct în formarea morală a copiilor (consilieri școlari) asupra locului educației morale în școala românească, aspect vizat prin cea dintâi întrebare de cercetare. Deși educația

morală este percepută ca având o importanță majoră, este recunoscut faptul că nu se află pe poziția pe care ar fi necesar să o ocupe. Cauzele cele mai evidente care au dus la situația prezentă, în concepțiile participanților la interviu, sunt: influența mediului online și a mass-media, lipsa modelelor, anturajele nepotrivite în care nimeresc copiii, precum și gradul redus de implicare a familiei.

Se poate observa că percepțiile dascălilor converg către imaginea unei educații morale de nivel și eficiență scăzute, această stare de fapt fiind motivată prin realitatea că mulți copii sunt privați de îndrumarea și sprijinul părinților care, fie pleacă în străinătate pentru a-și întreține familia, fie muncesc foarte mult în țară, iar lipsa timpului nu le permite să se implice în formarea celor mici. Blamată este și permisivitatea exagerată de care unii copii se bucură, considerată a fi una dintre cauzele eficienței scăzute a educației morale.

În privința documentelor cu caracter reglator, jumătate dintre intervievați sunt de părere că acestea ating doar tangențial educația morală, dovedindu-se a nu fi un sprijin eficient al cadrelor didactice în raport cu situațiile cu care acestea se confruntă la clasă, iar cealaltă jumătate se declară mulțumiți de acestea.

În ciuda tuturor acestor factori care diminuează eficiența demersurilor dascălilor în direcția formării morale a copiilor, în cazul următorului obiectiv de cercetare, varietatea de concepții existente în legătură cu gradul de implicare al cadrelor didactice în educația morală a elevilor, arată că majoritatea o fac cu responsabilitate, 5 dintre participanții la interviu susținând că dascălii își asumă educația morală a elevilor lor în mare și foarte mare măsură.

Răspunsurile obținute se referă la organizarea și desfășurarea de programe și proiecte educaționale, activități extracurriculare ce au ca scop dezvoltarea morală a elevilor, organizarea de cursuri de formare pe acest segment pentru cadrele didactice implicate în educația morală, consilierea dascălilor, oferirea de exemple de bune practici, ca modalități de ameliorare a educației morale realizate în școală.

Privitor la dificultățile cu care se confruntă personalul didactic în realizarea educației morale, se evidențiază mai ales gradul redus de implicare a familiei în formarea morală a copiilor, influența exercitată de mediul online și de mass media asupra acestora, precum și atitudinea pe care unii părinți o afișează față de școală și față de dascăli, un curriculum foarte încărcat, ce nu permite cadrelor didactice o abordare detaliată a problemelor de natură morală. De asemenea se aduc în discuție, ca soluții la aceste dificultăți, aspecte precum schimbări atât la nivel curricular (educația morală tratată într-o disciplină separată, creșterea numărului de ore alocate activităților ce vizează dezvoltarea morală a elevilor, existența unor resurse adecvate), cât și la nivelul părinților (control mai riguros al programului zilnic al

copiilor, dedicarea unui timp mai îndelungat acestora), sau al cadrelor didactice (fiind necesar ca acestea să constituie modele morale pentru elevi și să mențină o mai strânsă colaborare cu părinții).

Răspunsurile arată că o calitate absolut necesară fiecărui educator este să aibă el însuși caracter moral. De asemenea, se impune să dispună de o bună pregătire profesională și să fie în permanență exemplu pentru elevii săi.

Concluziile acestui studiu preliminar impun aprofundarea unor aspecte precum dificultățile întâlnite de cadrele didactice în formarea morală a elevilor, persoanele pe care dascălii se sprijină în realizarea acestui demers, eficientizarea educației morale, gradul de implicare a părinților, valorile morale de care un educator trebuie să facă dovadă, pentru a constitui un model moral pentru cei mici. Astfel, se conturează următoarele direcții de cercetare, care ne orientează către chestionarea cadrelor didactice în legătură cu aspectele vizate.

Studiul I

Educația morală în învățământul primar: pregătirea cadrelor didactice, contexte de realizare, persoane suport, dificultăți și propuneri de eficientizare

S-a desfășurat în perioada martie – iunie 2022 și a urmărit identificarea opiniilor învățătorilor și profesorilor pentru învățământul primar cu privire la formarea inițială și continuă în domeniul educației morale, la gradul lor de implicare în realizarea obiectivelor acestei dimensiuni a educației, la obstacolele întâlnite în realizarea educației morale și la modalități de a le depăși. Studiul a constituit o continuare firească a investigațiilor derulate în studiul preliminar și a urmărit identificarea opiniilor învățătorilor și ale profesorilor pentru învățământul primar cu privire la unele aspecte ce influențează activitatea de zi cu zi la catedră în ceea ce privește educația morală a copiilor.

Rezultatele obținute dezvăluie fenomene importante legate de formarea cadrelor didactice ca formator moral, de sprijinul din partea celorlalți în îndeplinirea acestei misiuni, de problemele cu care se confruntă și de modul în care acestea ar putea fi remediate.

În raport cu nevoile și așteptările învățătorilor/profesorilor pentru învățământul primar în ceea ce privește formarea pe segmentul educației morale, cei chestionați sunt de părere că acest aspect reprezintă o verigă slabă a învățământului românesc. Ei reclamă faptul că pregătirea inițială nu-i ajută pe deplin în formarea conștiinței și a conduitei morale a elevului

(50,73% dintre învățătorii și profesorii pentru învățământul primar susțin că li s-a vorbit doar tangențial despre educație morală, în cadrul unor discipline sau cursuri care urmăreau alte finalități). Lipsa programelor de formare continuă îi determină să se informeze singuri asupra problemelor legate de educația morală a copiilor (70% din respondenți declară că au fost nevoiți să caute informații), iar oferta de resurse în vederea proiectării de activități ce au ca scop formarea morală a elevilor este nesatisfăcătoare (așa cum susțin 40,9% dintre cadrele didactice chestionate), aspecte relevate și de diferențele semnificative statistic între diferitele modalități de formare.

Dacă dascălii cu vechime mare, de peste 25 de ani, au un grad de satisfacție mai mare în raport cu formarea inițială pe dimensiunea morală a educației, opiniile celor aflați la începutul carierei arată că învățământul românesc actual valorizează mai puțin formarea cadrelor didactice în domeniul educației morale față de cel din perioada comunistă.

Același fenomen poate fi constatat și în ceea ce privește participarea la cursuri de formare continuă. Vârsta, vechimea și gradele didactice ale cadrelor didactice determină diferențe semnificative statistic între profesorii tineri, nemulțumiți de oferta cursurilor de formare pe teme de educație morală, și cei vârstnici, al căror grad de satisfacție este mai mare. Se remarcă faptul că, în cazul dascălilor cu vechime mică, între 0 și 5 ani, interesul pentru participarea la cursuri de formare este unul scăzut.

În schimb, nevoia de autoinstruire este una generală în rândul cadrelor didactice, nefiind influențată în vreun fel de variabile precum vârstă vechime, nivel de studii, grade didactice, clasă coordonată sau mediu în care dascălii activează.

O altă întrebare de cercetare se referă la contextele educației morale în școală, cu accente pe asumarea responsabilității pentru aceasta. Din răspunsurile cadrelor didactice am aflat că școala acordă o importanță majoră laturii morale a educației și că dascălii își asumă răspunderea în această privință (65,6% dintre respondenți și-au exprimat acordul total). Cu toate acestea, la cercurile pedagogice se neglijează dezbaterile aspectelor legate de educația morală a elevilor, iar introducerea în planul-cadru a unei discipline care să vizeze în mod explicit dezvoltarea morală i-ar ajuta pe profesori, așa cum susțin 67,9% dintre respondenți. Faptul că nu apar diferențe semnificative statistic în funcție de vârstă, vechime, grade didactice, clasa la care activează, nivelul de studii sau mediul în care-și desfășoară activitatea, subliniază ideea de unitate în ceea ce privește responsabilitatea dascălilor, a insatisfacției legate de reglementările curriculare referitoare la educația morală, la moderația în raport cu atribuirea răspunderii într-o mare măsură familiei.

Pentru a afla cine sprijină cadrele didactice în educația morală a copiilor, profesorii au avut atât variante predefinite, cât și posibilitatea de a oferi ei înșiși variante de răspuns. Astfel, directorul școlii a ocupat prima poziție în alegerile pe care le-au făcut respondenții (30,39%), urmat de profesorul de religie, iar pe ultimul loc apare consilierul școlar. De altfel, în cazul acestuia, apar diferențe în funcție de gradul didactic, debutanții simțindu-l mai puțin aproape în misiunea lor de a forma conștiința și conduita elevilor decât cei cu gradul I.

Am fost interesați să aflăm și în ce măsură se manifestă preocuparea părinților față de comportamentul moral al copilului. Analizând rezultatele obținute, s-a conturat concluzia că familia este mai ales interesată de calificativele obținute de copil, iar aspectele privitoare la dezvoltarea sa morală se află pe locul secund. În acest caz, apar diferențe între mediul urban și mediul rural, unde procentul celor interesați de rezultatele școlare este mai mare, iar al celor interesați de comportament este mai mic decât al celor din mediul urban. Fenomenul subliniază faptul că în mediul urban apar mai des situații legate de comportamentul inadecvat al elevilor, părinții fiind, pe de o parte, mai interesați de acest aspect, pe de altă parte, solicitați mai des de cadrul didactic să poarte o discuție pe această temă.

În privința dificultăților cu care se confruntă cadrele didactice din învățământul primar în educația morală a copiilor, se evidențiază neajunsuri privitoare la influența familiei (educație greșită, lipsa părinților, atitudinea greșită a acestora față de școală și față de cadrele didactice etc.), la lipsa modelelor, la utilizarea excesivă și nepotrivită a tehnologiei, dar și aspecte legate de școală (resurse insuficiente sau ineficiente, deficiențe în ceea ce privește activitatea cadrelor didactice etc.).

Propunerile de eficientizare făcute de dascăli se referă la o mai bună legătură între școală și familie, la perfecționarea cadrelor didactice, la introducerea unei discipline distincte în planul-cadru care să urmărească doar formarea morală a elevilor.

Cu privire la calitățile ce îl validează pe dascăl drept model moral pentru elevi și la paleta de modele morale a învățătorilor/profesorilor pentru învățământul primar, răspunsurile evidențiază trăsături care se referă atât la latura profesională (serios, implicat, responsabil, corect, perseverent, blând etc.), cât și la cea personală (tolerant, înțeleghător, altruist, generos, empatic etc.). Dascălii, la rândul lor, au avut ca modele morale părinții, în special mama, pe Iisus, asociat cu reprezentantul Bisericii, preotul, și abia apoi un cadru didactic (un profesor sau învățător).

Așadar, studiul „Educația morală în învățământul primar: pregătirea cadrelor didactice, persoane suport, dificultăți și propuneri de eficientizare, modele morale” reliefează poziția nu tocmai privilegiată pe care se află educația morală în România, conturând o

imagine în care cadrele didactice, deși își asumă responsabilitatea în formarea morală a elevilor lor, se lovesc adesea de o formare inițială și continuă insuficientă în raport cu realitatea întâlnită la clasă, de gradul scăzut de implicare a părinților, de dificultăți legate de resursele insuficiente, de lipsa timpului, un curriculum care nu accentuează suficient valorile. Educația morală a copiilor este privită cu îngrijorare de cadrele didactice, care constată că nu se află pe locul cuvenit și că nu se îndreaptă spre direcția dorită.

Studiul 2

Particularități didactice în realizarea educației morale în învățământul primar românesc

Tot pe baza răspunsurilor la chestionarul administrat, am realizat și Studiul II, care a avut drept scop identificarea opiniilor învățătorilor și a profesorilor pentru învățământul primar în legătură cu practicile didactice privind educația morală a elevilor (frecvența și eficiența utilizării metodelor și a mijloacelor didactice, modalități de evaluare).

Întreprins din nevoia de a identifica imagini de detaliu din practica educațională referitoare la formarea conștiinței și a conduitei morale la școlarii mici, acest studiu dezvăluie aspecte legate de elementele-suport în proiectarea activităților, de utilizarea unor metode și mijloace didactice, de evaluarea în cadrul acestei dimensiuni a educației, de contextele de realizare a educației morale în învățământul primar.

Cercetarea prezintă amănunte relevante din activitatea curentă desfășurată în școlile românești, oferind o imagine a realității în care, de multe ori, cadrul didactic nu se bucură de o diversitate de resurse care să-l ajute în proiectarea activităților ce vizează formarea morală a elevilor, iar dificultățile în evaluarea progresului elevilor implică incertitudinea dascălilor în ceea ce privește eficacitatea strategiilor utilizate.

Răspunsurile obținute conduc către concluzia că educația morală are parte de un nivel scăzut de atenție din partea factorilor decizionali, astfel încât cadrele didactice se află în situația de a folosi propria experiență (73%) (în cazul celor cu vechime mai mare) sau pe cea a colegilor, care le oferă exemple de bune practici (81,60%), precum și site-urile destinate lor (73%), unde, de asemenea, pot fi găsite exemple din activitatea altor dascăli. Acest fapt se explică prin oferta scăzută de materiale pe care o au la dispoziție, pe piața românească existând extrem de puține ghiduri metodologice și reviste de specialitate care să trateze aspecte ale educației morale.

Datele cercetării evidențiază faptul că vârsta cadrelor didactice influențează alegerea surselor de documentare. Dascălii foarte tineri, din categoria de vârstă 20-25 de ani, utilizează ghidurile metodologice și revistele de specialitate mai mult decât celelalte categorii, putând accesa publicații internaționale online referitoare la acest aspect. Astfel, ei sunt într-o poziție mai avantajoasă față de cadrele didactice de peste 55 de ani, formați în perioada în care predominau publicațiile în format fizic.

Dacă vorbim de utilizarea exemplurilor de bune practici, variabile precum vârsta, gradul didactic și mediul în care dascălii activează sunt elemente care influențează alegerile lor. Astfel, cadrele didactice cu vechime mai mare (de 15-25 de ani și peste 25 de ani) se bazează mai multe pe experiența colegilor decât cadrele didactice cu vechime mai mică. Același lucru este evidențiat și de gradele didactice, așa cum era de așteptat, cei cu gradul I sau II utilizează mai mult exemplele de bune practici decât colegii lor debutanți sau cu definitivat. Diferențe apar și în ceea ce privește mediul în care dascălii își desfășoară activitatea, profesorii din mediul urban utilizând într-o măsură mai mare experiența colegilor decât cei din mediul rural.

În cazul ghidurilor metodologice și al revistelor de specialitate, procentul celor care le utilizează crește odată cu creșterea nivelului de studii. Acest fenomen întărește convingerea că gradul mai mare de pregătire a cadrelor didactice facilitează accesul acestora la publicații internaționale.

În privința frecvenței proiectării de secvențe de instruire pe aspecte morale la discipline ce nu vizează în mod explicit formarea morală a elevilor, cercetarea relevă faptul că cei mai mulți dascăli (aproximativ 61%) proiectează cel puțin o secvență de instruire pe zi, iar aproape 28% dintre ei o fac la fiecare oră de curs. Faptul că nu apar diferențe statistice în raport cu vârsta, vechimea, gradul didactic, nivelul de pregătire, clasa la care activează cadrul didactic ori mediul în care-și desfășoară activitatea subliniază unitatea răspunsurilor în ceea ce privește frecvența acestor secvențe.

Datele cercetării arată de asemenea că, pentru formarea morală a elevilor, dascălii apelează cel mai des la convorbirea morală (57,2%) și la exemplul moral (54,9%), urmate de lectura explicativă (46,3%) și de jocul didactic (46,1%), iar metoda utilizată cel mai rar este dramatizarea. Alegerile sunt justificate prin faptul că cele două metode preferate cel mai mult nu necesită timp îndelungat în vederea pregătirii și a utilizării lor, fiind totodată aplicabile atât în cadrul lecțiilor, cât și al pauzelor sau al diferitelor activități extracurriculare. Prin convorbire morală, cadrele didactice exploatează cu ușurință orice situație cu potențial moral apărută în activitatea cu copiii, mai ales că, în clasele primare, dezvoltarea abilităților de

comunicare ale elevilor se află în centrul preocupărilor învățătorului. De asemenea, exemplul moral își dovedește eficiența în cazul școlărilor mici, când copilul este înclinat spre copierea unor comportamente, spre imitație. De aceea, cadrele didactice trebuie să se asigure că elevilor li se oferă modele demne de urmat. Pe de altă parte, textul literar reprezintă un bun pretext de a discuta aspectele morale introduse cu măiestrie în conținut, mai ales când acesta se abordează utilizându-se lectura explicativă, pentru clarificarea oricăror confuzii ori neclarități. De altfel, literatura constituie de multe ori baza de la care se pornește în convorbirea morală și în exemplul moral. Având în vedere vârsta elevilor cărora i se adresează, jocul didactic constituie o metodă ce conduce eficient elevul spre progres, într-o manieră ludică, creându-se o atmosferă în care copilul se simte relaxat și despovărat de rigiditatea unei activități de învățare obișnuite. Datele cercetării arată că dascălii din mediul rural folosesc mai des lectura explicativă decât cei din mediul urban, apropierea copiilor de textul literar fiind mai mare în cazul elevilor de la sate față de cei din orașe, care au la dispoziție, pe lângă literatură, alte preocupări culturale (spectacole, filme, teatre, concerte etc.). Și jocul didactic este utilizat mai mult în mediul rural decât în cel urban, iar studiul relevă faptul că apar diferențe semnificative în cazul acestei metode și în funcție de clasa la care este aplicată (la elevii de clasă pregătitoare se utilizează mai des decât la cei din clasele mai mari). Povestirea morală este o altă metodă la care se apelează mai des în primii ani de școală (clasele pregătitoare și I), ca și în cazul claselor combinate.

Peste trei sferturi din învățătorii și profesorii pentru învățământul primar (76,50%) apelează la observarea comportamentului unor persoane atunci când urmăresc atingerea finalităților educației morale, urmată de analiza acestuia (73%), iar metoda utilizată cel mai rar este mimarea comportamentelor unor persoane (11,10%). Observarea și analiza felului în care cineva se comportă prezintă avantajul că este mereu accesibilă cadrelor didactice, care găsesc cu ușurință comportamente pe care să le supună atenției copiilor. Mimarea comportamentelor nu rezonază cu preferințele dascălilor, această metodă presupunând imitarea, fără ca școlarul să fie implicat emoțional, or, latura afectivă și cea volitivă au o contribuție hotărâtoare în educația morală.

Analizând alegerile pe care le-au făcut respondenții în relație cu nivelul lor de studii, s-a constatat că interesul pentru utilizarea observării comportamentelor scade odată cu creșterea nivelului de studii, în timp ce, în cazul exersării comportamentelor, s-a înregistrat o creștere a procentelor odată cu creșterea nivelului de studii, acest fenomen subliniind tendința pedagogiei moderne de a utiliza mai degrabă metode bazate pe acțiune decât cele care presupun observarea și analiza unor aspecte.

Analizele statistice realizate evidențiază faptul că vechimea cadrelor didactice influențează semnificativ statistic utilizarea observării comportamentelor, cei cu experiență puțină apelând mai des la această metodă/tehnică de formare a comportamentului moral la elevi decât ceilalți, iar în cazul analizei unor comportamente, cercetarea arată că este preferată în măsură mai mare de cadrele didactice mai experimentate față de colegii lor cu experiență mai mică.

S-a constatat că filmele și lecturile ocupă primele locuri în alegerile cadrelor didactice (83%, respectiv 76,50%), în timp ce planșele și fotografiile se află pe ultimele două poziții (26%, respectiv 19,50%). Deși copiii zilelor noastre sunt foarte atrași de jocurile pe calculator, în cazul folosirii acestora în educația morală, doar puțin peste jumătate dintre respondenți afirmă că se află printre preferatele copiilor. Acest aspect poate reliefa și o ofertă scăzută pe piața românească a jocurilor educative ce au ca scop dezvoltarea morală a copiilor din învățământul primar. În cazul lecturilor, procentele înregistrează o creștere odată cu creșterea vârstei respondenților (de la 64% în cazul celor sub 25 de ani până la 87,3% în cazul celor peste 55 de ani).

Dacă în cazul lecturilor, cercetarea arată că dascălii cu vechime mai mare le folosesc mai des decât cei cu vechime mai mică, fotografiile și planșele sunt preferate într-o măsură mai mare de cei cu experiența cea mai mică, de 0-5 ani, față de ceilalți.

Gradele didactice reprezintă o altă variabilă care influențează utilizarea mijloacelor didactice. Jocurile didactice și filmele sunt preferate de dascălii cu grad didactic mai avansat într-o măsură mai mare față de debutanți sau de cei cu definitivat. Tot în cazul acestor două mijloace didactice, s-au reliefat diferențe între cei care activează în mediul urban și cei din școlile de la sate, primii utilizându-le mai mult decât ceilalți. Analizând folosirea planșelor ca mijloace didactice în educația morală a copiilor, s-a constatat că debutanții și dascălii cu definitivat apelează mai des la ele decât cei cu gradul I și II, același fenomen fiind observat și la cei care lucrează la clasa pregătitoare ori la clase combinate, față de colegii lor ce activează la alte clase.

Următoarea întrebare de cercetare face referire la metodele prin care cadrele didactice evaluează activitățile elevilor din domeniul educației morale. Datele reliefează faptul că pe primul loc în preferințele dascălilor în privința metodelor prin care cadrele didactice evaluează activitățile elevilor din domeniul educației morale se află probele scrise, iar pe ultimul loc se situează observarea sistematică, o metodă ce necesită consecvență și o perioadă relativ lungă de timp pentru a fi pusă în practică. În privința portofoliului, s-au evidențiat

diferențe în funcție de mediul în care dascălii își desfășoară activitatea, cei din mediul urban sprijinindu-se mai des pe această metodă de evaluare decât cei din mediul rural.

Am fost interesați să aflăm și cum apreciază cadrele didactice, pozitiv sau negativ, comportamentele elevilor. Răspunsurile obținute scot în evidență termeni precum „Bravo!”, „Foarte bine!”, dar elevii primesc deseori și recompense în aplauze, evidențiere în fața clasei sau materializate în diplome. O bună parte din cadrele didactice își exprimă satisfacția, mândria ori bucuria proprie atunci când elevul are manifestările comportamentale așteptate. Ca feedback negativ, dascălii folosesc foarte des negația („Nu-mi place.”, „Nu-i frumos.”, „Nu e bine.”, „Nu ai procedat corect.”), dar își arată și dezamăgirea, mai ales cei care lucrează în mediul rural. Mulți profesori cu vechime mare au tendința de a încuraja elevii în corectarea comportamentelor greșite.

Rezultatele cercetării noastre arată că cele mai multe cadre didactice organizează activități extracurriculare cu tematică de educație morală (77,10%), invită unele persoane marcante să le vorbească elevilor despre valorile morale (63,50%) și apelează la vizionarea de filme sau spectacole cu subiect moral (55,80%). Concursurile pe teme morale s-au dovedit a fi cel mai puțin folosite (29,40%). Aceste preferințe sunt justificate prin faptul că activitățile extracurriculare au luat amploare în ultima perioadă, fiindu-le recunoscută eficacitatea (Aburakawa, 2023; Assante & Lisman, 2023; Bayanova et al., 2024; Birhan, 2021; Bonkalo et al., 2023; Fântână, 2020b; Fluharty et al., 2023; Hidayati, 2020; Opriș & Opriș, 2015; Rindrayani, 2020; Schaefer et al., 2024; Sirovina et al., 2023; Soler et al., 2022; Suartama et al., 2020; Van Der Ley et al., 2022). Mai mult decât atât, ele țintesc în mod explicit formarea de comportamente și de relații pozitive între copii, aspecte care depășesc dimensiunea informațională. Clasarea pe ultimul loc a concursurilor se explică prin dificultățile legate de evaluare în cadrul educației morale. Facilitatea organizării unor întâlniri între elevi și personalități, ale căror cuvinte produc un ecou puternic în conștiința copiilor la această vârstă, precum și popularitatea de care se bucură utilizarea filmelor și a spectacolelor în educația morală (Cheung, 2008; Laugier, 2021; MacAllister, 2024; Rekabtalaei, 2018; Wijayanti și Rukiyati, 2021), la care se adaugă și entuziasmul cu care cei mici participă explică preferința cadrelor didactice pentru aceste activități.

Nu de aceeași popularitate se bucură organizarea de concursuri cu tematică morală și realizarea de lecții interdisciplinare cu profesorul de religie. În cazul concursurilor, pe de o parte, proiectarea acestora necesită timp și creativitate din partea cadrelor didactice, iar pe de altă parte, competiția nu este privită de toți dascălii ca o modalitate de a contribui la formarea morală a copiilor. Gradul scăzut de colaborare cu profesorul de religie de la clasă arată că

învățătorii și profesorii pentru învățământul primar fie nu recunosc potențiala contribuție a colegilor lor în formarea morală a elevilor, fie diversitatea religioasă a copiilor îi determină să nu abordeze astfel de activități.

Mediul în care activează cadrele didactice influențează măsura în care se organizează scenete cu subiecte din sfera acestei dimensiuni a educației, ele fiind preferate mai ales de dascălii din mediul rural. Și în funcție de nivelul de studii, s-au evidențiat diferențe, activitățile extracurriculare fiind mai des organizate de cei cu studii mai înalte față de ceilalți, pe când profesorii cu studii de licență apelează mai mult la vizionarea de filme și spectacole cu tematică morală decât colegii lor.

Activitățile ce țintesc în mod explicit formarea conștiinței și a conduitei morale la elevii din învățământul primar sunt organizate de cele mai multe cadre didactice cu o frecvență medie spre mare, mai des în mediul urban decât în mediul rural. S-a evidențiat o corelație pozitivă între frecvența desfășurării acestor activități și vechimea cadrelor didactice, dascălii cu mai multă experiență organizându-le mai des, prin comparație cu colegii lor mai tineri.

Studiul 3

Utilizarea textelor religioase pentru copii în educația morală realizată în învățământul primar

Întrucât teza de doctorat are în vedere identificarea de căi pentru o mai bună valorificare a potențialităților textelor religioase în realizarea educației morale în școală, am realizat un studiu care să ne ajute să identificăm locul pe care îl acordă și modalitățile de valorificare de către profesori a acestora pentru succesul educației morale. Denumit „Utilizarea textelor religioase pentru copii în educația morală realizată în învățământul primar”, studiul a fost realizat, de asemenea, în perioada martie-iunie 2022.

Studiul al III-lea relevă date importante legate de opiniile dascălilor referitoare la mesajul moral al textelor din manualele școlare pentru învățământul primar, la folosirea povestirii la diferite discipline, la sursele de povestiri morale, precum și la motivațiile utilizării textelor religioase în educația morală a copiilor.

Analizând datele cercetării, putem afirma că, în general, cadrele didactice dispun de capacitatea de a evalua conținutul manualelor. Studiul nostru arată un grad de mulțumire a cadrelor didactice moderat (43,4%) spre mediu (40,88%), această realitate justificând atât inserarea povestirii morale în cadrul activităților desfășurate la diferite discipline de studiu,

cât și faptul că dascălii sunt nevoiți să caute resurse materiale cu valoare morală suplimentare, pentru ca deficiențele manualelor actuale legate de aspectele formative ale educației să fie cumva remediate. Rezultatele prezentului studiu evidențiază și faptul că gradul de mulțumire a respondenților este influențat atât de nivelul lor de studii, cât și de clasa la care aceștia predau. Astfel, învățătorii și profesorii pentru învățământul primar cu studii de licență și masterat de declară mai nemulțumiți de textele din manuale, din perspectiva valorii lor morale, decât respondenții cu un nivel mai scăzut de pregătire. De asemenea, analizele statistice realizate arată că gradul de mulțumire față de mesajul moral al manualelor pentru învățământul primar este mai mare la clasele combinate decât la celelalte, iar cel mai mic grad de satisfacție este cel exprimat de dascălii ce coordonează clasa I.

Datele obținute arată că dascălii folosesc foarte des povestirea morală în învățământul primar în cadrul disciplinelor Dezvoltare personală (79,9%), Educație civică (71,5%) și Comunicare în limba română/Limba și literatura română (52,2%). Dacă în cazul primelor două, aceste alegeri sunt justificate de faptul că finalitățile specifice disciplinelor amintite sunt parțial legate de formarea morală a elevilor, în cadrul disciplinei Comunicare în limba română (pentru clasele pregătitoare, I și a II-a) și Limba și literatura română (pentru clasele a III-a și a IV-a), în îndeplinirea obiectivelor urmărite de acest obiect de studiu se utilizează în mod frecvent textul literar ca suport pentru activitățile desfășurate, astfel că, prin folosirea povestirii morale cadrele didactice pot urmări atât atingerea acestor finalități, cât și formarea morală a elevilor. De asemenea, se remarcă faptul că fiecare disciplină are un rol bine definit în utilizarea povestirii morale în educația morală a copiilor, aspect evidențiat de diferențele semnificative statistic dintre acestea. Analizele statistice arată că, în cazul disciplinei Dezvoltare personală, povestirea morală se utilizează mai frecvent în mediul urban decât în mediul rural. Și gradul didactic al respondenților influențează frecvența utilizării povestirii morale în cadrul disciplinelor Istorie și Educație civică, dascălii cu grade didactice mai ridicate apelând mai des la aceasta decât ceilalți.

Studiul arată că sursele la care profesorii apelează cel mai des atunci când au nevoie de povestiri morale sunt cărțile ce conțin povești cu caracter moral-civic (89,90%), dar mai bine de jumătate din cadrele didactice participante la cercetare consultă cărți de povești cu substrat moral-religios (55,10%), aspect ce confirmă importanța pe care acest tip de lecturi o are în dezvoltarea armonioasă a copilului (Opriș, 2010). Prelucrarea datelor arată că manualul școlar reprezintă un sprijin în procurarea povestirilor morale mai ales pentru profesorii care-și desfășoară activitatea în mediul rural, evidențiind faptul că cei din mediul urban accesează mai ușor anumite publicații. De asemenea, diferențe semnificative statistic în funcție de

vechimea dascălilor și de mediul în care lucrează s-au înregistrat și în ceea ce privește utilizarea Bibliei, respectiv a manualului, ca sursă de povestiri morale. Dascălii cu vechime între 0 și 15 ani folosesc Biblia ca sursă de povestiri morale semnificativ mai des decât colegii lor cu vechime ce depășește 25 de ani. În mediul rural, profesorii pentru învățământul primar se sprijină semnificativ mai mult pe manual în procurarea povestirilor morale decât cei din mediul urban.

Un alt aspect demn de menționat este că aproximativ jumătate din dascălii care au o vechime de peste 25 de ani compun povești morale. Datorită experienței acumulate, aceștia creează texte în funcție de obiectivele pe care le urmăresc și de particularitățile elevilor cărora le vor fi adresate. Astfel că, un alt aspect pe care cercetarea noastră îl confirmă este necesitatea unei formări inițiale și continue a profesorilor de natură să le permită acestora utilizarea strategiilor didactice într-o manieră contextualizată (Opriș, 2020).

În privința motivațiilor care-i determină pe dascăli să folosească texte religioase în educația morală la învățământul primar, analizele statistice realizate arată că apropierea de realitate a acestor texte a reprezentat una dintre motivațiile des exprimate, ca și faptul că respondenții se consideră persoane care apreciază și promovează valorile religioase. De asemenea, s-a evidențiat faptul că motivațiile intrinseci sunt mai puternice în ceea ce privește decizia de a utiliza texte religioase în scopul formării morale a elevilor.

Răspunsurile privind tehnicile prin care povestirea morală este utilizată în evaluare au fost analizate statistic pentru a obține răspunsul la ultima întrebare de cercetare a acestui studiu. Datele demonstrează că cele mai utilizate tehnici sunt dialogul cu întrebări puse de profesor și ilustrarea printr-un desen sau colaj a mesajului textului. Diferențe semnificative statistic apărute între mediul urban și cel rural (în favoarea celui rural) s-au înregistrat în cazul repovestirii de către un elev și al dramatizării, ca tehnici de evaluare ce au ca suport povestirea morală.

Studiul 4

Influența textelor religioase pentru copii asupra interiorizării valorilor morale la elevii din învățământul primar

Ultimul studiu, desfășurat între 1 octombrie 2022 și 15 iunie 2023, a vizat identificarea efectelor în plan formativ asupra elevilor de clasa a IV-a ale integrării textului religios în strategiile didactice la disciplina Limba și literatura română.

În intervenția derulată de noi, inclusă în studiul de față, metoda centrală (experimentul) a fost însoțită de metoda testelor, observarea sistematică, metodele sociometrice, studiul de caz, interviul și de analiza produselor activității elevilor, în vederea obținerii unor concluzii ferme, de încredere.

Acest ultim studiu și-a propus să prezinte aspectele circumscrise intervenției psihopedagogice întreprinse, prin care s-a urmărit să se testeze dacă implementarea unui program formativ bazat pe valorificarea textului religios în cadrul strategiilor de predare-învățare la disciplina Limba și literatura română, la clasa a IV-a, conduce la creșterea nivelului de formare a valorilor morale și la îmbunătățirea relațiilor sociale dintre elevi.

În cazul ipotezei care se referă la faptul că aplicarea unui program formativ care se bazează pe integrarea textelor religioase în demersurile didactice privind predarea-învățarea-evaluarea la disciplina Limba și literatura română, la clasa a IV-a, conduce la creșterea nivelului de asimilare a valorilor morale (iubire și afecțiune, onestitate, bunătate, spirit de sacrificiu, compasiune), rezultatele obținute prin metoda testelor arată faptul că programul formativ a avut o influență pozitivă în acest sens, diferențele semnificative statistic între clasele experimentale și cele de control, atât la testul final, cât și la retest, conducând la confirmarea acestei ipoteze. Mai mult decât atât, relevarea modului în care copiii au perceput aceste activități, demonstrează că textele au avut un impact pozitiv asupra stării lor de spirit și au constituit o modalitate eficientă și plăcută de a-și însuși valori morale.

Valorile obținute la testul T independent, pentru situațiile în care distribuția datelor a fost una normală, și la testul Mann-Whitney U, în cazul în care datele nu prezentau o distribuție normală, pentru fiecare din cele 4 perechi de clase, evidențiază că intervenția a influențat pozitiv rezultatele claselor experimentale în mod cert, date fiind valorile pragului de semnificație mai mici decât 0,05, în fiecare din cazurile analizate. De asemenea, faptul că, la calculul mărimii efectului, valorile obținute arată un efect puternic sau mediu, sprijină afirmația conform căreia ipoteza specifică numărul 1 este confirmată.

În raport cu ipoteza care afirmă că utilizarea textelor religioase ca suport în predarea-învățarea-evaluarea disciplinei Limba și literatura română susține îmbunătățirea relațiilor dintre elevi, în grupurile sociale ale claselor la care se aplică variabila independentă, evidențiate prin indici sociometrici individuali, aceasta a fost testată prin culegerea de date și calcularea valorilor indicilor sociometrici individuali la începutul experimentului și la finalul său, urmată de compararea lor. Așa cum arată rezultatele, se evidențiază creșteri ale indicilor sociometrici de intensitate a simpatiei colectivului și scăderi ale celor de intensitate a

antipatiei colectivului, acest fapt atestând o ameliorare a relațiilor dintre membrii grupului. Indicii de status preferențial arată că pozițiile elevilor în cadrul grupului social s-au ameliorat pe durata experimentului, reducându-se numărul elevilor respinși și crescând numărul celor acceptați. De asemenea, analizele sociometrice evidențiază faptul că, în cazul elevilor care au înregistrat un număr mare de respingeri în perioada inițială, acesta a scăzut semnificativ la sfârșitul demersului. Este cazul elevilor M.I.L (de la 11 respingeri inițial, la 3 final), L.I.C (de la 7 la 5), din clasa E1, G.Y și O.D.I. din clasa E2 (de la 9 la 4, respectiv de la 5 la 1), C.D. (de la 19 respingeri inițial la 11 final), D.Ș (de la 8 la 3), din clasa E3 și elevul M.L., din clasa E 4 (de la 14 respingeri la 8). Aceeași ipoteză se confirmă și prin răspunsurile date de învățătoare în cadrul interviului de la sfârșitul experimentului, conform cărora toți elevii care au constituit studii de caz sunt mai agreați de colegi la finalul experimentului decât la începutul lui.

Analizând numărul elevilor izolați, într-o manieră comparativă inițial-final, datele cercetării nu evidențiază o ameliorare în ceea ce privește acceptarea lor în grupul clasei. Așa cum au afirmat și învățătoarele care au coordonat elevii cu care s-a desfășurat experimentul, în cadrul interviului, aceste cazuri s-au conturat a fi copii cu serioase probleme sociale și de relaționare, iar pentru integrarea lor considerăm că ar fi necesară o continuare a cercetării, demersul de față fiind insuficient. De aceea, având în vedere toate aceste aspecte, putem afirma că ipoteza numărul 2 se confirmă parțial.

Creșterile înregistrate în cazul valorilor indicilor sociometrici de grup, cu excepția indicelui de stabilitate preferențială, care, la clasa E3 a stagnat și a indicelui integrării, care nu a înregistrat creșteri la nicio clasă, arată că și cea de-a 3-a ipoteză specifică formulată se confirmă parțial. Faptul că indicele de coeziune a grupului a crescut cu valori între 0,03 și 0,17, cel de coerență a grupului a înregistrat diferențe între inițial și final ce variază între 0,79 și 4.26, indicele de asociere a persoanelor a crescut cu valori între 0,04 și 0,17, iar cel de stabilitate preferențială cu 0,03-0,04 unități demonstrează că aplicarea strategiilor didactice care implică texte religioase în formarea morală conduce către creșterea coeziunii și a coerenței grupului social al clasei, precum și a echilibrului relațiilor dintre membrii colectivului de elevi. În schimb, programul formativ s-a dovedit insuficient în ceea ce privește creșterea indicelui integrării, astfel încât ipoteza ce susține că aplicarea strategiilor didactice care implică texte religioase conduce la creșteri ale indicilor colectivi de stabilitate preferențială, de coeziune, de coerență a grupului social al clasei, de asociere între membrii colectivului de elevi și de integrare este confirmată parțial.

Rezultatele obținute prin observarea directă a comportamentului, precum și cele obținute prin studiu de caz confirmă ipoteza care susține că valorificarea textelor religioase în vederea asimilării valorilor morale (onestitate, bunătate, spirit de sacrificiu, compasiune, iubire și afecțiune) duce la ameliorarea unor aspecte circumscrise comportamentului moral al elevilor din subeșantionul supus observării. La toți elevii urmăriți s-a înregistrat ameliorarea comportamentului, aspect relevat de scorurile obținute în grilele de evaluare și confirmat prin studiu de caz, atât de învățătoare, cât și de părinți, dar mai ales de elevi înșiși, care demonstrează în compunerea analizată că sunt conștienți de propria lor schimbare.

Având în vedere faptul că două din cele patru ipoteze specifice au fost confirmate de analiza rezultatelor obținute în urma experimentului, iar celelalte două s-au confirmat parțial, putem afirma că textele religioase are o influență pozitivă în ceea ce privește dezvoltarea morală a elevilor de clasa a IV-a. De asemenea, investigarea opiniilor cadrelor didactice care au desfășurat activitățile programului formativ arată că includerea textului religios ca text-suport în demersul didactic la Limba și literatura română susține eficient, dincolo de formarea competențelor urmărite prin studierea acestei discipline, însușirea valorilor morale absolut necesare formării comportamentului dezirabil.

Atât rezultatele obținute, cât și satisfacția elevilor implicați în cercetare, care au primit cu entuziasm activitățile, confirmă faptul că utilizarea textelor religioase în cadrul orelor de Limba și literatura română reprezintă o modalitate eficientă de a contribui la asimilarea valorilor, într-o formă agreeată de elevi, la îndemâna cadrelor didactice. Materialele folosite în cadrul cercetării (testele, grila de observare, activitățile desfășurate etc.), precum și descrierea detaliată a întregului demers oferă repere pentru cadrele didactice și cercetătorii interesați de aspectele analizate. Nu în ultimul rând, impactul pozitiv al textelor cu conținut religios, evidențiat de cercetarea noastră, poate fi extins, prin dezvoltarea de programe ample, care să cuprindă întreaga perioadă alocată învățământului primar (și nu numai), pentru ca rezultatele să se transforme în ecouri majore în conștiința și în comportamentul moral al celor ce vor constitui viitoarea generație.

Cercetarea de față confirmă alte cercetări derulate la nivel internațional, care susțin importanța literaturii în educația morală a copiilor (Pantik, 2006; Widayahening & Hum, 2016; Arthur, 2014). De asemenea, confirmă studiul realizat de Desheng (2004), care susține că textul literar poate servi ca resursă pedagogică în vederea formării și a dezvoltării morale a elevilor.

Dacă Arafik (2020) demonstrează că integrarea valorilor morale în studiul literaturii contribuie în mod eficient la asimilarea acestora de către elevii din învățământul primar,

studiul realizat de noi extinde cercetarea și asupra elementelor de comunicare și de limbă, dat fiind specificul disciplinei Limba și literatura română, la clasa a IV-a, în România.

De asemenea, cercetarea de față este complementară celei desfășurate de Birhan et al. (2021), care arată că poveștile în care personajele sunt animale se dovedesc a fi foarte potrivite pentru a-i învăța pe copii despre bine și rău. Așa cum arată datele cercetării noastre, textele de natură religioasă reprezintă o sursă de valori care poate servi ca suport în educația morală a elevilor din învățământul primar, acest aspect fiind unul de noutate în spațiul științific.

Cu privire la efectele pozitive ale literaturii asupra relațiilor din cadrul grupului de elevi, studiul de față confirmă și continuă cercetarea realizată de Gasser et al., în 2024. Dincolo de evidențierea faptului că aceste textele religioase determină o ameliorare a poziției elevilor în cadrul grupului social al clasei, se constată o creștere și în ceea ce privește coeziunea și coerența grupului, la fel ca și în privința calității relațiilor dintre membri acestuia.

Deși cercetarea desfășurată a condus către culegerea de date și formularea de concluzii relevante, cu impact atât teoretic, cât și practic, unele limite ale acesteia trebuie avute în vedere.

În cadrul investigațiilor au fost incluse doar cadre didactice din România, dar rezultatele se aplică și pentru alte țări unde interesul arătat educației morale realizate în învățământul primar este similar, care valorizează povestirea ca metodă de educație morală, unde sunt puse la dispoziția cadrelor didactice manuale oficiale dar și alte materiale relevante pentru susținerea laturii formative a educației, la această vârstă.

Luăm în considerare și gradul de subiectivitate al cadrelor didactice intervievate și chestionate, răspunsurile fiind reflecția viziunii lor personale asupra aspectelor investigate. Din acest motiv, o extindere a cercetării poate să susțină suplimentar generalizarea rezultatelor.

De asemenea, timpul insuficient este văzut ca o altă limită a cercetării. Achizițiile morale se cristalizează și se stabilizează în timp, iar perioada în care s-a desfășurat intervenția formativă a permis într-o anumită măsură manifestarea efectelor pe care le au textele religioase asupra dezvoltării morale a copiilor.

Ca direcții viitoare de cercetare, luăm în considerare aprofundarea unor aspecte investigate, precum modele de evaluare eficientă în domeniul educației morale, o problemă ce încă necesită explorare, studiile în această direcție fiind insuficiente în raport cu nevoile sugerate de cadrele didactice. O altă posibilă dezvoltare a cercetării o constituie

investigarea altor tipuri de strategii pentru dezvoltarea morală a elevilor din învățământul primar, așa cum este cea bazată pe utilizarea filmelor.

Referințe

- Aadland, I. (2023). Casting Biblical narratives. *Studia Theologica - Nordic Journal of Theology*, 77(1), 40-61. <https://doi.org/10.1080/0039338X.2022.2075461>.
- Abilitarea curriculară a cadrelor didactice din învățământul primar pentru clasa pregătitoare: Program de formare continuă pentru cadrele didactice din învățământul primar* (Suport de curs). (2014). https://www.ccd-timis.ro/images/documente2015-2016/ALINA/SUPPORT_CURS_C.P. 28.08.2014.pdf.
- Aburakawa, S. (2023). How extracurricular activities inhibit problem behaviours in young children: Further analysis. *International Journal of Psychology*, 58(Supplement 1), 432. Meeting Abstract 5961. <https://doi.org/10.1080/00207594>.
- Academia Română, Institutul de Lingvistică. (2009). *Dicționarul explicativ al limbii române* (ediția a II-a revăzută și adăugită). București: Univers Enciclopedic Gold.
- Acatrinei, I. R., & Popovici, A. O. (2021). The organization of multigrade teaching in primary school: Challenges and chances. În Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). *ICERI2021. 14th Annual International Conference of Education, Research and Innovation* (pp. 1627–1633). <https://doi.org/10.21125/iceri.2021.0442>.
- Adamescu, G. (1920). *Istoria literaturii române* (ediția a II-a). București: Editura Librăriei Leon Alcalay.
- Adams, A. L. (2020). Online teaching resources. *Public Services Quarterly*, 16(3), 172–178. <https://doi.org/10.1080/15228959.2020.1778598>.
- Adriyanti, K. Y. (2021). The implementation of character education in teaching English for young learners. *The Art of Teaching as a Foreign Language*, 1(2), 18-23. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*, volume 312. (2018). International Conference "Topical Problems of Philology and Didactics: Interdisciplinary Approach in Humanities and Social Sciences" (TPHD 2018). Research on Schoolchildren's Moral Education at the Present Stage of Development in Russian Society.
- Afroni, A., Puspitasari, D., Burhan, A., Widiyaningrum, A., Malihah, N., Nofianto, N., & Ratri, S. Y. (2022). Bringing up moral literacy in primary school students through

- the use of image reflection methods. *Edukasia Islamika: Jurnal Pendidikan Islam*, 7(2), 209–231. <https://doi.org/10.28918/jei.v7i2.6188>.
- Ahmed, S. (2022, June 16). Explore the modern teaching aids used in preparing lesson plans. https://www.researchgate.net/publication/361346428_Explore_the_modern_teaching_aids_used_in_preparing_lesson_plans.
- Akamatsu, D., & Gherghel, C. (2021). The bright and dark sides of emotional intelligence: Implications for educational practice and better understanding of empathy. *International Journal of Emotional Education*, 13(1), 3–19. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1299435.pdf>.
- Aksoy, C. G., Carpenter, C. S., De Haas, R., & Tran, K. D. (2020). Do laws shape attitudes? Evidence from same-sex relationship recognition policies in Europe. *European Economic Review*, 124, 103399.
- Albanian Center for Economic Research (ACER). (2017). Ethics in the Albanian Education System: Study Report. Mirgeeralb, Tirana.
- Albu, G. (2014). Dimensiunea morală, o dimensiune neglijată în formarea continuă a cadrelor didactice: Studiu de caz. *Didactica Pro*, (5-6), 87–88. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/59_66_Dimensiunea%20moral%20C%20o%20dimensiune%20neglijata%20in%20formarea%20continua%20a%20cadrelor.pdf.
- Albu, G., & Stan, E. (1991). Legislația învățământului românesc în perioada interbelică I. *Revista de Pedagogie*, 5, 60-64.
- Albu, M. (2013). *Moraliiștii români: O abordare critică*. București: Editura Muzeului Național al Literaturii Române.
- Albu, M. (2014). *Literatura română și literatura pentru copii: Note de curs*. Craiova: Aius.
- Albulescu, I. (2008). *Morală și educație*. București: Eikon.
- Albulescu, I., & Albulescu, M. (2017). The moral-religious dimension of education for democratic citizenship. In *Education, Religion, Family in the Contemporary Society* (pp. 1–15). Saarbrücken: Lambert Academic Publishing.
- Albulescu, I., Labar, A.-V., Manea, A.-D., & Stan, C. (2024). The mediating role of cognitive test anxiety on the relationship between academic procrastination, subjective wellbeing, and academic performance. *Frontiers in Public Health*, 12. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.000001>.

- Alemu, Y. (2017). Exploring primary school teacher's multicultural competence and its correlates. *African Educational Journal*, 5(3), 194-199.
- Allport, G. (1981). *Structura și dezvoltarea personalității*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Almond, G., & Verba, S. (1996). *Cultura civică: atitudini politice și democratice în cinci națiuni*. București: Du Style.
- Al-Somadi, M. M. F. (2012). The effect of a story-based programme on developing moral values at the kindergarten stage. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 4(7), 534-545.
<https://api.semanticscholar.org/CorpusID:229164452>.
- Alwi, N. A., Agasi, D., Perdana, A. S., & Sya'idah, N. (2022). Study of children's literature as teaching material for elementary schools in learning moral character of students. *International Journal of Educational Review, Law and Social Sciences*, 2(3). <https://doi.org/10.54443/ijerlas.v2i3.249>.
- Amit, S., & Tabassum, J. (2018). Primary Education Teaching Morals and Ethics: Practices and Challenges. *Journal of Advances and Scholarly Researches in Allied Education*, 15(10). <https://ignited.in/jasrae/article/view/9001>.
- Amri, F., Djatmika, E., Wahyono, H., & Widjaja, S. (2020). The effect of using simulation on developing students' character education in learning economics. *International Journal of Instruction*, 13(4), 375–392.
<https://doi.org/10.29333/iji.2020.13424a>.
- Aparicio Gómez, O. Y. (2020). The education of desire and the use of ICT. In M. Bosch (Ed.), *Desire and human flourishing: Positive education* (pp. 287–304). Springer.
https://doi.org/10.1007/978-3-030-47001-2_22.
- Appleton, K. (2007). Elementary science teaching. In S. K. Abell & N. G. Lederman (Eds.), *Handbook of research on science education* (pp. 493–535). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Arafik, M. (2020). Living values educational program: Children literature instruction to improve character values of elementary school students. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*, 10(1), 251-260. <https://doi.org/10.17509/ijal.v10i1.25067>.
- Armstrong, K. (2019). *The lost art of scripture: Rescuing the sacred texts*. The Bodley Head.
- Arthur, J., & Davison, J. (2014). *Knightly virtues: Enhancing virtue literacy through stories – Research report*. University of Birmingham.

- Arthur, J., Kristjánsson, K., Walker, D. I., & Jones, C. (2015). *Character education in UK schools* (Technical Report). University of Birmingham.
<https://www.researchgate.net/publication/321803910>.
- Aslan, H., Kesik, F., & Elma, C. (2018). The opinions of teachers about the innovation level of their schools. *Journal of Education and Training Studies*, 6(6), 134–146.
<https://doi.org/10.11114/jets.v6i6.3072>.
- Assante, G. M., & Lisman, C. G. (2023). How to increase students' involvement in extracurricular activities: A structural equation model. *Education Sciences*, 13(11), Article 1121. <https://doi.org/10.3390/educsci13111121>.
- Atqia, Q., Utanto, Y., & Kustiono, K. (2021). Evaluation of moral education program: Study at MI Tamrinussibyan 01 Al Hikmah. *Innovative Journal of Curriculum and Educational Technology*, 10(1), 30-42.
<https://doi.org/10.15294/ujet.v10i1.39964>.
- Auciello, J. (2006). Teaching for character: Education for English teachers. *Journal of Education*, 187(3), 57-69.
- Aurel Pantea. (2012). Prefață. In M. Baba, *Veste-n țară ni s-o datu. Culegere de colinde din județul Alba*. Alba Iulia: Altip.
- Austin, J. D., Hirstein, J., & Walen, S. (1997). Integrated mathematics interfaced with science. *School Science and Mathematics*, 97(1), 45-49.
<https://doi.org/10.1111/j.1949-8594.1997.tb17339.x>.
- Azambuja, C. C. D., & Silva, G. F. D. (2024). New challenges for education in the age of artificial intelligence. *Filosofia Unisinos*, 25(1), e25107.
<https://doi.org/10.4013/fsu.2024.251.07>.
- Aziz, M., Sormin, D., Harahap, M. R., Siregar, A. K., Nasution, Z., & Napitupulu, D. S. (2022). Early childhood education in the perspective of the Koran. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 14(3), 1131–1138.
<https://doi.org/10.9756/INT-JECSE/V14I3.136>.
- Babuț, T. M. (2019). Perspective privind valorificarea în grădiniță a strategiilor didactice moderne. In O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XV: Summa Theologiae)* (pp. 254-258). București: Eikon.
- Badea, D., Farca, S., & Velea, S. (Eds.). (2011). *Responsabilitatea profesorului în formarea moral-afectivă a tinerilor*. București: Institutul de Științe ale Educației.
https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/TE_2011_Responsabilitate_ed_moral_afectiva.pdf.

- Bădeliță, I. (2004). *Principii și metode pedagogice în viața și activitatea Învățătorului Divin*. Suceava: Little Lamb.
- Baier, K. (1958). *The moral point of view*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Balakrishnan, V. (2009). *Teaching moral education in secondary schools using real-life dilemmas* (Doctoral thesis). Victoria University of Wellington.
<https://researcharchive.vuw.ac.nz/handle/10063/1157>.
- Baldwin, M. W. (1992). Relational schemas and the processing of social information. *Psychological Bulletin*, 112(3), 461–485.
<https://doi.org/10.1037/00332909.112.3.461>.
- Bang, H. J., Li, L., & Flynn, K. (2023). Efficacy of an adaptive game-based math learning app to support personalized learning and improve early elementary school students' learning. *Early Childhood Education Journal*, 51, 717–732.
<https://doi.org/10.1007/s10643-022-01332-3>.
- Bantock, G. H. (1963). *Education in an industrial society*. Faber & Faber.
- Bârzea, C. (2002). Education policy in Education for Democratic Citizenship and the Management of Diversity Policy in South East Europe: Stocktaking Research Project Country Report: Romania. Council of Europe. <http://www.coe.int>.
- Basourakos, J. (1996). *Contemporary Canadian and Quebec theatre as an instructional medium for moral pedagogy* (Doctoral thesis). Concordia University, Montreal.
<https://spectrum.library.concordia.ca/id/eprint/2849/1/NN18373.pdf>.
- Basourakos, J. (1998). Exploring the moral sphere through dramatic art: The role of contemporary Canadian plays in moral pedagogy. *Canadian Journal of Education / Revue Canadienne de l'éducation*, 23(3), 265-280.
<https://doi.org/10.2307/1585939>.
- Basourakos, J. (1999). Moral voices and moral choices: Canadian drama and moral pedagogy. *Journal of Moral Education*, 28(4), 473-489.
<https://doi.org/10.1080/030572499103025>.
- Battistoni, R. M. (1997). Service learning and democratic citizenship. *Theory into Practice*, 36(3), 150-156. <https://doi.org/10.1080/00405849709543761>.
- Bauer, L. J. (1979). *Moral reasoning and the decrease of dogmatism in the communication classroom* (Unpublished doctoral thesis). Northwestern University, Chicago.

- Bayanova, L., Chichinina, E., & Aslanova, M. (2024). The association between music training and executive function in 6–7-year-old children. *Frontiers in Education*, 9. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1333580>.
- Beane, J. A. (1997). *Curriculum integration: Designing the core of democratic education*. New York: Teachers College Press.
- Beckerman, B. (1979). *The dynamics of drama*. New York: Drama Book Specialists.
- Benabbes, S., & Abu Taleb, H. A. (2024). The effect of storytelling on the development of language and social skills in French as a foreign language classrooms. *Heliyon*, 10, e29178. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e29178>.
- Bergem, T. (1990). The Teacher as Moral Agent. *Journal of Moral Education*, 19(2). <https://doi.org/10.1080/0305724900190203>.
- Berkowitz, D. (2011). Oral Storytelling: Building Community through Dialogue, Engagement, and Problem Solving. *YC Young Children*, 66(2), 36–40. <https://eric.ed.gov/?id=EJ930387>.
- Beneri, C., Larcom, S., Peng, C., et al. (2024). The impact of law on moral and social norms: Evidence from facemask fines in the UK. *European Journal of Law and Economics*, 57, 311–346. <https://doi.org/10.1007/s10657-024-09800-4>.
- Berry, D. R. (2011). A not so merry Christmas, dilemma for elementary school leaders. *Education Digest*, 77(3), 36-40. www.eddigest.com.
- Bettelheim, B. (1976). *The uses of enchantment: The meaning and importance of fairy tales*. New York: Alfred A. Knopf.
- Bhuyan, T. (2022). A study on the uses of modern teaching aids in classrooms at the undergraduate level. *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT)*, 10(4). <https://ijcrt.org/papers/IJCRT2204001.pdf>.
- Bîgu, R. (2012). Romania. In C. L. Glenn & J. De Groof (Eds.), *Balancing freedom, autonomy and accountability in education: Volume 2* (pp. 335-450). Tilburg, NL: Wolf Legal Publishers.
- Billig, S. H. (2000). Research on K–12 school-based service-learning: The evidence builds. *Phi Delta Kappan*, 81(9), 658–664. https://www.researchgate.net/publication/283763081_Research_on_K-12_school-based_service-learning_The_evidence_builds.
- Birhan, W., Shiferaw, G., Amsalu, A., Tamiru, M., & Tiruye, H. (2021). Exploring the context of teaching character education to children in preprimary and primary

- schools. *Social Sciences & Humanities Open*, 4(1), 100171.
<https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2021.100171>.
- Bîrsănescu, Șt. (1932). *Pedagogia pentru Școlile Normale și Seminarii*. Craiova: Scrisul Românesc.
- Blackwell, L. S., Trzesniewski, K. H., & Dweck, C. S. (2007). Implicit theories of intelligence predict achievement across an adolescent transition: A longitudinal study and an intervention. *Child Development*, 78, 246-263.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2007.00995.x>.
- Blakey, R. (1836). *History of Moral Science* (ediția a II-a). Edinburgh.
- Bland, J. (Ed.). (2015). Oral storytelling in the primary English classroom. In *Teaching English to young learners: Critical issues in language teaching with 3-12 year olds* (pp. 183–198). Routledge.
- Blândul, V. C. (2011). Personal empirical research regarding development of moral attitude of Romanian and Flemish teenagers. *Acta Didactica Napocensia*, 4(4).
https://dppd.ubbcluj.ro/adn/article_4_4_5.pdf.
- Blasi, A. (2005). Moral character: A psychological approach. In D. K. Lapsley & F. C. Power (Eds.), *Character psychology and character education* (pp. 67-100). Notre Dame, IN: University of Notre Dame Press.
- Blee, H., & McClosky, A. (2003). Perspectives on the provision of education for citizenship in Scotland and France, including a small-scale comparative study of pupil experience in Brittany and Scotland. Paper presented at the European Conference on Educational Research, University of Hamburg, 17-20 September.
<http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00003495.htm>.
- Bloch, E. (2024). As you like it or as you don't: Shakespeare's Arden, Thomas More's *Utopia*, and their discontents. *Cahiers Élisabéthains*, 114(1), 12–24.
<https://doi.org/10.1177/01847678241260582>.
- Bloju, C. L. (2013). *Metodica predării limbii și literaturii române pentru învățământul primar*. Craiova: Universitaria.
- Blou, R. B. (2023). The risks of a robotization of the human being. *European Journal of Science and Theology*, 19(2), 25-38.
- Bocoș Mușata-Dacia, Stan Cornelia, Crișan Claudia-Alina (Coord.). (2021). *Cercetarea educațională. Repere metodologice și instrumentale* (Vol. II). Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.

- Bocoș, M., & Chiș, V. (Eds.). (2012). *Abordarea integrată a conținuturilor curriculare. Particularizări pentru învățământul primar*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Bocoș, M., & Ciomoș, F. (2001). *Proiectarea și evaluarea secvențelor de instruire*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Bocoș, M., Opriș, D., & Opriș, M. (2006). *Cercetarea în domeniul educației religioase și al educației morale. Modele și aplicații*. Iași: Sf. Mina.
- Bodișteanu, F. (2007). *Literatura pentru copii și tineret dincolo de „story”*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Bohlin, K. E. (2005). *Teaching character education through literature*. New York: Routledge Falmer.
- Bohlin, K. E. (2005). *Teaching character education through literature: Awakening the moral imagination in secondary classrooms*. Routledge Falmer.
- Bolinow, O. F. (1989). Ceremonies and festive celebrations in the school. *Phenomenology + Pedagogy*, 7. <https://doi.org/10.29173/pandp15108>.
- Bolocan, C. (2001). Treptele formale sau momentele formării logico-psihologice ale lecției, cu aplicare în învățământul religios. In *Pastorație și misiune în Biserica Ortodoxă*. Galați: Editura Episcopiei Dunării de Jos.
- Bolocan, C. (2020). *Didactica predării religiei la ciclurile primar și gimnazial*. Iași: Sfântul Mina.
- Bolotin Joseph, P., & Mikel, E. (2014). Transformative moral education: Challenging an ecology of violence. *Journal of Peace Education*, 11(3), 317-333. <https://doi.org/10.1080/17400201.2014.954363>.
- Bonkalo, T., Grebennikova, V., Belentsov, S., & Malkov, A. (2023). Integrative technologies as a means of forming metacognitive competences in high grade students. *European Journal of Contemporary Education*, 12(4), 1166-1174. <https://doi.org/10.13187/ejced.2023.4.1166>.
- Bontaș, I. (1996). *Pedagogie*. București: All.
- Bontaș, I. (2001). *Pedagogie. Tratat*. București: Bic All.
- Botoi, O. P. (2016). Raportul dintre religie și morală în ecuația paideică a educației tineretului contemporan. *Altarul Reîntregirii*, 21(1), 543-558. https://fto.ro/altarul-reintregirii/wp-content/uploads/2018/07/2016_1_31.-Botoi-543-558.pdf.
- Bottaccioli, A. G., Mariani, U., Schiralli, R., Mari, M. G., Pontani, M., Bologna, M., Muzi, P., Giannoni, S. D., Ciummo, V., Necozone, S., Cofini, V., Chiariotti, L.,

- Cuomo, M., Costabile, D., & Bottaccioli, F. (2023). Empathy at school project: Effects of didactics of emotions® on emotional competence, cortisol secretion, and inflammatory profile in primary school children. *Comprehensive Psychoneuroendocrinology*, 14, 1-12.
<https://doi.org/10.1016/j.cpnec.2023.100183>.
- Bottigheimer, R. B. (1991). Religion for the young in Bible story collections (Kinderbibeln). *Fabula*, 32, 19-32. <https://doi.org/10.5167/uzh-154620>.
- Bottigheimer, R. B. (1993). Bible reading, “bibles” and the Bible for children in early modern Germany. *Past & Present*, 139(1), 66-89.
<https://doi.org/10.1093/past/139.1.66>.
- Bouchard, N. (2002). A narrative approach to moral experience using dramatic play and writing. *Journal of Moral Education*, 31(4), 407-422.
<https://doi.org/10.1080/0305724022000029644>.
- Bozon, A. C. (2014). Specificul strategiilor didactice utilizate în învățământul preșcolar. In D. Opriș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom VI: Summa Paedagogica)* (pp. 261-265). București: Editura Eikon.
- Brackett, M. A., Bailey, C. S., Hoffmann, J. D., & Simmons, D. N. (2019). RULER: A theory-driven, systemic approach to social, emotional, and academic learning. *Educational Psychologist*, 54(3), 144–161.
<https://doi.org/10.1080/00461520.2019.1614447>.
- Branick, V. P. (2006). Wisdom, pessimism, and “mirth”: Reflections on the contribution of biblical wisdom literature to business ethics. *Journal of Religious Ethics*, 34(1), 69-87.
- Brăteanu, E. (2006). *O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți (apud I. Rațiu)*. București: Biblioteca Bucureștilor.
- Brătulescu, M. (1981). *Colinda românească*. București: Minerva.
- Bratitsis, T., & Ziannas, P. (2015). From Early Childhood to Special Education: Interactive Digital Storytelling as a Coaching Approach for Fostering Social Empathy. *Procedia Computer Science*, 67, 231–240.
<https://doi.org/10.1016/j.procs.2015.09.267>.
- Brovkin, V. (2024). On the place of ethics in the philosophy of Epicurus. *Schole: Ancient Philosophy and the Classical Tradition*, 18(1), 224–238.
<https://doi.org/10.25205/1995-4328-2024-18-1-224-238>.

- Bryan, C. J., Master, A., & Walton, G. M. (2014). "Helping" versus "being a helper": Invoking the self to increase helping in young children. *Child Development*, 85, 1836-1842. <https://doi.org/10.1111/cdev.12244>.
- Buckley, P., & Lee, P. (2018). The impact of extra-curricular activity on the student experience. *Active Learning in Higher Education*.
<https://doi.org/10.1177/1469787418808988>.
- Budson, H. W. (1995). *An introduction to the study of literature*. George G. Harap Co. Ltd.
- Bulboacă, S. (2015). *Metologia cercetării pedagogice. Suport de curs*.
https://www.academia.edu/43908578/SORIN_BULBOAC%C4%82_METOLOGI_A_CERCETARII_PEDAGOGICE_Suport_de_curs_ARAD_2015.
- Buzași, I., Gherghina, D., Turcan, M., & Dănilă, I. (2008). *Literatura pentru copii și adolescenți: Curs practic cu noțiuni de teorie literară*. Cluj-Napoca: Didactica Nova.
- Cain, K., & Oakhill, J. (2011). Matthew Effects in Young Readers: Reading Comprehension and Reading Experience aid Vocabulary Development. *Journal of Learning Disabilities*, 44(5), 431-443.
<https://doi.org/10.1177/0022219411410042>.
- Călin, M. (1996). *Teoria educației. Fundamentarea epistemică și metodologică a acțiunilor educative*. București: All.
- Călin, M. C. (2001). *Filosofia educației*. București: Aramis.
- Călinescu, G. (1968). *Principii de estetică*. București: Editura pentru literatură.
- Călinescu, G. (1988). *Istoria literaturii române de la origini până în prezent* (ediția a II-a, revăzută și adăugită). București: Minerva.
- Callo, T., & Hadîrcă, M. (Eds.). (2015). *Educația integrală: Fundamentări teoretico-paradigmatice și aplicative*. Chișinău: IȘE (Tipografia „Cavaioli”).
- Campbell Morgan, G. (1963). *The parables and metaphors of our Lord*. New Jersey: Revell.
- Caronia, L., & Colla, V. (2023). Beyond school-related learning: Parent-child homework talk as a morality building activity. *Learning, Culture and Social Interaction*, 43, 100778. <https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2023.100778>.
- Caronia, L., Colla, V., & Bolognesi, I. (2023). When school language and culture enter the home: Testing children as a 'school-aligned' parental activity. *Civitas Educationis. Education, Politics and Culture*, XII(1), 157–177.

<https://universitypress.unisob.na.it/ojs/index.php/civitaseducationis/article/viewFile/1576/1312>.

- Carr, D. (2005). On the contribution of literature and the arts to the educational cultivation of moral virtue, feeling and emotion. *Journal of Moral Education*, 34(2), 137-151. <https://doi.org/10.1080/03057240500127053>.
- Cartoian, N. (1980). *Istoria literaturii române vechi*. București: Minerva.
- Carus, B. (2004). Education reform. *Vital Speeches of the Day*, 71(5), 137-142. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1068485.pdf>.
- Caruso, A. (2020). Utopia: A category of social analysis? *Historia Unisinos*, 24(3), 516–523.
- Ceașescu, N. (1971). Expunere la Plenara CC al PCR, din 3-5 noiembrie 1971. In *Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român*. București: Editura Politică.
- Central Advisory Council for Education. (1967). *Children and their primary schools—The Plowden Report*. London, UK: Her Majesty's Stationery Office.
- Cerghit, I., & Neacșu, I. (1982). Metodologia activității didactice. In D. Salade (Ed.), *Didactica*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cernăuți-Gorodețchi, M. (2008). *Literatura pentru copii: Sintează critică*. Petroșani: Universitas XXI.
- Chang, H. (2022). The longitudinal transition of the moral character latent profile of elementary school students and predictive factor verification in Korea. *Acta Psychologica*, 230, 103710. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2022.103710>.
- Chazan, B. (2022). *Principles and pedagogies in Jewish education*. Palgrave Macmillan.
- Chen, J. Y., Liu, Y. D., Dai, J., & Wang, C. L. (2023). Development and status of moral education research: Visual analysis based on knowledge graph. *Frontiers in Psychology*, 13, Article 1079955. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1079955>.
- Cheng, J., Wang, W., & Wang, X. (2021). The moral education: Literature review of its development from past to present. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 615.
- Cheung, C. K. (2008). The teaching of moral education through media education. *The Asia-Pacific Education Researcher*, 16(1), 69–82. <https://doi.org/10.3860/taper.v16i1.92>.
- Chiriac, A., Lopatiuc, A., & Trebeș, T. (2019). Cooperarea didactică bazată pe metode de predare interactive. In D. Opriș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din*

- perspectiva valorilor (Tom XVI: Summa Paedagogica)* (pp. 112-116). Cluj-Napoca: Eikon.
- Chowdhury, M. S. R., Yesmin, S., & Obaydullah, A. K. M. (2019). Teaching moral and ethics in primary education: Practices and challenges. *International Journal of Advanced Research and Innovation*, 5(1), 1–6.
<https://doi.org/10.2395/ijarie.2019.01.06>.
- Chung, F. M. Y. (2022). *Music and play in early childhood education: Teaching music in Hong Kong, China and the world*. Springer.
<https://doi.org/10.1007/978-981-19-5033-9>.
- Chung, F. M. Y. (2023a). Utilising technology as a transmission strategy in intangible cultural heritage: The case of Cantonese opera performances. *International Journal of Heritage Studies*. <https://doi.org/10.1080/13527258.2023.2284723>.
- Chung, F. M. Y. (2023b). Implementing moral and character education policy through music integration: Perspectives of school leaders in Hong Kong. *Cogent Education*, 10, 2286416. <https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2286416>.
- Ciascai, L., & Marchis, I. (2008). Multimedia in primary and secondary school curricula in Romania. *Acta Didactica Napocensia*, 1(2), 76-85.
- Ciascai, L., & Vlad, I.-E. (2014). Perception of school and university students of ideal teacher behaviours (II). Pilot study. *Acta Didactica Napocensia*, 7(3), 49-58.
- Cileli, M. (2000). Change in value orientations of Turkish youth from 1989 to 1995. *The Journal of Psychology*, 134(3), 297-305.
<https://doi.org/10.1080/00223980009600869>.
- Ciobanu, V. (2013). Valorificarea normelor morale și a conduitei morale prin exemplul personajelor literare la elevii din treapta primară. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor. Idei, concepte, modele (Tom III: Summa Theologiae)* (pp. 72-73). Cluj-Napoca: Eikon.
- Ciolan, L. (2008). *Învățarea integrată: Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*. Iași: Polirom.
- Clare, L., Gallimore, R., & Patthey-Chavez, G. G. (1996). Using Moral Dilemmas in Children's Literature as a Vehicle for Moral Education and Teaching Reading Comprehension. *Journal of Moral Education*, 25(3), 325-341.
<https://doi.org/10.1080/0305724960250305>.
- Clayton, M., & Stevens, D. (2019). The poverty of contractarian moral education. *Journal of Moral Education*. <https://doi.org/10.1080/03057240.2019.1576123>

- Clement Alexandrinul. (1982). Pedagogul. În *Scrieri* (Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române).
- Clipa, O., & Iorga, A. M. (2013). The role of school-family partnership on moral development. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 76, 197-203.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.04.098>.
- Cogan, J., & Morris, P. (2001). The development of civics values: An overview. *International Journal of Educational Research*, 35(1).
[https://doi.org/10.1016/S0883-0355\(01\)00002-7](https://doi.org/10.1016/S0883-0355(01)00002-7).
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education (6th edition)*. Routledge/Taylor & Francis Group.
- Cojocariu, V. M. (2004). *Teoria și metodologia instruirii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Colby, A., Kohlberg, L., Gibbs, J., & Lieberman, M. (1983). A longitudinal study of moral judgment. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 48(1-2, Serial No. 200). Chicago: University of Chicago Press.
<https://doi.org/10.2307/1165935>.
- Colby, R. (1987). Moral education through drama: A beyond justice perspective. *2D*, 7, 72-79.
- Colibă, M. (1990). Colindele religioase-flori alese ale sufletului românesc. *Studii Teologice*, 1990(5-6), 112.
- Colla, P. S. (2018). Teaching “fundamental values” in the Swedish education system: Towards an anti-authoritarian regime of truth. *Quaderni di Sociologia*, 78, 101-124. <https://journals.openedition.org/qds/2187>.
- Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning (CASEL). (2022). The CASEL 5.
<https://casel.org/fundamentals-of-sel/what-is-the-casel-framework/#the-casel-5>.
- Collette, T. L., & Miller, R. L. (2018). Cross-cultural differences in children’s preferences for moral tales. *International Journal of Developmental Sciences*, 12, 175–187.
<https://doi.org/10.3233/DEV-160191>.
- Collins, P. M. (1984). The significance of form in educational drama. *Children’s Theater Review*, 33(2), 3-9.

- Coman, I. (2014). *Educația religioasă-morală dimensiune specială în procesul de formare a personalității elevului*. Pitești: Editura Universității din Pitești.
- Comenius, J. A. (1970). *Didactica Magna*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Comenius, J. A. (1977). *Pampaedia*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Community Child Care Victoria. (2011). *Exploring celebrations in children's services: Self-guided learning package*.
<https://www.acecqa.gov.au/sites/default/files/2021-01/ExploringCelebrationsInChildrensServices.PDF>.
- Conroy, J. C. (2021). Chaos or coherence? Future directions for moral education. *Journal of Moral Education*, 50(1), 1-12. <https://doi.org/10.1080/03057240.2020.1830578>.
- Cooper, N. (2020). *Morality and importance*. Routledge.
- Copăceanu, M., & Costache, I. (2022). Sănătatea mintală a copiilor și a adolescenților din România: Scurtă radiografie. UNICEF.
[https://www.unicef.org/romania/media/10911/file/S%C4%83n%C4%83tatea%20mintal%C4%83%20a%20copiilor%20%20C8%99i%20a%20adolescen%C8%9Bilor%20din%20Rom%C3%A2nia%20\(Scurt%C4%83%20radiografie\).pdf](https://www.unicef.org/romania/media/10911/file/S%C4%83n%C4%83tatea%20mintal%C4%83%20a%20copiilor%20%20C8%99i%20a%20adolescen%C8%9Bilor%20din%20Rom%C3%A2nia%20(Scurt%C4%83%20radiografie).pdf).
- Coșbuc, G. (1896). Prefață. In S. Cujbă (Ed.), *Povestiri din copilărie* (p. 5). București: Editura Librărie C. Sfetea.
- Coskun, K., & Kara, C. (2019). Moral identity test (MIT) for children: Reliability and validity. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 32, 7.
<https://doi.org/10.1186/s41155-019-0120->.
- Cosmovoci, L. (1914). *Morala și religia. Încercare asupra principiilor ce cuprind și aplicația lor în educația copiilor și a masselor*. Iași: Tipografia Națională I.S. Ionescu et M.M. Bogdan.
- Costandache, A.-E. (2020). Models of moral education in some Romanian language and literature textbooks for secondary school. In S. Marin & P. Moisescu (Eds.), *Lumen Proceedings: Vol. 12. 4th International Scientific Conference SEC-IASR 2019* (pp. 117-124). LUMEN Publishing House.
<https://doi.org/10.18662/lumproc/seciasr2019/>.
- Costea, O., & Holiana, I. (1994). *Literatura pentru copii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Costin, M. (1921). *De neamul moldovenilor: Letopisățul Țării Moldovei*. Iași.

- Court, D., & Rosental, E. (2007). Values Embodied in Children's Literature Used in Early Childhood Education in Israeli State Schools. *Early Childhood Education Journal*, 34(6), 407-414. DOI:[10.1007/s10643-006-0140-9](https://doi.org/10.1007/s10643-006-0140-9).
- Courtney, R. (1980). *The dramatic curriculum*. London: Heinemann.
- Cox, R. (2001). Using the Bible with children. *Journal of Education and Christian Belief*, 5(1). <https://doi.org/10.1177/205699710100500105>.
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2017). *Designing and conducting mixed methods research*. SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Creswell, D. J. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
- Crihană, M. (1997). *Scritorii și cărțile lor (I)*. București: Amurg Sentimental.
- Cristea, S. (1996). *Sistemul educațional și personalitatea*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cristea, S. (2010). Educația morală. *Didactica Pro...*, 3(61). https://www.prodidactica.md/revista/Revista_61.pdf.
- Cristea, S. (2010). *Fundamentele pedagogiei*. Iași: Polirom.
- Cristea, S., & Bocoș, M. (2008). Proiectarea instruirii. În D. Potolea, I. Neacșu, R. B. Iucu, & I. O. Pânișoară (Coord.), *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*. Iași: Polirom.
- Croce, M. (2019). Exemplarism in moral education: Problems with applicability and indoctrination. *Journal of Moral Education*, 48(3), 291-302. <https://doi.org/10.1080/03057240.2019.1579086>.
- Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Harcourt.
- Croitoru, I., & Munteanu, H. (2014). The moral-religious education – A support of self-conscience training. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 2155–2163. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.589>.
- Crudu, S. (2018). Formarea virtuților prin valorificarea textului biblic în cadrul orei de Religie. *Univers Pedagogic*, 2(58). https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/32-36_1.pdf.
- Cuban, L. (1992). Managing dilemmas while building professional communities. *Educational Researcher*, 21(4), 4–11. <https://doi.org/10.3102/0013189X021001004>.

- Cuciureanu, M., & Velea, S. (2008). *Educația moral-religioasă în sistemul de educație din România*. Institutul de Științe ale Educației, București.
<https://www.ise.ro/educatia-moral-religioasa-in-sistemul-educativ-din-romania>.
- Cucoș, C. (1995). *Pedagogie și axiologie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucoș, C. (1996). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
- Cucoș, C. (2000). *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*. Iași: Polirom.
- Cucoș, C. (2002). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
- Cucoș, C., & Labăr, A. (2008). Consecințe ale educației religioase asupra formării conduitei tinerilor: Perspectiva beneficiarilor. *BASILIANA*, 1(1), 65–102.
- Cunty, D. (2023). Democritus of Abdera: The origins of ethical thought. *Revue de Métaphysique et de Morale*, 4, 569–571. <https://doi.org/10.3917/rmm.234.0569>.
- Curelaru, M. (2022). Ancheta. În L. R. Diaconu Gherasim, C. Măirean, & M. Curelaru (Coord.), *Metode cantitative de cercetare: Designuri și aplicații în științele sociale* (pp. 161-187). Iași: Polirom.
- Curticăpeanu, D. (1975). *Orizonturile vieții în literatura veche românească (1520-1743)*. București: Minerva.
- Cuznețov, L. (2016). Formarea și educația morală în cadrul familiei. Autoeducația morală și perfecționarea spirituală. *Altarul Reîntregirii*, 21(1).
- Dahl, A. (2023). What we do when we define morality (and why we need to do it). *Psychological Inquiry*, 34(2), 53–79.
<https://doi.org/10.1080/1047840X.2023.2248854>.
- Dangboonrueng, H., & Rungsayatorn, S. (2005). Effects of storytelling on moral development for preschool children. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 26(2), 155–164. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kjss/article/view/246257>.
- Danilyk, A. (2009). *The concept of spiritual and moral education of the Russian citizen*. Enlightenment Press.
- Davies, I., & Evans, M. (2002). Encouraging active citizenship. *Educational Review*, 54(1), 69-78. <https://doi.org/10.1080/00131910120110893>.
- Dawson, M. M. (1982). *Ethics of Socrates*. Haskell House Publishers Inc.
- Day, L. (2002). ‘Putting yourself in other people’s shoes’: The use of forum theatre to explore refugee and homeless issues in schools. *Journal of Moral Education*, 31(1), 21-34. <https://doi.org/10.1080/03057240120111418>.
- De Caro, M. (2023). Exemplarism and political virtues in Machiavelli's *Prince*. *Rivista di Storia della Filosofia*, 78(1), 56–69. <https://doi.org/10.3280/SF2023-001005>

- De Harven, V. (2022). The metaphysics of Stoic corporealism. *Apeiron: A Journal for Ancient Philosophy and Science*, 55(2), 219–245.
<https://doi.org/10.1515/apeiron-2020-0094>.
- De Sio, F. S. (2024). Artificial intelligence and the future of work: Mapping the ethical issues. *Journal of Ethics*, 28(3), 407-427.
<https://doi.org/10.1007/s10892-024-09493-6>.
- Delbos, V. (1929). *Figures et doctrines des philosophes: Socrate*. Paris, France: Unknown Publisher.
- Demir, R. (2018). Modern Toplumda Ahlaki Değişim ve Ahlak Eğitimi. In N. Çalışkan (Ed.), *Modernleşme Sürecinde Müslümanlar içinde* (pp. 283-339). Ankara: Nobel Yayınları.
- Denham, A. E. (2024). Empathy & literature. *Emotion Review*, 16(2), 84–95.
<https://doi.org/10.1177/17540739241233601>.
- Department for Education. (2014). *Promoting Fundamental British Values as part of SMSC in Schools*.
- Department for Education. (2020). *Character education framework guidance*.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/904333/Character_Education_Framework_Guidance.pdf.
- Descartes, R. (1957). *Discurs asupra metodei, cartea a VI-a*. București, Romania: Editura Științifică.
- Descartes, R. (2000). *Principiile filosofiei*. București: Iri.
- DeVries, R. (1997). Piaget's social theory. *Educational Researcher*, 26(2), 4-17.
<https://doi.org/10.3102/0013189X026002004>.
- Devuyt, L. (1983). Moral Education in Belgium. *Journal of Moral Education*, 12(1), 51-55. <https://doi.org/10.1080/0305724830120106>.
- DeWalt, K. M., & DeWalt, B. R. (2011). *Participant observation: A guide for fieldworkers (G - Reference, Information and Interdisciplinary Subjects Series)*. Rowman Altamira.
- Dewey, J. (1909). *Moral principles in education*. Carbondale, IL: Southern Illinois University Press.
- Dewey, J. (1972). *Democrație și educație*. București: Editura Editura Didactică și Pedagogică.
- Dewey, J. (1992). *Fundamente pentru o educație permanentă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

- DfEE & QCA. (1999). *The national curriculum: Handbook for primary teachers in England*. London: Department for Education and Employment (DfEE) and Qualifications and Curriculum Authority (QCA).
- DfES. (2003). *Excellence and enjoyment*. Nottingham: Department for Education and Skills (DfES).
- Digulescu, M. (2012, November 2). Asupra moralității.
<http://reflectii-despre-societate.blogspot.com/2012/11/asupra-moralitatii.html>.
- Dinca, M. (2003). *Metodologia cercetării în psihologie*. București: Editura Universității Titu Maiorescu.
- Dinescu, I., Stangaciu, O. C., Pirnuta, O. A., & Dinescu, I. M. (2009). Aspects of moral education within the framework of primary education in Romania. In EDULEARN09 Proceedings (pp. 4433-4444).
<https://library.iated.org/view/DINESCU2009ASP2>.
- Ding, X. P., Cheng, J. K. T., Cheng, Q., & Heyman, G. D. (2023). An assessment of when moral stories promote children's honesty. *Applied Developmental Science*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/10888691.2023.2195182>.
- Dodd, C. H. (1961). *The parables of the kingdom*. New York, NY: Charles Scribner.
- Domilescu, G., & Harkai, M. (2012). Proiectarea activităților instructive-educative. În M. D. Ilie (Coord.), *Teoria și metodologia instruirii* (Ed. a II-a revizuită și adăugită). Iași: Eikon.
- Dong, X., Chen, F., & Xu, L. (2020). Catastrophes and primary school drawing course design for moral education in China. *Educational Philosophy and Theory*, 52(13), 1421–1433. <https://doi.org/10.1080/00131857.2020.1790354>.
- Dorion, L.-A. (2023). The exemplarity of Socrates according to Plato and Xenophon. *Revista de Filosofie La Plata*, 53(1), e065.
<https://doi.org/10.24215/29533392e065>.
- Doyle, D. P. (1997). Education and character: A conservative view. *Phi Delta Kappan*, 78(6), 440-443. <https://eric.ed.gov/?id=EJ539112>.
- Drăgan, J., & Demetrescu, M. (1996). *Practica prospectării pieței*. București: Europa Nova.
- Duckworth, A. L., Gendler, T. S., & Gross, J. J. (2016). Situational strategies for self-control. *Perspectives on Psychological Science*, 11, 35-55.
<https://doi.org/10.1177/1745691615623247>.

- Duke, N. K., & Pearson, P. (2002). Effective Practices for Developing Reading Comprehension. In A. E. Farstrup & S. J. Samuels (Eds.), *What Research has to Say about Reading Instruction* (3rd ed., pp. 205-242). Newark, DE: International Reading Association, Inc.
- Dulamă, M.-E. (2002). Excursiile școlare. *Didactica Pro*, 2(12), 1-7.
- Dulamă, M.-E. (2004). Formularea întrebărilor pentru dezvoltarea gândirii critice. *Didactica Pro*, 2(24), 1-10.
- Dulamă, M.-E., & Osaci-Costache, G. (2013). Observații asupra utilizării portofoliului în evaluarea studenților. In *Educația pentru dezvoltare durabilă: Inovație, competitivitate, eficiență* (Vol. 12, pp. 569-575).
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/569-575_1.pdf.
- Dulamă, M.-E., Magdaș, I., & Chiș, M. (2020). Role of didactic films made by master's students in developing didactic competence. In *7th International Conference "Education, Reflection, Development"* (Vol. 85, pp. 704-712).
- Duna, Z. (1995). *Antologie de poezie religioasă*. Alba Iulia: Editura Episcopiei Ortodoxe.
- Durkheim, E. (1980). *Educație și sociologie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Durkheim, E. (1994). *Emile Durkheim on Institutional Analysis* (Heritage of Sociology Series). University of Chicago Press.
- Eberhardt, V. (2018). Representations of religion and culture in children's literature: An analysis of othering processes in texts and illustrations. *Journal for Religion, Film and Media*, 4(1), 1018. <https://doi.org/10.25364/05.4:2018.1.6>.
- Eccles, J. S., Barber, B. L., Stone, M., & Hunt, J. (2003). Extracurricular activities and adolescent development. *Journal of Social Issues*, 59(4), 865-889.
<https://doi.org/10.1046/j.0022-4537.2003.00095.x>.
- Education Scotland. (2014). *Religious and moral education 3-18*.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED558112.pdf>.
- Egan, K. (1986). *Teaching as storytelling*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Egan, K. (2005). *An imaginative approach to teaching*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Eliot, T. S. (1951). Religion and literature; in *Selected Essays*. London: Faber & Faber Ltd.
- Elkind, D. H., & Sweet, F. (1997). The Socratic approach to character education. *Educational Leadership*, 54(8), 56-59. <https://eric.ed.gov/?id=EJ545870>.

- Engelen, B., Thomas, A., Archer, A., & van de Ven, N. (2018). Exemplars and nudges: Combining two strategies for moral education. *Journal of Moral Education*, 47(3), 346-365. <https://doi.org/10.1080/03057240.2017.1396966>.
- Engels, F. (1958). *Opere*. București: Editura Politică.
- Englert, A. T. (2024). How a Kantian ideal can be practical. *Inquiry: An Interdisciplinary Journal of Philosophy*, 67(10), 4103–4130. <https://doi.org/10.1080/0020174X.2022.2075449>.
- Errington, A. (2023). Forgiveness and the novelty of Christian ethics. *Modern Theology*, 39(3), 472–489. <https://doi.org/10.1111/moth.12855>.
- Esmer, Y. (2002). Avrupa ve Türkiye degerler arastirmasi [Europe and Turkey Values Research]. Unpublished Project Report, Istanbul.
- Estany, A. (2022). Naturalization of ethics and moral. *Revista de Humanidades de Valparaíso*, 19, 293–312. <https://doi.org/10.22370/rhv2022iss19pp293-312>.
- Estes, T. H., & Vásquez-Levy, D. (2001). Literature as a source of information and values. *Phi Delta Kappan*, 82(7). <https://doi.org/10.1177/003172170108200706>.
- Fallona, C. (2000). Manner in teaching: A study in observing and interpreting teachers' moral virtues. *Teaching and Teacher Education*, 16(7), 681-695. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(00\)00019-6](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(00)00019-6).
- Fântână, A. (2020a). Manualul școlar, sprijin în realizarea educației morale. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XVIII: Summa Paedagogica)* (pp. 183-188). Cluj-Napoca: Eikon.
- Fântână, A. (2020b). The moral-religious development of adolescents in extracurricular contexts. In O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XVII: Summa Theologiae)* (pp. 212-216). Cluj-Napoca: Eikon.
- Fântână, A., & Opreș, D. (2022). Changes in the relationship of high school students with self and others, through involvement in extracurricular educational activities. *15th Annual International Conference of Education, Research and Innovation*, pp. 4789-4794. <https://library.iated.org/view/FANTANA2022CHA>.
- Fântână, A., & Opreș, D. (2025). Students' motivations and options to participate in extracurricular activities organized by the school. *Acta Didactica Napocensia*, 18(1), 35-45. <https://doi.org/10.24193/adn.18.1.4>
- Farouk, S. (2012). What can the self-conscious emotion of guilt tell us about primary school teachers' moral purpose and the relationships they have with their pupils?

- Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 18(4), 491–507.
<https://doi.org/10.1080/13540602.2012.696049>.
- Feng, M. (2019). *Learning to teach moral education through drama in a Chinese primary school* (Doctoral thesis). University of Warwick.
<http://wrap.warwick.ac.uk/131594>.
- Feng, W. D. (2019). Infusing moral education into English language teaching: An ontogenetic analysis of social values in EFL textbooks in Hong Kong. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 40(4), 458–473.
<https://doi.org/10.1080/01596306.2017.1356806>.
- Férez Mora, P. A., & Coyle, Y. (2023). Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Thinking Skills and Creativity*, 49, 101360. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101360>.
- Ferguson, L., & Lunn Brownlee, J. Teacher beliefs and epistemologies. In *Oxford Bibliographies*. Retrieved March 19, 2024, from
<https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199756810/obo-9780199756810-0276.xml>.
- Ferková, Š., & Zacharová, Z. (2023). Implementation of moral education by teachers of foreign languages. *Journal of Language and Cultural Education*, 11(3), 1–16.
<https://doi.org/10.2478/jolace-2023-0028>.
- Fernández Espinosa, V., & López González, J. (2024). Virtues and values education in schools: A study in an international sample. *Journal of Beliefs & Values*, 45(1), 69–85. <https://doi.org/10.1080/13617672.2022.2158018>.
- Fioretti, C., Pascuzzi, D., & Smorti, A. (2019). Narrative and Narrativization of A Journey: Differences between Personal and Fictional Narratives. *The Open Psychology Journal*, 12(1), 205–215.
<https://doi.org/10.2174/1874350101912010205>.
- Fischer, N., Theis, D., & Züchner, I. (2014). Narrowing the gap? The role of all-day schools in reducing educational inequality in Germany. *International Journal for Research on Extended Education*, 2(1), 79-96.
<https://doi.org/10.3224/ijree.v2i1.19535>.
- Fluharty, M. E., Bone, J. K., Bu, F. F., Sonke, J. K., Fancourt, D., & Paul, E. (2023). Associations between extracurricular arts activities, school-based arts engagement, and subsequent externalising behaviours in the Early Childhood

- Longitudinal Study. *Scientific Reports*, 13(1), Article 13840.
<https://doi.org/10.1038/s41598-023-39925-6>.
- Fontana, A., & Frey, J. H. (2005). The interview: From neutral stance to political involvement. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The Sage Handbook of Qualitative Research* (pp. 695-727). Sage.
- Forneris, T., Camiré, M., & Williamson, R. (2015). Extracurricular activity participation and the acquisition of developmental assets: Differences between involved and noninvolved Canadian high school students. *Applied Developmental Science*, 19(1), 47–55. <https://doi.org/10.1080/10888691.2014.980580>.
- Frey, J. H., & Fontana, A. (1991). The group interview in social research. *The Social Science Journal*, 28(2), 175–187. [https://doi.org/10.1016/0362-3319\(91\)90022-K](https://doi.org/10.1016/0362-3319(91)90022-K).
- Frisancho, S., & Delgado, G. E. (2018). Moral education as intercultural moral education. *Intercultural Education*, 29(1), 18–39.
<https://doi.org/10.1080/14675986.2017.1405214>.
- Frye, N. (1982). *The great code: The Bible and literature*. Harcourt Brace Jovanovich.
- Fuentes, J. (2017, February 21). Character education in Spain: Problems and potential. *Virtue Insight*.
<https://virtueinsight.wordpress.com/2017/02/21/character-education-in-spain-problems-and-potential/> [consultat 04.02.2021].
- Gamar, A. H., & Azmi, N. (2020). The use of teaching aids in increasing student motivation at elementary school. *Mudarrisa: Jurnal Kajian Pendidikan Islam*, 12(2), 137.
- Gao, D., & Wang, D. (2021). Rethinking "Basic Issues" in moral education. *ECNU Review of Education*, 4(4), 707–726. <https://doi.org/10.1177/2096531120950322>.
- García-Moriyón, F., González-Lamas, J., Botella, J., González Vela, J., Miranda-Alonso, T., Palacios, A., & Robles-Loro, R. (2020). Research in Moral Education: The Contribution of P4C to the Moral Growth of Students. *Education Sciences*, 10(119). <https://doi.org/10.3390/educsci10040119>.
- García-Ramos, D. (2023). Socrates as a sacrificial victim. *Torre del Virrey - Revista de Estudios Culturales*, 33, 63–68.
- Garunja, E. (2018). Education System in Albania Among Changes and Reforms. *PRIZREN Social Science Journal*, 2(2), 182.
<https://prizrenjournal.com/index.php/PSSJ/article/view/50/32>.

- Gasser, L., Dammert, Y., & Murphy, P. K. (2022). How do children socially learn from narrative fiction: Getting the lesson, simulating social worlds, or dialogic inquiry? *Educational Psychology Review*, 34(3), 1445–1475.
<https://doi.org/10.1007/s10648-022-09667-4>.
- Gasser, L., Preisig, D., Frei, A., Dammert, Y., Egger, S., & Murphy, P. K. (2025). Effects of a literary intervention on interaction quality in small-group discussions in the upper elementary grades. *Learning and Instruction*, 95, 101996.
<https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2024.101996>.
- Geană, G. (2005). *Antropologia culturală: Un profil epistemologic / Cultural Anthropology: An Epistemological Profile*. București: Criterion Publishing.
- Gheorghe Vrabie. (1986). *Proza populară românească: Studiu stilistic*. București: Albatros.
- Gheorghiu, C. (2013). *Fundamentele pedagogiei: Teoria și metodologia curriculumului – suport de curs*.
<http://www.dppd.usv.ro/dppd2/pdf/2015/Suport%20de%20curs%20FPTMC%20Pedagogie%20I.pdf>.
- Gherghina, D., Ghidirmic, O., Buzăși, I., & Dănilă, I. (Eds.). (2005). *Limba și literatura română: Literatură pentru copii*. București: Didactica Nova.
- Gherguț, A. (2013). *Sinteze de psihopedagogie specială: Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*. Iași: Polirom.
- Ghiatau, R. (2020). Teaching between intellectual and moral: Perceptions of Romanian teachers. *The International Journal of Research in Teacher Education*, 11(4), 110-126. <http://ijrte.eab.org.tr>.
- Gibbs, P., & Angelides, P. (2008). Understanding friendship between critical friends. *Improving Schools*, 11(3), 213–225. <https://doi.org/10.1177/1365480208097002>.
- Gilbert Sax. (1968). *Empirical foundations of educational research*. Prentice-Hall.
- Gilligan, C. (1993). *In a different voice: Psychological theory and women's development*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Giurgiu, E. R. (2012). *Sincretism magico-religios în poezia sărbătorilor de iarnă*. [Teză de doctorat nepublicată]. Universitatea Lucian Blaga, Sibiu, Facultatea de Litere și Arte.
- Glassner, A. (2001). Interactive Storytelling: People, Stories, and Games. In *Virtual Storytelling Using Virtual Reality Technologies for Storytelling* (Vol. 2197, pp. 51–60). Springer. https://doi.org/10.1007/3-540-45420-9_7.

- Gleason, J. B., & Ratner, N. B. (2009). *The Development of Language* (7th ed.). Boston: Allyn & Bacon.
- Golu, P. (1974). *Psihologia socială*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Golu, P., Zlate, M., & Verza, E. (1992). *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Goodman, N. (1992). *Introducere în sociologie*. București: Lider.
- Goraș-Postică, V. (2010). Educația morală ca dimensiune finală a educației religioase și a educației civice. *Didactica Pro...*, 3(61), 33.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Educatia%20morala%20ca%20dimensiune%20finala%20a%20educatiei%20religioase%20si%20a%20educatiei%20civice.pdf.
- Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 96(5), 1029–1046. <https://doi.org/10.1037/a0015141>.
- Graham, J., Nosek, B. A., Haidt, J., Iyer, R., Koleva, S., & Ditto, P. H. (2011). Mapping the moral domain. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(2), 366–385. <https://doi.org/10.1037/a0021847>.
- Grant, R. W. (1996). The ethics of talk: Classroom conversation and democratic politics. *Teachers College Record*, 97(3), 470-482.
<https://doi.org/10.1177/016146819609700306>.
- Grenberg, J. M. (2018). Autonomous moral education is Socratic moral education: The import of repeated activity in moral education out of evil and into virtue. *Educational Philosophy and Theory*.
<https://doi.org/10.1080/00131857.2018.1487285>.
- Gronlund, M. (2016). *Contemporary art and digital culture* (1st ed.). Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315676852>.
- Grund, J., & Holst, J. (2023). Emotional competence: The missing piece in school curricula? A systematic analysis in the German education system. *International Journal of Educational Research Open*, 4, 100238.
<https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100238>.
- Guoyong, L., & Yongjie, X. (2021). Application of Mobile APP in Moral Education Course Teaching Based on Intelligent Internet of Things. *Mobile Information Systems*. <https://doi.org/10.1155/2021/1577096>.

- Guțu, Z., & Dohotaru, M. (2017). Axiologie – cadru de referință în formarea orientărilor valorice la studenți. *Studia Universitatis Moldaviae*, 9(109).
<https://educational.studiamsu.md/wp-content/uploads/2022/01/20.-p.133-138.pdf>.
- Haley, K. J., & Fessler, D. M. (2005). Nobody's watching? Subtle cues affect generosity in an anonymous economic game. *Evolution and Human Behavior*, 26, 245-256.
<https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2005.01.002>.
- Han, H. (2014). Analysing theoretical frameworks of moral education through Lakatos's philosophy of science. *Journal of Moral Education*, 43(1), 32–53.
<https://doi.org/10.1080/03057240.2014.893422>.
- Hand, M. (2018). *A theory of moral education*. Routledge.
- Hardy, S. A., & Carlo, G. (2005). Identity as a source of moral motivation. *Human Development*, 48, 232–256. <https://doi.org/10.1159/000086859>.
- Haron, M. Z., Othman, M. K. H., & Awang, M. I. (2019). Technology-assisted teaching aids in teaching and learning: Evidence from the Malaysian Tahfiz Ulul Albab Model (TMUA). *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 8(12), 1465–1470.
- Harrison, T., Dineen, K., & Moller, F. (2021). Tests of life or life of tests?: Similarities and differences in parents' and teachers' prioritisation of character, academic attainment, the virtues and moral theories. *Journal of Beliefs & Values*.
<https://doi.org/10.1080/13617672.2021.1920233>.
- Hartenstein, J. M. (1992). A Christmas issue: Christian holiday, celebration in the public elementary schools is an establishment of religion. *California Law Review*, 80(4), 981-1026. <http://www.jstor.org/stable/3480702>.
- Hartvigsen, K. M., & Haakedal, E. (2023). Jesus' parables for and by ten-year-olds: Applying blending theory in in-depth analyses of pupils' RE texts, RE textbook passages, and teacher's handbook passages in the context of Norwegian inclusive public religious education. *British Journal of Religious Education*, 45(1), 34-44.
<https://doi.org/10.1080/01416200.2022.2052803>.
- Harvard Center on the Developing Child. (n.d.). *The science of early childhood development*. Retrieved from
<https://developingchild.harvard.edu/resources/inbrief-science-of-eecd/>.
- Hastuti, M., & Kusuma Putra, A. H. P. (2023). Exploring the implementation of ethical and spiritual values in high school education: A case study in Makassar,

- Indonesia. *Golden Ratio of Social Science and Education*, 3(1).
<https://doi.org/10.52970/grsse.v3i1.105>.
- Hathazi, A., & Roşan, A. (2019). Facilitating factors and barriers in implementing inclusive education in Romania: Insights from educators across the world. In *The Impact of Inclusive Education* (pp. 1–20).
https://doi.org/10.1007/978-981-13-5962-0_29.
- Hauer, J. (2000). The Impact of Character Education on Russian Teachers: An Informal Survey. *Journal of College and Character*, 1(5), Article 4.
<https://doi.org/10.2202/1940-1639.1282>.
- Hazlitt, H. (1994). *The foundations of morality*. (Hazlitt Centennial Edition). The Foundation for Economic Education, Inc.
https://maisliberdade.pt/site/assets/files/1292/hazlitt_the_foundations_of_morality.pdf
- Heath, M. A., Smith, K., & Young, E. L. (2017). Using children’s literature to strengthen social and emotional learning. *School Psychology International*, 38(5), 541-561.
- Heiden, J. M. (1991). Creative dramatics: A moral education strategy. *Journal of Humanistic Education and Development*, 30.
<https://doi.org/10.1002/j.2164-4683.1991.tb00035.x>.
- Henderson, D. L., & May, J. P. (2005). *Exploring culturally diverse literature for children and adolescents: Learning to listen in new ways*. Pearson.
- Hernik, F. (2020). Nurturing religious and moral values at early childhood education. *Didaktika Religia: Journal of Islamic Education*, 8(1), 1–27.
<https://doi.org/10.30762/didaktika.v8i1.1881>.
- Hidayati, N. A., Waluyo, H. J., Winarni, R., & Suyitno. (2020). Exploring the implementation of local wisdom-based character education among Indonesian higher education students. *International Journal of Instruction*, 13(2), 179–198.
<https://doi.org/10.29333/iji.2020.13213a>.
- Hightower, A. D., & Elliott Perkins, P. (2010). *T-CRS 2.1 – Examiner’s manual*.
- Hillman, J. (1999). *Discovering children’s literature*. Merrill.
- Hindawi Computational Intelligence and Neuroscience. (2022). Research on the evaluation of moral education effectiveness and student behavior in universities under the environment of big data. *Volume 2022*, Article ID 2832661, 9 pages.
<https://doi.org/10.1155/2022/2832661>.

- Hindawi Scientific Programming. (2022). Construction of moral education evaluation model based on quality cultivation of college students. *Volume 2022*, Article ID 5641782, 11 pages. <https://doi.org/10.1155/2022/5641782>.
- Hinde, E. R. (2005). Revisiting curriculum integration: A fresh look at an old idea. *Social Studies*, 96, 105–111. <https://doi.org/10.3200/TSSS.96.3.105-111>.
- Hobjilă, A. (2015). Repere valorice în lecturile suplimentare ale elevilor din ciclul primar – Analiză selectivă. In O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom VII: Summa Theologiae)* (pp. 72-79). Cluj-Napoca: Eikon.
- Hobjilă, A. (2017). Personaje și valori – repere la nivelul învățământului primar. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XII: Summa Paedagogica)* (pp. 121-127). Cluj-Napoca: Eikon.
- Hoffman, M. L. (2010). *Empathy and moral development: Implications for caring and justice*. Cambridge University Press.
- Holban, I. (1995). *Testele de cunoștințe*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Holzer, E. (2007). Allowing the biblical text to do its pedagogical work: Connecting interpretative activity and moral education. *Journal of Moral Education*, 36(4), 497-514. <https://doi.org/10.1080/03057240701688044>.
- Horga, I. (2011). Organizarea educației religioase în școlile publice: Cadrul legal. În D. Opreș & M. Opreș (Coord.), *Religia și școala* (pp. 35-48). București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Howe, N., & Leach, J. (2018). Children's play and peer relations. În W. M. Bukowski, B. Laursen, & K. H. Rubin (Eds.), *Handbook of peer interactions, relationships, and groups* (pp. 222-242). The Guilford Press.
- Howitt, D., & Cramer, D. (2008). *Research methods in psychology*. Pearson. https://www.researchgate.net/publication/337473704_Technology-assisted_teaching_aids_in_teaching_and_learning_Evidence_from_the_Malaysian_Tahfiz_Ulul_Albab_Model_TMUA.
- Hubert, R. (1965). *Traité de pédagogie générale*. Paris: PUF.
- Huck, C., Helper, S., Hickman, J., & Kiefer, B. Z. (2001). *Children's literature in the elementary school*. Boston: McGraw-Hill.
- Hume, D. (2007). *An enquiry concerning human understanding*. New York: Oxford University Press.
- Hunt, P. (1994). *An introduction to children's literature*. Oxford University Press.

- Hunt, P. (2010). *Understanding children's literature* (2nd ed.). New York, NY: Routledge.
- Huo, Y., & Xie, J. (2020). Exploring the issue of a lack of cohesion in moral education: An empirical study in Chinese primary and secondary schools. *Journal of Moral Education*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/03057240.2020.1814710>.
- Huo, Y., Cheng, H., & Xie, J. (2023). Laying the foundations of phronesis (practical wisdom) through moral dilemma discussions in Chinese primary schools. *Journal of Moral Education*. <https://doi.org/10.1080/03057240.2023.2291990>.
- Husnaini, & Parendi, M. (2022). Teaching moral values through EYL literature: How? *Journal of English Education and Linguistics*, 3(1).
- Ilica, A. (1998). *Metodica limbii române în învățământul primar*. Arad: Multimedia.
- Ilie Moldovan. (2001). Valori creștine ale familiei în România. În vol. *Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin*. București. http://ortodoxie.3x.ro/diverse/Biserica%20ortodoxa%20si%20fiii%20ei/1b_valori_crestine_ale_familiei_in_romania.html.
- Ilie, E. (2014). *Didactica limbii și literaturii române*. Iași: Polirom.
- Imelwatya, S., Gunawan, F., Kuraedah, S., Mardiana, W., Wardhana, D. E. C., & Boulahnane, S. (2022). Moral values in Indonesian primary school thematic textbooks: The marrying of language appraisal and moral foundation theories. *Education 3-13*. <https://doi.org/10.1080/03004279.2022.2120771>.
- Institutul de Științe ale Educației. (2011). *Abordarea integrată a curriculumului școlar*. București. <https://www.researchgate.net/publication/319711351>.
- Institutul de Științe ale Educației. (2018). *Un mediu de învățare nonviolent pentru toți copiii: O cercetare la nivel național în învățământul primar și secundar*. București: Institutul de Științe ale Educației. Recuperat de la <https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2021/05/Raport-VIOLENTA-in-scoala.pdf>.
- Iosifescu, S. (Ed.). (2000). *Manual de management educational*. București: Prognosis.
- Iosifescu, V. (2004). *Duplicitate și educație morală*. București: Aramis.
- Jalongo, M. (2004). Young Children and Picture Books. *Early Childhood Today*, 19(2), 36-43. https://resourcebinderecse.weebly.com/uploads/2/0/1/3/20133951/naeyc_importance_of_picture_books.pdf.

- James Jr, H. S., & Giwa-Daramola, D. (2023). Do family ties and structure matter for ethical and moral values? *International Journal of Social Economics*, 50(4), 491–508. <https://doi.org/10.1108/IJSE-12-2021-0730>.
- Jiang, S. Y., & Liu, P. H. (2025). The unity of virtue and body: Moral realization in Mencius' theory of embodying virtue. *Religions*, 16(1), Article 59. <https://doi.org/10.3390/rel16010059>.
- Jinga, I., & Istrate, E. (2001). *Manual de pedagogie*. București: Editura All.
- Johansson, E. (2002). Morality in preschool interaction: Teachers' strategies for working with children's morality. *Early Child Development and Care*, 172(2), 203–221. <https://doi.org/10.1080/03004430210887>.
- Johnson, X. S. (1978). *The effect of three classroom intervention strategies on the moral development of pre-adolescents* (Unpublished doctoral thesis). Northwestern University, Chicago.
- Joita, E. (1999). *Pedagogie. Știința integrativă a educației*. București: Polirom.
- Jónsson, Ó. P., Harðarson, A., Sigurðardóttir, Þ. B., Jack, R., & Jóelsdóttir, S. S. (2019). Young people, old literature and character education in Icelandic schools. *Scandinavian Journal of Educational Research*. <https://doi.org/10.1080/00313831.2019.1659407>.
- Jordan, N. (2015, October 13). France launches new classes on 'moral and civic' education. *FrenchEntrée*. <https://www.frenchentree.com/living-in-france/education/new-school-courses-on-moral-and-civil-education-in-france/>.
- Joseph, E. O. (2024). The impact of Sunday school and Madrasah on religious and moral education in Igalaland. *Journal of Arts, Humanities and Social Science*, 1(1), 8–14.
- Joseph, P. B., & Efron, S. (1993). Moral choices/moral conflicts: Teachers' self-perceptions. *Journal of Moral Education*, 22(3), 205–217. <https://doi.org/10.1080/0305724930220301>.
- Julia, D. (1996). *Dicționar de filozofie*. București: Univers Enciclopedic.
- Kang, L., Talwar, V., McCarthy, A., Ross, I., Evans, A., & Arruda, C. (2014). The psychological impact of deception in childhood. *Psychological Science*. <https://doi.org/10.1177/0956797614536401>.
- Kant, I. (1972). *Întemeierea metafizicilor moravurilor. Critica rațiunii practice*. București: Editura Științifică.

- Kant, I. (1992). *Tratat de pedagogie: Religia în limitele rațiunii*. Agora.
- Kant, I. (2002). *Despre pedagogie*. București: Paideia.
- Karolčík, Š., & Marková, M. (2023). How teachers perceive innovations in education. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*.
<https://doi.org/10.1108/JRIT-04-2023-0039>.
- Käsper, M., Uibu, K., & Mikk, J. (2018). Language Teaching Strategies' Impact on Third-Grade Students' Reading Outcomes and Reading Interest. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 10(5), 601-610.
<https://doi.org/10.26858/eralingua.v4i2.13195>.
- Käsper, M., Uibu, K., & Mikk, J. (2020). Primary school teachers' teaching strategies for the development of students' text comprehension. *Education 3-13*, 48(5), 512-526. <https://doi.org/10.1080/03004279.2019.1623282>.
- Kaushan, A. (2020). The essence of religious and moral upbringing in modern education [Esența educației religioase și morale în educația modernă]. *Revista de științe socioumane*, 2(45), 82-91.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/82-91_7.pdf [consultat 04.02.2021].
- Kay, W., & Wilkins, R. (1998). Reading for readiness. *Journal of Education and Christian Belief*, 2(1), 65–69. <https://doi.org/10.1177/205699719800200107>.
- Kaynak, Ç. C. (2021). *The Present and Future Status of Moral Education in Turkey* (Vol. 5). İctimaiyat. <https://doi.org/10.33709/ictimaiyat.999456>.
- Kazantseva, D., Tkach, E., Shukshina, L., Taisaeva, S., & Dolgova, E. (2021). Spiritual and moral development of the individual in Russia in the XXI century. *E3S Web of Conferences*, 284, 08020. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128408020>.
- Kerry-Moran, K. J., & Aerila, J. A. (2019). Introduction: The Strength of Stories. In K. J. Kerry-Moran & J. A. Aerila (Eds.), *Story in Children's Lives: Contributions of the Narrative Mode to Early Childhood Development, Literacy, and Learning* (1st ed., pp. 1–8). Springer Nature Switzerland AG.
- Khamrayeva, N. R. (2021). Different technologies for developing the methodological competence of future primary school teachers through modern teaching aids. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(9), 53–61.
<https://www.giirj.com/index.php/giirj/article/view/247>.

- Khan, N. (2014). Role of literature in moral development. *International Journal of Studies in English Language and Literature*, 2(3), 6-9.
<https://www.arcjournals.org/pdfs/ijSELL/v2-i3/2.pdf>.
- Kim, B. S., Green, J. L. G., & Klein, E. F. (2006). Using storybooks to promote multicultural sensitivity in elementary school children. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 34(4), 223–234.
<https://doi.org/10.1002/j.2161-1912.2006.tb00041.x>.
- Klein, J. T. (2005). Integrative learning and interdisciplinary studies. *PeerReview*, 7(4), 8-10.
- Kliucharev, G., & Muckle, J. (2005). Ethical values in Russian education today: A moral maze. *Journal of Moral Education*, 34(4), 465-477.
<https://doi.org/10.1080/03057240500412521>.
- Knych, A., Migo, P., & Noga, H. (2015). Modern teaching aids in the educational process. *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis: Studia Technica*, 180(8), 71–80.
<https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/10232/AF180--10--Modern-teaching--Knych--Migo--Noga.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Koc, K., & Buzelli, C. A. (Year). The moral of the story is... Using children's literature in moral education. *Young Children*, 59(1).
<https://www.jstor.org/stable/i40102720>.
- Kohlberg, L. (1971). Moral education, the psychological view. In L. C. Deighton (Ed.), *Encyclopedia of Education*, 6 (New York: Macmillan), 399-406.
- Kohlberg, L. (1984). *The psychology of moral development: The nature and validity of moral stages* (Essays on Moral Development, Volume 2). Harper & Row.
- Kohn, A. (1997). How not to teach values: A critical look at character education. *Phi Delta Kappan*, 78(6), 428-439. <https://eric.ed.gov/?id=EJ539111>.
- Kopp, B., Niedermeier, S., & Mandl, H. (2014, November). Actual practical value education in Germany. *ResearchGate*.
https://www.researchgate.net/publication/301558535_ACTUAL_PRACTICAL_VALUE_EDUCATION_IN_GERMANY.
- Koukounaras-Liagis, M. (2011). Can an educational intervention, specifically Theatre in Education, influence students' perceptions of and attitudes to cultural and religious diversity? A socio-educational research. *British Journal of Religious Education*, 33(1), 75-89. <https://doi.org/10.1080/01416200.2011.523526>.

- Kowino, J. O. (2021). Assessing moral education in Kenyan secondary schools. *International Journal of Innovative Science and Research Technology*, 6(11), 1043.
<https://repository.maseno.ac.ke/bitstream/handle/123456789/5654/IJSRT21NOV267%20%281%29%20%281%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Kremer-Sadlik, T. (2019). Ordinary ethics and reflexivity in mundane family interactions. *Ethos*, 47(2), 190–210. <https://doi.org/10.1111/etho.12234>.
- Kristjánsson, K. (2006). Emulation and the use of role models in moral education. *Journal of Moral Education*, 35(1), 37-49.
<https://doi.org/10.1080/03057240500495278>
- Kristjánsson, K. (2020). Aristotelian character friendship as a ‘method’ of moral education. *Studies in Philosophy and Education*, 39, 349–364.
<https://doi.org/10.1007/s11217-020-09717-w>.
- Krough, S. L., & Lamme, L. L. (1983). Learning to share: How literature can help. *Childhood Education*, 59(3), 188-192.
<https://doi.org/10.1080/00094056.1983.10520579>.
- Kumar, S., & Choudhury, S. (2022). Normative ethics, human rights, and artificial intelligence. In *AI and Ethics* (pp. 441-450). Springer-Nature.
<https://doi.org/10.1007/s43681-022-00170-8>.
- Kumar, S., & Choudhury, S. (2023). Cognitive morality and artificial intelligence (AI): A proposed classification of AI systems using Kohlberg’s theory of cognitive ethics. *Technological Sustainability*, 2(3), 259–273.
<https://doi.org/10.1108/TECHS-12-2022-0047>.
- Kutlu, A., & Kutlu, A. (2014). The Contribution of Moral Education on Raising Awareness of Citizenship Responsibility. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(19), 509. MCSER Publishing. DOI: [10.5901/mjss.2014.v5n19p509](https://doi.org/10.5901/mjss.2014.v5n19p509).
- Kutnick, P. (1988). ‘I’ll teach you!’ Primary school teachers’ attitudes to and use of moral education in the curriculum. *Journal of Moral Education*, 17(1), 40–51.
<https://doi.org/10.1080/0305724880170105>.
- Kvale, S. (1996). *Interviews: An introduction to qualitative research interviewing*. Sage.
[https://doi.org/10.1016/S1098-2140\(99\)80208-2](https://doi.org/10.1016/S1098-2140(99)80208-2).
- Labăr, A. V. (2008). *SPSS pentru științele educației: Metodologia analizei datelor în cercetarea pedagogică*. Iași: Polirom.

- Lake, V. E. (2001). Linking literacy and moral education in the primary classroom. *The Reading Teacher*, 55(2), 125-129. <https://www.jstor.org/stable/20205024>.
- Lamme, L. L. (1992). Digging deeply. *Journal for a Just and Caring Education*, 2(4), 411-419.
- Lamme, L. L., & Yachmets, K. A. (1992). *Literature-based moral education*. Phoenix: Oryx.
- Laugier, S. (2021). Film as moral education. *Journal of Philosophy of Education*, 55(1), 263-281. <https://doi.org/10.1111/1467-9752.12551>.
- Laurian, S. (2010). *Literatura pentru copii: Valori estetice și educative*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Lavelle, L. (1951). *Traite des valeurs* (Vol. II). Paris: PUF.
- Leary, C. SSJ. (1986). Parables and fairytales. *Religious Education: The Official Journal of the Religious Education Association*, 81(3), 485-499. <https://doi.org/10.1080/0034408600810311>.
- Lee, A. C. M. (2004). Changes and challenges for moral education in Taiwan. *Journal of Moral Education*, 33(4), 575-595. <https://doi.org/10.1080/0305724042000315635>.
- Legea educației naționale nr. 1/2011. (2011). <https://lege5.ro/gratuit/geztsobvgi/legea-educatiei-nationale-nr-1-2011>.
- [Legea învățământului preuniversitar nr 198/2023 \(2023\).](https://lege5.ro/Gratuit/geztqmjtqg2tm/legea-invatamantului-preuniversitar-nr-198-2023#google_vignette)
- https://lege5.ro/Gratuit/geztqmjtqg2tm/legea-invatamantului-preuniversitar-nr-198-2023#google_vignette
- Lestar, T., & Hancock, J. C. (2023). Memories that last: Evaluating the impact of eco-tourism on children's future behaviour. *Journal of Organizational Ethnography*. <https://doi.org/10.1108/JOE-07-2023-0041>.
- Letina, A. (2022). Teachers' epistemological beliefs and inclination towards traditional or constructivist teaching. *International Journal of Research in Education and Science (IJRES)*, 8(1), 135–153. <https://doi.org/10.46328/ijres.1717>.
- Levin, B. (1998). An epidemic of educational policy: (What) can we learn from each other? *Comparative Education*, 34(2), 131-141. <http://ereserve.library.utah.edu/Annual/ELP/7960/Rorrer/epidemic.pdf>.
- Levy, J. (1997). Theatre and moral education. *Journal of Aesthetic Education*, 31(3), 65-75. <http://www.jstor.org/stable/3333488>.
- Lewin, D. (2020). Between horror and boredom: Fairy tales and moral education. *Ethics and Education*, 15(2), 213-231. <https://doi.org/10.1080/17449642.2020.1731107>

- Lewis, C. T., & Short, C. (1879). *A Latin dictionary*. Clarendon Press.
- Lewis, M., & Hall, M. E. (2012). Cogent bodies, self-aware souls: An apologetic for theater in Christian higher education. *Journal of Research on Christian Education*, 21(3), 265-280. <https://doi.org/10.1080/10656219.2012.733330>.
- Lickona, T. (1991). Moral development in the elementary school classroom. In W. M. Kurtines & J. L. Gewirtz (Eds.), *Handbook of Moral Behavior and Development*, Vol. 3 (pp. 143-162). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
<https://doi.org/10.4324/9781315807294>.
- Lickona, T. (1996). Eleven principles of effective character education. *Journal of Moral Education*, 25(1), 93-101. <https://doi.org/10.1080/0305724960250110>.
- Lisievici, P. (2014). *Tehnici de clarificare a valorilor și educația morală*. Eikon.
- Lisievici, P., & Andronie, M. (2016). Teachers assessing the effectiveness of values clarification techniques in moral education. In *Proceedings of the Future Academy®'s Multidisciplinary Conference* (pp. 400–406).
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.02.111>.
- Lisovskaya, E. (2016). Religious education in Russia: Inter-faith harmony or neo-imperial toleration? *Journal of Social Inclusion. Special Issue on Religious Diversity and Social Inclusion*, 4(2). <http://dx.doi.org/10.17645/si.v4i2.509>.
- Liu, G., & Xu, Y. (2021). Application of mobile APP in moral education course teaching based on intelligent Internet of Things. *Mobile Information Systems*, 2021, 1, 1-10. <https://doi.org/10.1155/2021/1577096>.
- Liu, G., & Zhang, G. (2023). Teaching reform of moral education based on the concept of output-oriented education. *International Journal of Electrical Engineering & Education*, 60(2S), 455-464. <https://doi.org/10.1177/00207209211005263>.
- Liu, Y., & Niu, D. (2021). Practical teaching strategies of implementing moral education in British & American culture teaching. *Journal of Advanced Education and Philosophy*, 5(7), 216–220. <https://doi.org/10.53345/jaep.2021.7.0216>.
- Locke, J. (1962). *Texte pedagogice alese*. București: Editura de Stat Didactică și Pedagogică.
- Lokhvyytska, L. V., Andriushchenko, T. K., Martovytska, N. V., & Joniliene, M. (2022). The importance of ICT in senior preschoolers' moral education. *Information Technologies and Learning Tools*, 89(3), 1–15.
<https://doi.org/10.33407/itlt.v89i3.4715>.

- Lokhvytska, L., Rozsokha, A., & Azman, C. (2022). Can moral values be formed without influencing the development of an individual's worldview? *Philosophy and Cosmology*, 28, 73–92. <https://doi.org/10.29202/phil-cosm/28/7>.
- Lopes, E. (2023). The social virtues in the thought of the philosopher and emperor, Marcus Aurelius. *Eikasia: Revista de Filosofia*, 117, 721–746.
- Lopes, J. A. (2009). *Behavior, learning, and teaching in classroom order and disorder*. Braga, Portugal: Psiquilíbrios.
- Lopez, B. G., & Lopez, R. G. (1998). The improvement of moral development through an increase in reflection: A training programme. *Journal of Moral Education*, 27(2), 225-241. <https://doi.org/10.1080/0305724980270207>.
- Loque, F. F. (2022). John Locke and personal identity: An impasse concerning justice. *Filosofia Unisinos*, 23(3), e23306. <https://doi.org/10.4013/fsu.2022.233.06>
- Lu, J., & Gao, D. (2004). New directions in the moral education curriculum in Chinese primary schools. *Journal of Moral Education*, 33(4), 495–510. <https://doi.org/10.1080/0305724042000315617>.
- Lu, Y. C. (2024). The compatibility of character education and citizenship education in Aristotelian approaches to moral development. *Journal of Moral Education*. <https://doi.org/10.1080/03057240.2024.2354746>.
- Lukens, R. J. (2007). *A critical handbook of children's literature*. Pearson.
- Lungu, I. (2013). *Începuturile literaturii pentru copii pe teritoriile române*. Sfântul Ierarh Nicolae.
- Lupu, C. (2016). Building socio-moral behaviour in Romanian middle-school education. *The International Journal of Indian Psychology*, 3(4), 66. <http://www.ijip.in/issues/3-4/66.pdf>.
- Lynch-Brown, C., & Tomlinson, C. M. (2008). *Essentials of children's literature*. Pearson/Allyn and Bacon.
- MacAllister, J. (2024). The ethics of mountain adventure: Education from the tragic and sublime on screen. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 24(1), 51-64. Special Issue SI. <https://doi.org/10.1080/14729679.2023.2247497>.
- Macavei, E. (2002). *Pedagogie. Teoria educației*. București: Aramis.
- MacIntyre, A. (1998). *Tratat de morală: Despre virtute*. Iași: Humanitas.
- Maftai, A., Opariuc-Dan, C., & Vrabie, T. (2023). Moral disengagement and academic engagement: The moderating roles of educational anti-mattering and

- psychological distress. *Ethics & Behavior*, 34(5), 342-359.
<https://doi.org/10.1080/10508422.2023.2225203>.
- Mahoney, B. B., Oostdam, R. R., Nieuwelink, H. H., & Schuitema, J. J. (2023). Learning to think critically through Socratic dialogue: Evaluating a series of lessons designed for secondary vocational education. *Thinking Skills and Creativity*, 50, 101422. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101422>.
- Maiorescu, T. (1892). *Comediile d-lui Caragiale*. In *Critice I* (pp. 1–298). Socec.
- Malle, B. F. (2021). Moral judgments. *Annual Review of Psychology*, 72(1), 293–318.
<https://doi.org/10.1146/annurev-psych-072220-104358>
- Mândruț, O. (Ed.). (2013). *Curriculum și didactică: Elemente inovative actuale*. Arad: „Vasile Goldiș” University Press.
- Manea, A. D. (2014). Influences of religious education on the formation of moral consciousness of students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 149, 518–523. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.08.267>.
- Manolescu, M. (2006). *Curriculum pentru învățământul primar și preșcolar. Teorie și practică*. București: Credis.
- Mara, E. L. (2012). *Metodica limbii și literaturii române în învățământul primar și preșcolar*. Alba Iulia: Aeternitas.
- Marga, A. (1999). *Educația în tranziție*. Cluj-Napoca: Dacia.
- Marshall, C. (2021). Schopenhauer on the content of compassion. *Nous*, 55(4), 782–799.
<https://doi.org/10.1111/nous.12330>.
- Maslovaty, N. (1987). The relationship of home background and learning environment in high schools on selected areas of the value structure of adolescents (Unpublished PhD dissertation). Bar Ilan University, Ramat Gan [in Hebrew].
https://education.biu.ac.il/en/en/dissertation?field_thesis_degree_value=phd&advr=2513&field_year_only_value=1987.
- Maslovaty, N. (2000). Teachers' choice of teaching strategies for dealing with socio-moral dilemmas in the elementary school. *Journal of Moral Education*, 29(4), 429-444. <https://doi.org/10.1080/713679394>.
- Matei, Ș., & Ciascai, L. (2015). Primary teachers' opinion about homework. *Acta Didactica Napocensia*, 8(3), 29-36.
- Maulana, M., Rahman, A. A., & Aminah, M. (2022). MURRDERR strategy: Developing creative characters of elementary school prospective teachers. *International Journal of Instruction*, 15(1), 547–564. <https://doi.org/10.29333/iji.2022.15131a>.

- May, P. H. (1966). Moral education and the Bible. *Learning for Living*, 6(2), 10-12.
<https://doi.org/10.1080/00239706608557130>.
- Mazilu, D. H. (Ed.). (1997). *Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce: Antologie, introducere, comentarii, dosare critice, glosar și bibliografie*. București: Humanitas.
- McCann, J., & Bell, P. (1975). Educational Environment and the Development of Moral Concepts. *Journal of Moral Education*, 5(1), 63-70.
<https://doi.org/10.1080/0305724750050108>.
- McGoldrick, D. (2011). Religion in the European public square and in European public life: Crucifixes in the classroom? *Human Rights Law Review*, 11(3), 451-502.
<https://doi.org/10.1093/hrlr/ngr024>.
- McLellan, J. A., & Youniss, J. E. (2003). Two systems of youth service: Determinants of voluntary and required youth community service. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(1), 47–58. <https://doi.org/10.1023/A:1021032407300>.
- Mefodeva, M., Fakhrutdinova, A., & Zakirova, R. R. (2016). Moral education in Russia and India: A comparative analysis. *The Social Sciences*, 11(15).
<https://core.ac.uk/download/pdf/197474262.pdf>.
- Meindl, P., Quirk, A., & Graham, J. (2018). Best practices for school-based moral education. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, 5(1), 3–10.
<https://doi.org/10.1177/2372732217747087>.
- Micu, D. (2000). *Istoria literaturii române de la creația populară la postmodernism*. București: Saeculum I. O.
- Mihai Pop, & Pavel Ruxăndoiu. (1990). *Folclor literar românesc*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Mihălcescu, I., & Minculescu, C. (Eds.). (2013). *Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos* (ediția a II-a). Suceava: Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților.
- Mills, M. T., Watkins, R. V., & Washington, J. A. (2013). Structural and Dialectal Characteristics of the Fictional and Personal Narratives of School-Age African American Children. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 44(2), 211–223. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2012/12-0021\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2012/12-0021)).
- Ministerul Educației (2019). *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național - document de politici educaționale*.
https://www.edu.ro/sites/default/files/DPC_31.10.19_consultare.pdf.

- Ministerul Educației al Republicii Moldova. (2016). *Educația moral-spirituală, clasele I-IV: Ghidul învățătorului*. Chișinău.
- Ministerul Educației. (2023). Profilul de formare al absolventului. Retrieved from https://www.ise.ro/wp-content/uploads/2015/12/Profilul-de-formare-al-absolventului_final.pdf.
- Miron, M. (2011). Educația religioasă la orele de limba și literatura română. *Revista Epifania*, 17.
- Moezzi-pour, N., Fatemi, A. H., & Ghonsooly, B. (2023). Morality strives to precede society but fails. *Human Arenas*, 6(2), 373–385.
<https://doi.org/10.1007/s42087-021-00211-4>
- Molan, V. (2010). *Didactica disciplinei „Limba și literatura română în învățământul primar”*. București: Miniped.
- Molan, V., & Bizdună, M. (2006). *Pedagogia învățământului primar și preșcolar. Didactica limbii și literaturii române*. Proiectul pentru Învățământul Rural, Ministerul Educației și Cercetării.
- Molenda, C. F., & Bhavnagri, N. P. (2009). Cooperation through Movement Education and Children's literature. *Early Childhood Education Journal*, 37(2), 153-159.
<https://doi.org/10.1007/s10643-009-0333-0>.
- Montgomery, P., & Maunders, K. (2015). The effectiveness of creative bibliotherapy for internalizing, externalizing, and prosocial behaviors in children: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 55, 37–47.
<https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.05.010>.
- Morar, O. (2007, December 8). Un deliciu literar: Cartea și revista pentru copii. *Luceafărul Românesc*.
- Moraru, I. (1986). *Acțiune socială și comportament individual*. București: Editura Politică.
- Moseki, R. K., Dinama, B., & Olesitse, G. V. (2021). Religious and moral education textbooks in upper primary schools in Botswana – A question of relevance. *European Journal of Humanities and Social Sciences*, 1(6), 25.
<https://doi.org/10.24018/ejsocial.2021.1.6.147>.
- Moulin, D. (2023). How much moral psychology does anyone need? Tolstoy's examples of character development and their impact on readers. *Educational Theory*, 73(5), 487–503. <https://doi.org/10.1111/edth.12412>.

- Mucchielli, A. (2002). *Dicționar al metodelor calitative în științele socio-umane și sociale*. Polirom.
- Mucica, T. (1992). Generațiile mijloacelor de învățământ. *Revista de Pedagogie*, 9.
- Muhammed, N. (2023). The impact of short stories on children: A comprehensive research analysis. *International Journal of Current Research in Science, Engineering, and Technology*, 6(4), 15-20.
<https://doi.org/10.51219/IJCRSET/Najiah-Muhammed/122>.
- Mulholland, J., & Wallace, J. (2005). Growing the tree of teacher knowledge: Ten years of learning to teach elementary science. *Journal of Research in Science Teaching*, 42, 767-790. <https://doi.org/10.1002/tea.20073>.
- Muntean, L. (2016). *Didactica activităților extracurriculare: Suport teoretic pentru uzul studenților, specializarea PIPP, anul III*. Oradea.
- Munteanu, F. (2010). Personajul literar și influența sa asupra dezvoltării morale a elevilor din ciclul primar. In I. Scheau & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom II: Summa Paedagogica)* (pp. 66-69). Alba Iulia: Aeternitas.
- Munteanu, G., Bolog, E., & Goia, V. (1974). *Literatura pentru copii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Muraven, M., Baumeister, R. F., & Tice, D. M. (1999). Longitudinal improvement of self-regulation through practice: Building self-control strength through repeated exercise. *The Journal of Social Psychology*, 139, 446-457.
<https://doi.org/10.1080/00224549909598404>.
- Murray, K. J. (1999). Bioethics in the laboratory: Synthesis and interactivity. *American Biology Teacher*, 61(9), 662-667. <https://doi.org/10.1080/00220270701294210>.
- Naidoo, D. (2010). Losing the “purity” of subjects? Understanding teachers’ perceptions of integrating subjects into learning areas. *Education As Change*, 14(2), 137–153.
<https://doi.org/10.1080/16823206.2010.518001>.
- Narvaez, D., & Bock, T. (2014). Developing ethical expertise and moral personalities. In L. Nucci, D. Narvaez, & T. Krettenauer (Eds.), *Handbook of Moral and Character Education* (2nd ed., pp. 140–158). Routledge.
- Neculce, I. (2001). *Letopiseșul Țării Moldovei*. București: Litera Internațional.
- Neff, K., & Germer, C. (2017). Self-compassion and psychological well-being. In E. M. Seppälä, E. Simon-Thomas, S. L. Brown, M. C. Worline, C. D. Cameron, & J. R. Doty (Eds.), *The Oxford handbook of compassion science* (pp. 371–386). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190464684.013.27>.

- Negrici, E. (1972). *Narațiunea în cronicile lui Grigore Ureche și Miron Costin*. București: Minerva.
- Neil Hawkes. (2010). Values Education and the National Curriculum in England. In *International Research Handbook on Values Education and Student Wellbeing* (pp. 225-238). https://doi.org/10.1007/978-90-481-8675-4_14.
- Nelson, S. W., & Guerra, P. (2014). Educator beliefs and cultural knowledge: Implications for school improvement efforts. *Educational Administration Quarterly*, 50(1), 67–95. <https://doi.org/10.1177/0013161X1348859>.
- Nicola, I. (1994). *Pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Nicola, I. (1996). *Tratat de pedagogie*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Nicola, I. (2000). *Tratat de pedagogie școlară*. București: Aramis.
- Nicola, I., & Farcaș, D. (1993). *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Nicola, N. A. (2020a). Perspectives of using the moral model in kindergarten activities. In O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XVII: Summa Theologiae)* (pp. 208-211). Cluj-Napoca: Eikon.
- Nicola, N. A. (2020b). Valențele formative ale utilizării jocului didactic matematic combinat cu metode didactice moderne în cadrul activităților din grădiniță. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XVIII: Summa Paedagogica)* (pp. 189-194). Cluj-Napoca: Eikon.
- Nicolescu, B. (2009). *Transdisciplinaritatea*. Iași: Polirom.
- Niemi, P.-M., Kuusisto, A., & Kallioniemi, A. (2014). Discussing school celebrations from an intercultural perspective – A study in the Finnish context. *Intercultural Education*, 25(4), 255-268. <https://doi.org/10.1080/14675986.2014.926143>.
- Nikolajeva, M. (2005). *Aesthetic approaches to children's literature: An introduction*. Scarecrow Press.
- Ningsih, T., Yuwono, D. M., Sholehuddin, M. S., & Suharto, A. W. B. (2021). The significant of e-assessment for Indonesian literacy with character education in pandemic era. *Journal of Social Studies Education Research*, 12(4), 231–256. <https://jsser.org/index.php/jsser/article/view/3503>.
- Nițu, G. (1994). *Pamfletul în literatura română*. Timișoara: Editura de Vest.
- Noddings, N. (1995). A morally defensible mission for schools in the 21st century. *Phi Delta Kappan*, 76(5), 365-368. <https://eric.ed.gov/?id=EJ494705>.

- Noebel, D. A. (2000). *Înțelegerea vremurilor. Concepțiile religioase actuale despre lume și căutarea adevărului*. ACSI.
- Norel, M. (2010). *Didactica limbii și literaturii române pentru învățământul primar*. București: Grup Editorial Art.
- Norel, M. (2010). *Metodica predării limbii și literaturii române în învățământul primar*. Brașov: Reprografia Universității Transilvania din Brașov
- Norton, D. E., & Norton, S. E. (2007). *Through the eyes of a child: An introduction to children's literature*. Pearson.
- Notomi, N. (2022). Socrates and the Sophists: Reconsidering the history of criticisms of the Sophists. *Humanities*, 11(6), 153. <https://doi.org/10.3390/h11060153>.
- Noviadi, A., Sumiyadi, S., & Permadi, T. (2023). The role of creative literature teaching based on character in character development. *Diglosia: Jurnal Kajian Bahasa, Sastra, dan Pengajarannya*, 6(3), 645–654. <https://doi.org/10.30872/diglosia.v6i3.693>.
- Nucci, L., Narvaez, D., & Krettenauer, T. (Eds.). (2014). *Handbook of Moral and Character Education* (2nd ed.). Routledge.
- Nurdini, A. (2018). The Influence of Moral Stories on the Children's Giving. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 296, International Conference on Special and Inclusive Education (ICSIE 2018). <https://www.atlantis-press.com/proceedings/icsie-18/55917576>.
- Okoro, C. (1989). *Introduction on to New Testament Moral and Modern Catechetic*. Enugu: SNAAP Press Ltd.
- Olah, K., & Kiraly, I. (2019). Young Children Selectively Imitate Models Conforming to Social Norms. *Frontiers in Psychology*. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2019.01399/full>.
- Onaga, F., Bălău, C., & Neagoe, A. (2019). Studiu comparativ privind influența educației moral-creștine în prevenirea comportamentelor deviante la elevii de liceu. *Acta Universitatis George Bacovia. Juridica*, 8(1). <http://juridica.ugb.ro/>.
- Opriș, D. (2010). *Ipostaze ale utilizării textului biblic în educația religioasă – Teorie, aplicații, cercetare*. Iași: Sfântul Mina.
- Opriș, D. (2011). Valorile creștine și începuturile pedagogiei moderne. *Altarul Reîntregirii*, 3, 133-145.
- Opriș, D. (2012). *Dimensiuni creștine ale pedagogiei moderne* (ediția a III-a). București: Editura Didactică și Pedagogică.

- Opriș, D. (2014). *Educația religioasă și dezvoltarea personală: cercetări, analize, puncte de vedere*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Opriș, D. (2015). Christian antiquity and the origins of modern education. ICERI2015-Sevilla 2 Proceedings.
- Opriș, D. (2016). Dimensiunea religioasă a educației în învățământul românesc. *Altarul Reîntregirii, 1*, 441-460. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=479109>.
- Opriș, D. (2019). Intercultural education in the primary school education in Romania: Ways to achieve and integrate it in curricular documents. *Journal of Educational Sciences, XX(2)*, 40. <https://doi.org/10.35923/JES.2019.2.03>.
- Opriș, D. (2020). *Educație și religie. Analize, reflecții, provocări*. București: Eikon.
- Opriș, D. (2020). Pragmatism and identity crisis during the personal development of adolescents. Case study. *Journal of Educational Sciences & Psychology, X(LXXII)(2)*, 74-82. http://jesp.upgploiesti.ro/index.php?option=com_phocadownload&view=file&id=587
- Opriș, D. (2024). *Valori, educație, societate. Cercetări de pedagogie aplicată*. București: Eikon.
- Opriș, D.** (2024). Metafore și modele educaționale în filmul *Micul prinț*. Analiză de date calitative [Metaphors and educational models in the film The Little Prince. Qualitative data analysis]. *Annales Universitatis Apulensis. Series Philologica, 25(2)*, 345-353. http://philologica.uab.ro/upload/41_479_32.pdf
- Opriș, D., & Opriș, M. (2012). Teenagers' models of understanding suffering. *European Journal of Science and Theology, 8(2)*, 173-182. [http://www.ejst.tuiasi.ro/Files/33/Opris%20\(18\).pdf](http://www.ejst.tuiasi.ro/Files/33/Opris%20(18).pdf).
- Opriș, D., & Opriș, M. (2013). *Religia și educația de mâine. Cercetări pedagogice*. Cluj-Napoca: Eikon.
- Opriș, D., & Opriș, M. (2015). *Valori, modele și așteptări ale liceenilor din județul Alba*. Cluj-Napoca: Eikon.
- Opriș, D., & Popovici, A. (2025). Study on the level of satisfaction and expectations of teachers towards the use of supporting texts and storytelling in moral education in primary education. *Pedagogika-Pedagogy, 97(1)*, 27-41. <https://doi.org/10.53656/ped2025-1.02>.
- Opriș, D.**, Baciu, C., & Opriș, M. (2025). Study on the impact of attitude, motivation, and study time on mathematics performance in secondary school students.

- Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 17(1), 485-517. <https://doi.org/10.18662/rrem/17.1/963>
- Opriș, M. (2011). *Educația morală și educația religioasă în școală*. Cluj-Napoca: Eikon.
- Opriș, M. (2011a). *Religie, morală, educație. Perspective teologice și pedagogice*. București: Editura Basilica a Patriarhiei Române.
- Opriș, M. (2011b). *Educația morală și educația religioasă în școală*. Cluj-Napoca: Eikon.
- Opriș, M. (2017). *Educația morală în școală*. București: Eikon.
- Opriș, M., & Opriș, D. (2008). Spre o educație religioasă ancorată la realitățile începutului de mileniu III. *Altarul Reîntregirii*, 2, 185-197.
- Opriș, M., & Opriș, D. (2013). *Cercetare și religie: Repere și demersuri comune*. București: Eikon.
- Opriș, M., Opriș, D., & Bocoș, M. (2006). *Cercetarea pedagogică în domeniul educației religioase*. București: Sf. Mina.
- Opriș, T. (2004). *Drama învățământului românesc de azi*. București: Roza Vânturilor.
- Ordu, U. B. A. (2021). The role of teaching and learning aids/methods in a changing world. In *New challenges to education: Lessons from around the world* (Vol. 19, pp. 137–144). Bulgarian Comparative Education Society. <https://doi.org/10.30709/bces.19.2021.13>.
- Orlenius, K. (2001). *Värdegrunden—finns den?* [The foundation of values—does it exist?]. Runa Förlag.
- Ortigosa, A. (2024). The union of logic and metaphysics in Hegel: The problem of the fracture between thinking and being. *Tópicos - Revista de Filosofia*, 68. <https://doi.org/10.21555/top.v680.2490>.
- Osuji, N. V., Adams, S. O., & Idika, J. U. (2022). Impact analysis of young adult literature on the morals of school students using parametric statistical techniques. *Education, Sustainability & Society*, 5(1), 36-41. <http://doi.org/10.26480/ess.01.2022.36.41>.
- O'Sullivan, S. (2004). Books to Live By: Using Children's Literature for Character Education. *The Reading Teacher*, 57(7), 640-645. <https://www.jstor.org/stable/20205410>.
- Otsu, T. (2010). Moral and Global Citizenship Education in Japan, England, and France. *Research Bulletin of Education*, 5, 51-55. https://edugrad.mukogawa-u.ac.jp/wp-content/themes/mukojyo_in/img/research_result/ronsyu/ronsyu05/506otsu.pdf.

- Overton, G. S. (1927). Use of drama in religious education. *Religious Education: The Official Journal of the Religious Education Association*, 22(10), 1015-1028. <https://doi.org/10.1080/0034408270221009>.
- Ovidiu Bîrlea. (1981). *Folclorul românesc*. București: Minerva.
- Ozhiganova, A. (2019). "Spiritual and Moral Education" in Russian Public Schools: Constructing a Neo-traditionalist Identity. *FIRE Forum for International Research in Education*, 5(1), 107-125. <https://doi.org/10.32865/fire201951141>.
- Padure, M., & Roșan, A. (2017). Modelul valorilor în acțiune (VIA) și satisfacția în viață în contextul credinței religioase. In *Paradigma creștină a unei Europe unite: Educație religioasă, valori, exigențe, finalități* (pp. 1-10). Craiova.
- Painter, F. V. N. (1889). *Luther on Education. Including an Historical Introduction*. Philadelphia: Lutheran Publication Society.
- Pamfil, A. (2003). *Limba și literatura română în gimnaziu: structuri didactice deschise*. București: Paralela 45.
- Pamfil, A. (2009). *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*. Pitești: Paralela 45.
- Pamfil, A. (2016). *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*. București: Grupul Editorial Art.
- Panatsa, V. M., & Malandrakis, G. (2024). Greek primary school students' moral judgments and motives about sustainable food consumption. *Cleaner and Responsible Consumption*, 12, 100173. <https://doi.org/10.1016/j.clrc.2024.100173>.
- Panchal, A. V., & Desai, T. (2020). Moral values among primary school children. *International Journal of Indian Psychology*, 8(1), 281–285. <https://doi.org/10.25215/0801.034>.
- Pangrazi, R. P., & Beighle, A. (2019). *Dynamic physical education for elementary school children*. Human Kinetics Publishers.
- Pantea, A. (2012). Prefață. In M. Baba, *Veste-n țară ni s-o datu: Culegere de colinde din județul Alba* (p. 5).
- Pantić, N., & Wubbels, T. (2012). The role of teachers in inculcating moral values: Operationalisation of concepts. *Journal of Beliefs & Values: Studies in Religion & Education*, 33(1), 55–69. <https://doi.org/10.1080/13617672.2012.650030>.
- Parabolele și învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos*. (1998). București: Saeculum.

- Parks, M., & Oslick, M. E. (2021). Using children's literature to embed character education in primary classrooms. *Dimensions of Early Childhood*, 49(2), 29-33. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1317033>.
- Pascadi, I. (1972). *Nivele estetice*. București: Editura Academiei.
- Pashayeva, A. (2022). Religion and law: The ratio of law and morality in Islam. *International Journal of Islamic Thought*, 22, 236. <https://doi.org/10.24035/ijit.22.2022.236>.
- Pâslaru, V. (2015). Educația moral-spirituală – un termen pedagogic. În *Valorile moral-spirituale ale educației. Materialele Simpozionului internațional In memoriam Mihail Terentii*. Chișinău, 3 aprilie 2015 (pp. 41-44). Chișinău: Institutul de Științe ale Educației.
- Pâslaru, V. (n.d.). Valorile educației. [www.proeducation.md/dw.php3?.../Educatie%](http://www.proeducation.md/dw.php3?.../Educatie%20) [vizitat 10.09.2019].
- Patrașcu, D., Patrașcu, L., & Mocrac, A. (2002). *Metodologia cercetării și creativității psihopedagogice*. UPS Ion Creangă. <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2134/MetodCercetarii-CreativPsihoped.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
- Păunescu, M. (2013). *Metode de cercetare științifică*. București: Discobolul.
- Perry, R. (1929). *Prezent psihosofical tendencies*. London, New York, Toronto.
- Pestalozzi, J. H. (1965). *Texte alese*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Petcu-Nicola, N. A., & Opriș, D. (2023). Study on the elements of moral education included in the curriculum documents for preschool education in Romania (2000-2022). *Acta Didactica Napocensia*, 16(2), 4. <https://doi.org/10.24193/adn.16.2.4>.
- Petru Caraman. (1983). *Colindatul la români, slavi și la alte popoare*. București: Minerva.
- Phoon, H. S., Ng Lee Yen Abdullah, M., & Abdullah, A. C. (2013). Unveiling Malaysian preschool teachers' perceptions and attitudes in multicultural early childhood education. *Asia-Pacific Education Researcher*, 22(4), 427–438. <https://doi.org/10.1007/s40299-012-0042-0>.
- Piaget, J. (1932). *The moral judgment of the child*. London: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (1966). *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

- Piru, A. (1967). Prefață. In V. Ene (Ed.), *Cronicari munteni* (pp. 5–20). București: Editura Tineretului.
- Platon. (1974). Apărarea lui Socrate. În Platon, *Opere, vol. I*. București: Editura Științifică.
- Platon. (1975). Apărarea lui Socrate. În *Opere* (Vol. I, ediția a II-a, pp. 5-49). București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Platon. (2010). *Legile*. București: Univers Enciclopedic.
- Pleșu, A. (2004). *Obscenitatea publică*. București: Humanitas.
- Poje, T., & Zaman Groff, M. (2023). Ways ethics education toolkit impacts moral judgment of accounting students. *Accounting Research Journal*, 36(2/3), 251–273. <https://doi.org/10.1108/ARJ-10-2022-0258>.
- Popescu-Neveanu, P. (1978). *Dicționar de psihologie*. București: Albatros.
- Popovici, A. (2020). Communication and interrelationship in education: Opportunities and challenges in contemporary learning. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor*, Tom XVIII. Cluj-Napoca: Eikon.
- Popovici, A. (2021a). Philosophical, pedagogical and religious references on the evolution of moral education. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family: Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 189–197). Cluj-Napoca: Eikon. <https://doi.org/10.56177/epvl.ch26.2021.en>.
- Popovici, A. (2021b). Highlights of education in the spirit of moral values. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family: Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 124–128). Cluj-Napoca: Eikon. <https://doi.org/10.56177/epvl.ch17.2021.en>.
- Popovici, A. (2022). Issues concerning the place of the moral dimension of education in the Romanian primary education: Teachers' opinion. În D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Education, society, family: Interdisciplinary perspectives and analyses* (pp. 189–197). Cluj-Napoca: Eikon. <https://doi.org/10.56177/epvl.ch33.2022.en>.
- Popovici, A. (2023a). Designing and implementing moral education in Romanian primary school. In E. Soare & C. Langa (Eds.), *Education Facing Contemporary World Issues - EDU WORLD 2022* (Vol. 5, pp. 421-429). European Proceedings of Educational Sciences. <https://www.europeanproceedings.com/article/10.15405/epes.23045.44>.

- Popovici, A. (2023b). Peculiarities of moral education in primary school. In D. Opreș, I. Scheau, & A. Aleksandrov (Eds.), *Values, systems, education. Challenges and perspectives* (pp. 131–138). Cluj-Napoca: Eikon. (EBSCO, Crossref).
<https://doi.org/10.56177/epvl.ch16.2023.en>
- Popovici, A. O., & Acatrinei, I. R. (2021). Peculiarities and opportunities in achieving moral education in primary school. In Gomez Chova, L., Lopez, A., & Candel Torres, I. (Eds.). *ICERI2021. 14th Annual International Conference of Education, Research and Innovation*. pp. 2128-2132.
<https://doi.org/10.21125/iceri.2021.0547>.
- Popovici, A., & Opreș, D. (2024). Aspects regarding the use of didactic strategies in the realization of moral education: Teachers' opinions and equal opportunities in primary education in Romania. *Journal of Educational Sciences & Psychology*, *14*(1), 16–27. <https://doi.org/10.51865/JESP.2024.1.03>.
- Portella, R., & Vale, G. M. (2022). God, good, evil: Relationships in search of understanding in Thomas Aquinas. *Estudos Teológicos*, *62*(2), 219–240.
- Pramono, A., Pujiyanto, B. D., Puspasari, N. S., & Dhanti, N. S. (2021). Character thematic education game 'AK@R' of society themes for children with Malang Indonesian visualize. *International Journal of Instruction*, *14*(2), 179–196.
- Preniqi, V., Ghinassi, I., Ive, J., Saitis, C., & Kalimeri, K. (2024). MoralBERT: A fine-tuned language model for capturing moral values in social discussions. *GoodIT '24: Proceedings of the 2024 International Conference on Information Technology for Social Good*, 433–442. <https://doi.org/10.1145/3677525.3678694>.
- Prestwich, D. L. (2004). Character education in America's schools. *School Community Journal*, *14*(1), 139-150.
- Print, M. (1996). The new civics education: An integrated approach for Australian schools. *Social Education*, *60*(7), 443-446.
- Proeschel, C. (2017). Commentary: "Mobilising for the Values of the Republic" - France's Education Policy Response to the "Fragmented Society": A Commented Press Review. *Journal of Social Science Education*, *16*(2).
<https://doi.org/10.4119/jsse-827>.
- Prosiding ICTTE FKIP UNS. (2015). Poetry and moral education in teaching learning literature. *Vol 1*(1), 134.
- Pujiastuti, S. I., Schwarz, M., & Holodynski, M. (2019). Socialization goals of preschool teachers for moral education: A cross-cultural comparison between urban contexts

- of Germany and Indonesia. *Early Child Development and Care*.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1621307>.
- Pulimeno, M., Piscitelli, P., & Colazzo, S. (2020). Children's literature to promote students' global development and wellbeing. *Health Promotion Perspectives*, 10(1), 13-23. <https://doi.org/10.15171/hpp.2020.05>.
- Punch, K. F., & Oancea, A. (2014). *Introduction to research methods in education*. Sage.
- Puspitasari, D., Widodo, H. P., Widyaningrum, L., Allamnakhrah, A., & Lestariyana, R. P. D. (2021). How do primary school English textbooks teach moral values? A critical discourse analysis. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101044.
<https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2021.101044>.
- Puspitasari, D., Widodo, H. P., Widyaningrum, L., Allamnakhrah, A., & Lestariyana, R. P. (2021). How do primary school English textbooks teach moral values? A critical discourse analysis. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101044.
<https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2021.101044>.
- Qu, J. (2018). The importance of moral education in college English teaching. In M. Kuek & R. Zhao (Eds.), *Proceedings of International Symposium – Educational Research and Educational Technology* (pp. 453–457). Shusheng Technology Research.
- Quintero, E. P. (2010). Something to say: Children learning through story. *Early Education and Development*, 21(3), 372–391.
<https://doi.org/10.1080/10409280903440612>.
- Rabinowitz, L. (2023). Finding moderation in Plato's *Republic*. *European Legacy: Toward New Paradigms*, 28(3–4), 236–254.
<https://doi.org/10.1080/10848770.2023.2175422>
- Radu, F. (2013). *Mesajul teologic al Noului Testament în colindele românilor*. [Teză de doctorat nepublicată]. Universitatea Ovidius Constanța, Facultatea de Teologie.
- Radu, I. T. (Ed.). (2000). *Evaluarea în procesul didactic*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Rahiem, M. D. H., Abdullah, N. S. M., & Rahim, H. (2020). Stories and storytelling for moral education: Kindergarten teachers' best practices. *Journal of Early Childhood Education*, 2(1), 1-20. <http://dx.doi.org/10.15408/jece.v2i1.15511>.
- Rahiem, M. D. H., Abdullah, N. S. M., Krauss, S. E., & Rahim, H. (2020). Moral Education through Dramatized Storytelling: Insights and Observations from

- Indonesia Kindergarten Teachers. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 19(3), 475-490. <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.3.26>.
- Rahiem, M. D. H., Abdullah, N. S. M., & Krauss, S. E. (2017). Kindergarten teachers and moral education for young children: Why do narratives matter? *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR)*, 58.
- Rahim, H., & Rahiem, M. D. H. (2012). The use of stories as moral education for young children. *International Journal of Social Science and Humanity*, 2(6).
- Rahmani Doqaruni, V. (2023). Functions of teachers' narratives in EFL classroom contexts. *Profile: Issues in Teachers' Professional Development*, 25(1), 147–160. <https://doi.org/10.15446/profile.v25n1.99190>.
- Ranson, S. (2000). Recognizing the pedagogy of voice in a learning community. *Educational Management and Administration*, 28(3), 263-279. <https://doi.org/10.1177/0263211X000283003>.
- Rasmini, N. W., & Karta, I. W. (2022). Analysis of the impact of storytelling methods on early childhood religion and moral development. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 6(3), 1147-1157. <https://doi.org/10.31004/obsesi.v6i3.1719>.
- Reboul, O. (1976). *La philosophie de l'éducation*. Paris: Presses Universitaire de France.
- Redington, C. (1983). *Can theatre teach?* Oxford: Pergamon Press.
- Reiman, A. J., & Dotger, B. H. (2008). What does innovation mean for moral educators? *Journal of Moral Education*, 37(2), 151–164. <https://doi.org/10.1080/03057240802009124>.
- Rekabtalaei, G. (2018). Cinematic governmentality: Cinema and education in modern Iran, 1900s-1930s. *International Journal of Middle East Studies*, 50(2), 247-269. <https://doi.org/10.1017/S0020743818000053>.
- Remme, M. (2016). Country Report: Germany (Baden-Württemberg) - Teaching Ethics Based on the New Curricula 2016. *Journal of Didactics of Philosophy*, 1, 44-48. <http://www.bildungsplaene-bw.de/,Lde/LS/BP2016> .
- Ridder, H.-G. (2017). The theory contribution of case study research designs. *Business Research*, 10, 281-305. <https://doi.org/10.1007/s40685-017-0045-z>.
- Rimkus, E. (2021). In the path of Vydunas: Moral values and social engineering as the tool for the welfare state creation. *Filosofija-Sociologija*, 32(3), 249–258.

- Rindrayani, S. R. (2020). The implementation of character education in Indonesia high school curriculum program. *Universal Journal of Educational Research*, 8(1), 304–312. <https://doi.org/10.13189/ujer.2020.080137>.
- Rinenggo, A., & Kusdarini, E. (2021). Moral values and methods of moral education at Samin community. *Jurnal Civics: Media Kajian Kewarganegaraan*, 18(April), 26–37. <https://doi.org/10.21831/jc.v18i1.34580>.
- Riyadoh, F. M., & Bayan, R. P. (2022). Improving the child's moral development through the storytelling method on children 5–6 years old. *Indonesian Journal of Early Childhood Educational Research*, 1(2), 48-62. <https://doi.org/10.31958/ijecer.v1i2.6923>
- Robbins, W. (1959). *The ethical idealism of Matthew Arnold*. London: William Heinemann.
- Robson, C. (2002). *Real world research* (2nd ed.). Blackwell.
- Roșan, A. (2009). *Comportamentul violent-screening și strategii de intervenție*. Cluj-Napoca: Alma Mater.
- Roșan, A. (2016). Religiozitate, emoție, virtute și satisfacție față de viață – o abordare din perspectiva psihologiei pozitive. *Altarul Reîntregirii*, XXI(1), 351-370.
- Rose, V. (1972). *Cunoașterea copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Rubin, H. J., & Rubin, I. S. (2011). *Qualitative interviewing: The art of hearing data*. Sage.
- Rui, Z. (2022). Research on the evaluation of moral education effectiveness and student behavior in universities under the environment of big data. *Hindawi Computational Intelligence and Neuroscience*, 2022, Article ID 2832661. <https://doi.org/10.1155/2022/2832661>.
- Rusitoru, M.-V., & Kallioniemi, A. (2018). Religious education and spiritual development as a cultural component of the lifelong learning policy in Romania: The example of Orthodox Christianity. *Journal of Beliefs & Values*. <https://doi.org/10.1080/13617672.2018.1519688>.
- Russell, D. E. (1991). *Literature for children: A short introduction*. Longman Publishing Group.
- Russell, S. J., & Cain, K. (2022). The animals in moral tales: Does character realism influence children's prosocial response to stories? *Journal of Experimental Child Psychology*, 219, 105392. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2022.105392>.

- Russell, S. J., Norvig, P., & Chang, M.-W. (2022). *Artificial intelligence: A modern approach* (4th ed., pp. 25–27). Pearson.
- Rusu Popescu, L.-M., & Rusu, T. (2013). *Valențe formative ale literaturii religioase pentru copii*. București: Editura Cadrelor Didactice.
- Ryan, F. J. (1996). Unmasking the face of narcissism: A prerequisite for moral education. *Journal of Educational Thought*, 30(2), 159-170.
<https://doi.org/10.11575/jet.v30i2>.
- Ryan, K. (1981). *Questions and Answers on Moral Education*. Bloomington: Phi Delta Kapp Educational Foundation. <https://eric.ed.gov/?id=ED202774>.
- Ryan, K. (1996). Character education in the United States: A status report. *Journal for a Just and Caring Education*, 2(1), 75–84. <https://eric.ed.gov/?id=EJ521443>.
- Safran, O. (1973). Particularități ale educației morale și ale programării ei. *Revista de pedagogie*, 3.
- Șakar, M. C. (2014). Evaluation of ethics perceptions' primary school teachers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 116, 2352–2356.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.591>.
- Salade, D. (1998). *Dimensiuni ale educației*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Sâmihăian, F. (2005). *Didactica limbii și literaturii române, II*. Proiectul pentru învățământul rural, MEC.
- Sâmpetrea (Câmpean), I. M. (2017). *Învățarea activă-premisă a obținerii rezultatelor școlare cuantificabile în testele naționale*. [Teză de doctorat nepublicată]. Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației.
- Sanderse, W. (2013). The meaning of role modelling in moral and character education. *Journal of Moral Education*, 42(1), 28–42.
<https://doi.org/10.1080/03057240.2012.690727>.
- Sanderse, W. (2024). Adolescents' moral self-cultivation through emulation: Implications for modelling in moral education. *Journal of Moral Education*, 53(1), 139–156.
<https://doi.org/10.1080/03057240.2023.2236314>.
- Sanderse, W., & Cooke, S. (2019). Being prepared to become a moral teacher: UK teachers' experiences of initial teacher education. *Scandinavian Journal of Educational Research*. <https://doi.org/10.1080/00313831.2019.1664628>.
- Șandor, S. D. (2013). *Metode și tehnici de cercetare în științele sociale*. București: Tritonic.

- Savu-Cristescu, M. (2014). *Didactica educației morale: Demersuri metodologice pentru învățământul primar și preșcolar*. București: Editura Universitară.
- Saye, J. W. (1998). Creating time to develop student thinking: Team-teaching with technology. *Social Education*, 62(4), 356-362. <https://eric.ed.gov/?id=EJ582742>.
- Schaefer, D. R., Khuu, T., Rambaran, J. A., Rivas-Drake, D., & Umaña-Taylor, A. J. (2024). How do youth choose activities? Assessing the relative importance of the micro-selection mechanisms behind adolescent extracurricular activity participation. *Social Networks*, 77, 139–150. <https://doi.org/10.1016/j.socnet.2021.12.008>.
- Scheau, I. (2016). Rolul valorilor în educație. https://www.researchgate.net/publication/346264304_ROLUL_VALORILOR_IN_EDUCATIE.
- Scheau, I. (2019). Rolul dilemelor morale în educația deontologică. In O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XV: Summa Theologiae)* (pp. 59-62). Cluj-Napoca: Eikon.
- Șchiopu, U., & Verza, E. (1997). *Psihologia vârstelor. Ciclurile vieții*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Schmidt, C. (2018). Literatura care formează oameni: despre adevărata valoare a operei literare. In M. Onojescu (Ed.), *Literatura și valorile*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- Schreiner, P. (2002). Different approaches – common aims. Current developments in religious education in Europe. Statement for the Strategy Development Seminar of the Oslo Coalition on Freedom of Religion or Belief, Oslo, 7–9 December 2002. https://comenius.de/wp-content/uploads/alte-downloads/pdfs/themen/Europa_-_Different_Approaches.pdf.
- Schuepbach, M. (2015). Effects of extracurricular activities and their quality on primary school-age students' achievement in mathematics in Switzerland. *School Effectiveness and School Improvement*, 26(2), 279–295. <https://doi.org/10.1080/09243453.2014.929153>.
- Schuitema, J., ten Dam, G., & Veugelers, W. (2008). Teaching strategies for moral education: A review. *Journal of Curriculum Studies*, 40(1), 69-89. <https://doi.org/10.1080/00220270701294210>.
- Schutt, R. K. (2006). *Investigating the social world: The process and practice of research* (5th ed.). SAGE Publications.

- Seligman, M. E., Steen, T. A., Park, N., & Peterson, C. (2005). Positive psychology progress: Empirical validation of interventions. *American Psychologist*, 60, 410-421. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.60.5.410>.
- Sf. Ioan Cassian. (1990). *Așezămintele mânăstirești și Convorbiri duhovnicești*. București: Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă.
- Sfântul Nectarie de la Eghina. (2013). *Morala creștină*. Iași: Doxologia.
- Shenfield, R. (2017). Perspectives on moral ambiguity and character education in the drama classroom. *NJ*, 40(2). <https://doi.org/10.1080/14452294.2016.1276674>.
- Shih, Y.-H. (2022). Moral education in Taiwanese preschools: Importance, concepts, and methods. *Policy Futures in Education*, 20(6), 717–730. <https://doi.org/10.1177/14782103211040512>.
- Shih, Y.-H. (2022). Moral education in Taiwanese preschools: Importance, concepts, and methods. *Policy Futures in Education*, 20(6), 717–730. <https://doi.org/10.1177/14782103211040512>.
- Shrestha, B. K., & Parajuli, T. R. (2019). Teaching practices of moral education in public and private schools of Nepal. *World Wide Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 5(1), 1-6. https://wwjmr.com/upload/teaching-practices-of-moral-education-in-public-and-private-schools-of-nepal_1547018688.pdf.
- Shuttleworth, M. (2009, November 3). Pretest-posttest designs. Explorable.com. <https://explorable.com/pretest-posttest-designs>.
- Simion, E. (2010). Cantemir, moralistul (I). *Caiete critice*, 10(276), 1–7.
- Simion, E. (2010). Cantemir, moralistul (II). *Caiete critice*, 11(277), 1–8.
- Simion, E. (2010). Cantemir, moralistul (III). *Caiete critice*, 12(278), 1–8.
- Simion, R., & Rusu, A. S. (2020). A qualitative study on the values of moral eco-pedagogy: A case study of a Romanian school. *Educatia 21 Journal*, 18, Art. 04. <https://doi.org/10.24193/ed21.2020.18.04>.
- Singsuriya, P., Aungsumalin, W., & Worapong, S. (2014). Narrative approach to moral education: A case of Thailand. *Education, Citizenship and Social Justice*, 9(3), 209–225. <https://doi.org/10.1177/1746197914534818>.
- Sîrbu, I. (2020). Moralitatea – o problemă contemporană. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/154-163_1.pdf.

- Siregar, I. C. (2024). A balance between tradition and innovation: A review of teaching methodologies in modern Sunday schools. *Qeios*.
<https://doi.org/10.32388/54X3LL>.
- Sîrghie, A. (2008). *Literatura pentru copii în contextul beletristicii românești*. București: Alma Mater.
- Sirovina, D., Petrinec, D., Tramontana, P., & Kovacevic, G. (2023). Attendance of extracurricular activities in the field of natural sciences and the attractiveness of the content offered for extracurricular activities in biology in elementary schools. *Periodicum Biologorum*, 125(1-2), 139-145.
<https://doi.org/10.18054/pb.v125i1-2.12345>.
- Sistemul muncii educative în liceu*. (1970). București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Sitio, I. T. (n.d.). The representation of moral values in EFL textbooks for primary school: A critical discourse analysis. *Repositori Institusi Universitas Sumatera Utara (RI-USU)*. <https://repositori.usu.ac.id/handle/123456789/61071>.
- Siu-Runyan, Y. (1996). Caring, courage, justice and multicultural literature. *Journal for a Just and Caring Education*, 2(4), 420-429.
- Skinner, R. (2004). Character education. *Education Week on the Web*. Retrieved July 2, 2022, from <http://www.edweek.org/context/topics/issuespage.cfm?id=112>.
- Skolverket. (2018). *Curriculum for the compulsory school, preschool class and school-age educare 2011 Revised 2018*. Stockholm: Liber Distribution.
<https://www.skolverket.se/download/18.31c292d516e7445866a218f/1576654682907/pdf3984.pdf>.
- Small, M. L. (2011). How to conduct a mixed methods study: Recent trends in a rapidly growing literature? *Annual Review of Sociology*, 37, 57-86.
<https://doi.org/10.1146/annurev-soc-081309-150109>.
- Smith, C. B. (2002). *Developing character through literature: A teacher resource book*. The Family Learning Association, Indiana University. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 464 362)
- Sockett, H. (1992). The moral aspects of the curriculum. In P. W. Jackson (Ed.), *Handbook of Research on Curriculum: A Project of the American Educational Research Association* (pp. 543-569). New York: Macmillan.
- Soler, N. S., Delgado, A. C. U., & Hernández, C. R. A. (2022). Characteristics of extracurricular activities of educational establishments in the Araucania, Chile.

- Retos: Nuevas Tendencias en Educación Física, Deporte y Recreación*, 44, 183-192. <https://doi.org/10.47197/retos.v44i0.88374>.
- Solihatin, E., Putri, K. Y. S., Siang, J. L., Tulunga, J. M., Syarifain, R. I., Kuncoro, E. A., Lopian, A., Dapa, A. N., Wuwung, O. C., Alwi, & Yuanita, P. (2021). Development of QR code-based character education teaching materials. *Review of International Geographical Education (RIGEO)*, 11(5), 4095–4104. <https://doi.org/10.48047/rigeo.11.05.290>.
- Solovei, R. (2018). Considerații privind educația moral-creștină a elevilor. In O. Moșin, I. Scheau, & D. Opreș (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XIII: Summa Theologiae)* (pp. 96-100). Cluj-Napoca: Eikon.
- Song, N. S. (2013). Sunday school revisited: An alternative to Christian education of the church today? *Religious Education: The Official Journal of the Religious Education Association*, 108(2), 180-192. <https://doi.org/10.1080/00344087.2013.767682>.
- Sorohan, E. (1986). *Cartea cronicilor*. București: Junimea.
- Sorohan, E. (1997). *Introducere în istoria literaturii române*. Iași: Editura Universității Al. Ioan Cuza.
- Sousa, A. C. T. (2023). Between certainty and doubt: Descartes and the second-degree skepticism. *Kriterion - Revista de Filosofie*, 64(155), 545–566. <https://doi.org/10.1590/0100-512X2023n15511acts>.
- Șova, T. (2016). *Pedagogie: Suport de curs*. Bălți.
- Spătareru, E. M. (2018). Educația pentru valori în învățământul primar. In D. Opreș, I. Scheau, & O. Moșin (Eds.), *Educația din perspectiva valorilor (Tom XIV: Summa Paedagogica)* (pp. 276-281). Cluj-Napoca: Eikon.
- Sporre, K., Osbeck, C., Lilja, A., Lifmark, D., Franck, O., & Lyngfelt, A. (2023). Constructing the test to the teaching—and the complexities of assessing learning in ethics education. *Journal of Beliefs & Values*, 46(1), 131–149. <https://doi.org/10.1080/13617672.2023.2271269>.
- Stake, R. E. (2006). *Multiple case study analysis*. Guilford Press.
- Stan, C. (2001). Teoria și metodologia formării comportamentului moral. În M. Ionescu & V. Chiș (Eds.), *Pedagogie*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Stan, C. (n.d.). *Teoria educației. Actualitate și perspective*. Presa Universitară Clujeană.
- Stanislavsky, K. (1980). *An actor prepares*. London: Methuen.

- Stanistreet, P. (2024). Education in an age of moral helplessness. *International Review of Education*, 70(1), 1–10. <https://doi.org/10.1007/s11159-024-10080-y>.
- Steć, M., & Steć, M. M. (2021). The psycho-didactic approach in religious and moral education: Towards personal growth and positive mental health of students. *Religions*, 12(6), 424. <https://doi.org/10.3390/rel12060424>.
- Șerbănescu, B. (2000). *Valorile naționale și educația*. București: Editura Universitară Carol Davila.
- Ștefănescu, C. (2009). *Didactica activității instructiv-educative din grădiniță*. Focșani: Terra.
- Steinmann, I., Strietholt, R., & Caro, D. (2018). Participation in extracurricular activities and student achievement: evidence from German all-day schools. *School Effectiveness and School Improvement*. <https://doi.org/10.1080/09243453.2018.1540435>.
- Stere, E. (1975). *Din istoria doctrinelor morale*. București: Editura Științifică și Pedagogică.
- Stewart, D. W., & Shamdasani, P. N. (1990). *Focus groups: Theory and practice*. Sage.
- Stout, D. A. (2001). Beyond culture wars: An introduction to the study of religion and popular culture. In D. A. Stout & J. M. Buddenbaum (Eds.), *Religion and popular culture: Studies on the interaction of worldviews* (pp. 1–14). Iowa State University Press.
- Suartama, I. K., et al. (2020). Development of e-learning oriented inquiry learning based on character education in multimedia course. *European Journal of Educational Research*, 9(4), 1591–1603. <https://doi.org/10.12973/EU-JER.9.4.1591>.
- Suciu, L. G. (2016). Ce face ca educația să aibă valoare? Avertismentul lui Dewey. In *Educația din perspectiva valorilor, Tom 10: Summa paedagogica, Ediția a VIII-a* (pp. 211-218). Chisinau.
- Suciu, L. G. (2018). Experiențe semnificative de învățare din lumea filmului: *The Square* (2017). In *Un secol pentru educație: Conferința cu participare internațională Suceava* (pp. 102-116).
- Sulistiyo, U., Supiani, S., Kailani, A., & Lestariyana, R. P. D. (2020). Infusing moral content into primary school English textbooks: A critical discourse analysis. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*, 10(1), 251-260. <https://doi.org/10.17509/ijal.v10i1.25067>.

- Sun, L., Kangas, M., Ruokamo, H., & Siklander, S. (2023). A systematic literature review of teacher scaffolding in game-based learning in primary education. *Educational Research Review*, 40, 100546. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2023.100546>.
- Suvák, V. (2022). Aristotle on Socrates and the "Logoi Sokratikoi." *Filosofický Časopis*, 70(1), 115–137. <https://doi.org/10.46854/fc.2022.1r.115>.
- Suvák, V. (2024). Ethics as self-mastery in Seneca's *Letters*. *Ethics & Bioethics*, 14(1–2), 1–13. <https://doi.org/10.2478/ebce-2024-0008>.
- Swanborn, P. (2010). *Case study research: What, why and how?* (1st ed.). SAGE Publications.
- Swinburne, R. (2024). How to define 'moral realism'. *New Blackfriars*, 105(2), 116–130. <https://doi.org/10.1017/nbf.2023.22>
- Ta, T., Geron, T., Levinson, M., & Borgia, M. (2023). “The power of open dialogue”: Using normative case studies to facilitate ethical dilemmas discussions among school teachers. *Teaching and Teacher Education*, 132, 104237. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104237>.
- Taddeo, M., & Floridi, L. (2018). How AI can be a force for good. *Science*, 361(6404), 751–752. <https://doi.org/10.1126/science.aao6993>.
- Talwar, V., Yachison, S., & Leduc, K. (2016). Promoting honesty: The influence of stories on children’s lie-telling behaviours and moral understanding. *Infant and Child Development*, 25, 484–501. <https://doi.org/10.1002/icd.1949>.
- Tam, P. C. (2010). The implications of Carnival theory for interpreting drama pedagogy. *Research in Drama Education: The Journal of Applied Theatre and Performance*, 15(2), 175-192. <https://doi.org/10.1080/13569781003700078>.
- Tamuri, A. H. (2007). Islamic education teachers' perceptions of the teaching of akhlāq in Malaysian secondary schools. *Journal of Moral Education*, 36(3), 371–386. <https://doi.org/10.1080/03057240701553347>.
- Tan, C. (2008). Two views of education: Promoting civic and moral values in Cambodia schools. *International Journal of Educational Development*, 28(5), 560-570. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2007.07.004>.
- Tan, G., & Chen, X. (2023). Analysis of the connotation of moral education in elementary school and the teaching practice of “educating people with aesthetics”—The Prince and the Pauper as an example. *The Educational Review, USA*, 7(5), 549-553. <https://doi.org/10.26855/er.2023.05.001>.

- Temli, Y., Akar, H., & Şen, D. (2011). A study on primary classroom and social studies teachers' perceptions of moral education and their development and learning. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 11(4), 2061–2067.
<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ962688.pdf>.
- Temple, C. A., Martinez, M. A., & Yokota, J. (2015). *Children's books in children's hands: A brief introduction to their literature*. Pearson.
- Teofil, T. (2004). *Pedagogia pastorală și criza valorilor*. Alba Iulia: Editura Reîntregirea.
- Thambu, N., Prayitno, H. J., & Zakaria, G. A. N. (2021). Incorporating active learning into moral education to develop multiple intelligences: A qualitative approach. *Indonesian Journal on Learning and Advanced Education (IJOLAE)*, 3(1), 17–29.
<https://doi.org/10.23917/ijolae.v3i1.10064>.
- The Glossary of Education Reform. (2013). Co-curricular. Great School Partnership.
<http://edglossary.org/co-curricular/>.
- Theron, L., Cockcroft, K., & Wood, L. (2017). The resilience-enabling value of African folktales: The Read-Me-to-Resilience intervention. *School Psychology International*, 38(5), 491–506.
- Thoma de Aquino. (1997). *Summa theologiae*. București: Editura Științifică.
- Thornberg, R., & Oğuz, E. (2013). Teachers' views on values education: A qualitative study in Sweden and Turkey. *International Journal of Educational Research*, 59, 49-56. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijer.2013.03.005>.
- Tia, T. (2004). *Pedagogia pastorală și criza valorilor*. Alba Iulia: Reîntregirea.
- Timiș, V. (2004). *Religia în școală, Valențe eclesiale, educaționale și sociale*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
- Tissot, T. T., Van Hiel, A., Haerens, L., & Constandt, B. (2023). The moral identity questionnaire predicts prosocial behavior better than the moral identity scale. *Current Psychology*, 42(26), 22738–22744.
<https://doi.org/10.1007/s12144-022-03361-y>.
- Tomkins, L. (2021). Caring leadership as Nietzschean slave morality. *Leadership*, 17(3), 278–295. <https://doi.org/10.1177/1742715020974910>.
- Topaloglu, F. (2022). Existence and intellect in Nicholas of Cusa. *Sakarya Universitesi İlahiyat Fakultesi Dergisi - Journal of Sakarya University Faculty of Theology*, 24(45), 211–234. <https://doi.org/10.17335/sa-kaifd.1067452>.
- Topârceanu, S. A. (2018). Literatură și religie în spațiul contemporan românesc. *Analele Universității "Dunărea De Jos" Din Galați. Fascicula XXIV, Lexic Comun / Lexic*

Specializat, 16, 69-73.

<https://www.gup.ugal.ro/ugaljournals/index.php/lcls/article/view/2607>.

- Townsend, J. R. (1987). *Written for children: An outline of English-language children's literature*. Rowman & Littlefield.
- Travers, B. E., & Travers, J. F. (2008). *Children's literature: A developmental perspective*. Boston, MA: John Wiley and Sons.
- Trikoz, E. N. (2021). Systematization of the law in England in the early 17th century: The importance of Francis Bacon's ideas. *Vestnik Permskogo Universiteta - Juridicheskie Nauki*, 54, 660–688.
<https://doi.org/10.17072/1995-4190-2021-54-660-688>.
- Trisciuzzi, M. T. (2017). Image and imagination in education. Visual narrative through children's literature. *Ricerche Di Pedagogia e Didattica-Journal of Theories and Research in Education*, 12(3). <https://doi.org/10.6092/issn.1970-2221/7638>.
- Trisiana, A., Sutikno, A., & Wicaksono, A. G. (2020). Digital media-based character education model as a learning innovation in the midst of a corona pandemic. *Webology*, 17(2), 103–117. <https://doi.org/10.14704/WEB/V17I2/WEB17019>.
- Tsai, C. Y., Lin, H. S., & Liu, S. C. (2020). The effects of the pedagogical GAME model on students' PISA scientific competencies. *Journal of Computer Assisted Learning*, 36(3), 359–369. <https://doi.org/10.1111/jcal.12406>.
- Tsang, K. K. (2018). Teachers as disempowered and demoralised moral agents: School board management and teachers in Hong Kong. *British Journal of Educational Studies*. <https://doi.org/10.1080/00071005.2018.1497770>.
- Tse, T. K. C., & Zhang, L. (2017). Changing mode of regulation: Role models in moral education textbooks for primary schools in China, 1999–2005. *Frontiers of Education in China*, 12, 52-74. <https://doi.org/10.3868/s110-006-017-0004-2>.
- Tsvyk, V. A., & Tsvyk, I. V. (2020). Moral education of youth in information-oriented society. *Voprosy Filosofii*, 4, 51–57.
<https://doi.org/10.21146/0042.8744.2020.4-51-57>
- Tudor, L. S. (2014a). Perception of teachers on curriculum integration: Integration patterns practice. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 127, 728–732.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.344>.
- Tudor, L. S. (2014b). Primary school skills development through integrated activities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 127, 722–727.
<https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.343>.

- Tuffa, L. (2009). *Teacher perception of character education* (Master's thesis). University of Lethbridge, Lethbridge, Alberta.
<https://core.ac.uk/download/pdf/185287735.pdf>.
- Turner, D. W., III, & Hagstrom-Schmidt, N. (2022). Qualitative interview design: Howdy or hello? *The Qualitative Report*, 15(1), 754–760.
<https://doi.org/10.46743/2160-3715/2010.1178>.
- Țăra, V. D. *Discursul religios, model și normă de exprimare îngrijită în epoca veche*.
<http://www.diacronia.ro/en/indexing/details/A6/pdf>.
- Țugurlan, L., & Toma, M. (1982). *Literatura pentru copii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- U.S. Census Bureau. (2017). More than half of school expenditures spent on classroom instruction.
<https://www.census.gov/newsroom/press-releases/2017/cb17-97-public-education-finance.html>.
- Uchechi, B.-A. O. (2021). The role of teaching and learning aids/methods in a changing world. *New Challenges to Education: Lessons from Around the World, BCES Conference Books, 19*.
- Uncular, B. (1987). Milli Güvenlik Konseyi tutanaklarında zorunlu din dersi [Mandatory religion courses on official reports of National Security Council]. [Electronic version]. Retrieved November 1, 2009, from
<http://www.birikimdergisi.com/birikim/makale.aspx?mid=406>.
- UNESCO Publishing. (1996). *Learning: The treasure within. Report to UNESCO of the International Commission on Education for the Twenty-first Century*. Paris: UNESCO Publishing.
- Unknown Author. Character education in UK schools. *Children & Young People Now*.
<https://www.cypnow.co.uk/other/article/character-education-in-uk-schools>.
- Urban, J., Bahník, S., & Kohlová, M. B. (2023). Pro-environmental behavior triggers moral inference, not licensing by observers. *Environment and Behavior*, 55(1-2), 74-98. <https://doi.org/10.1177/00139165231163547>.
- Ureche, G. (1944). *Letopisețul Tării Moldovei*. București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă, Fundația Regală pentru Literatură și Artă București.
- Ureche, G. (1958). *Letopisețul Tării Moldovei*. București: Editura de Stat pentru Literatură și Artă.

- Valeriu, I.-F., & Ristea, A.-L. (2009). Metode și strategii de cercetare în științele socio-umane. *Marketing-Management.Studii, cercetări, consulting*, 1-2, 59-75.
- Van Der Leij, T., Avraamidou, L., Wals, A., & Goedhart, M. (2022). Supporting secondary students' morality development in science education. *Studies in Science Education*, 58(2), 141–181. <https://doi.org/10.1080/03057267.2021.1944716>.
- Vandell, D. L., Larson, R. W., Mahoney, J. L., & Watts, T. W. (2015). Children's organized activities. In R. M. Lerner, M. H. Bornstein, & T. Leventhal (Eds.), *Handbook of child psychology and developmental science* (pp. 305–344). John Wiley & Sons, Inc.
- Vars, G. F. (1996). Effects of interdisciplinary curriculum and instruction. In P. S. Hlebowitsh & W. G. Wraga (Eds.), *Annual review of research for school leaders* (pp. 147–164). Reston, VA: National Association of Secondary School Principals & Scholastic.
- Văideanu, G. (1986). *Pedagogie: Ghid pentru profesori* (Vol. 2). Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”.
- Vercruyssen, M., & Hendrick, H. W. (2012). *Behavioral research and analysis: An introduction to statistics within the context of experimental design* (4th ed.). CRC Press.
- Vertel, A., Shapovalova, O., Korolenko, V., & Bereziuk, T. (2024). The role of the family in the education and upbringing of children. *Cadernos Educação Tecnologia e Sociedade*, 17, 54-64.
- Vestrucci, A. (2020). Recalibrating the logic of free will with Martin Luther. *Theology and Science*, 18(3), 358–382. <https://doi.org/10.1080/14746700.2020.1786216>.
- Veugelers, W. (2024). The moral and political dimensions of education: Response to Hansen. *Journal of Moral Education*, 53(4), 751–756. <https://doi.org/10.1080/03057240.2024.2384809>.
- Veugelers, W., & De Kat, E. (2003). Moral task of the teacher according to students, parents and teachers. *Educational Research and Evaluation*, 9(1), 75-91. <https://doi.org/10.1076/edre.9.1.75.13543>.
- Vlad, I.-E., & Ciascai, L. (2014). Students' perception of the personal characteristics of ideal teacher (I). Pilot study. *Acta Didactica Napocensia*, 7(2), 41-47.
- Vrapi, R., & Alia, A. (2019). Albania, Center for Educational Services (QSHA), in IEA TIMSS. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-85802-5_9.

- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.
- Waggoner, M. (2021). Minding the gap: Moral ideals and moral improvement. *Journal of Moral Philosophy*, 18(5), 546–549. <https://doi.org/10.1163/17455243-18050006>.
- Walker, D. I. (2024). Sociological contributions to moral education. *Journal of Moral Education*, 53(4), 609–616. <https://doi.org/10.1080/03057240.2024.2386074>
- Walker, S., Brownlee, J., Whiteford, C., Cobb-Moore, C., Johansson, E., Ailwood, J., & Boulton-Lewis, G. (2012). Early years teachers' epistemic beliefs and beliefs about children's moral learning. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 18(2), 263–275. <https://doi.org/10.1080/13540602.2012.632267>.
- Wallin, G. J. (1980). Fostering moral development through creative dramatics. *The Personnel and Guidance Journal*, 58(9), 630. <https://doi.org/10.1002/j.2164-4918.1980.tb00630.x>.
- Wang, C. B., & Min, D. (2024). Nature as event: A study on John Dewey's naturalism. *Filosofija-Sociologija*, 35(3), 246–254. <https://doi.org/10.6001/fil-soc.2024.35.3.1>.
- Wang, X. D. (2018). The use of drama pedagogy in teaching Chinese landscape poetry. *The Journal of Drama and Theatre Education in Asia*, 8(1), 97-112.
- Wardekker, W. L. (2001). Schools and moral education: Conformism or autonomy? *Journal of Philosophy of Education*, 35(1), 101-114.
- Weah, W., Simmons, V. C., & Hall, M. (2000). Service-learning and multicultural/multiethnic perspectives: From diversity to equity. *Phi Delta Kappan*, 81(9), 673–675. https://www.researchgate.net/publication/234752162_Service-Learning_and_MulticulturalMultiethnic_Perspectives_From_Diversity_to_Equity.
- Westrup, U., & Planander, A. (2013). Role-play as a pedagogical method to prepare students for practice: The students' voice. *Ogre Utbildning*, 3(3), 199–210. <https://portal.research.lu.se/en/publications/role-play-as-a-pedagogical-method-to-prepare-students-for-practic>.
- Whitmore, K., Martens, P., Goodman, Y., & Owoki, G. (2005). Remembering critical lessons in early literacy research: A transactional perspective. *Language Arts*, 82(5), 296–307.

- Wicksteed, C. (1993). Working with an A-level literature text: twenty-two ideas for target language activities. *The Language Learning Journal*, 7(1), 17-18.
<https://doi.org/10.1080/09571739385200061>.
- Widodo, H. P. (2018). A critical micro-semiotic analysis of values depicted in the Indonesian Ministry of National Education-endorsed secondary school English textbook. In H. P. Widodo, M. R. Perfecto, L. V. Canh, & A. Buripakdi (Eds.), *Situating moral and cultural values in ELT materials: The Southeast Asian context* (pp. 131–152). Cham: Springer.
- Widyahening, C. E. T. (2016). Poetry and moral education in teaching learning literature. *PROSIDING ICTTE FKIP UNS*, 1(1), 134.
- Wijayanti, O., & Rukiyati, R. (2021). Multiple intelligences in learning musical dramas for prospective primary school teachers. *Journal of Teaching and Learning in Elementary Education (JTLEE)*, 4(1), 95–109.
<https://doi.org/10.33578/jtlee.v4i1.7872>.
- Williams, B. (2002). *Truth and truthfulness: An essay in genealogy*. Princeton University Press.
- Wilson, R. A. (2020). Fostering goodness & caring: Promoting moral development of young children.
http://www.earlychildhoodnews.com/earlychildhood/article_view.aspx.
- Wimmer, L., Friend, S., Currie, G., & Ferguson, H. J. (2021). Reading fictional narratives to improve social and moral cognition: The influence of narrative perspective, transportation, and identification. *Frontiers in Communication*, 5, 611935.
<https://doi.org/10.3389/fcomm.2020.611935>.
- Winston, J. (1996). Emotion, reason and moral engagement in drama. *Research in Drama Education*, 2, 189-200.
- Winston, J. (1998). *Drama, narrative and moral education: Exploring traditional tales in the primary years*. London: Falmer Press.
- Winston, J. (1999). Theorising drama as moral education. *Journal of Moral Education*, 28(4), 459-471.
- Woody, P. (1976). Informal drama in religious education: An innovative approach. *Religious Education: The Official Journal of the Religious Education Association*, 71(6), 629-642. <https://doi.org/10.1080/0034408760710610>.

- Wormald, C., & le Clézio, N. (2018). Roar and rumpus: engaging non-speaking children through stories and songs. In J. Magagna (Ed.), *The Silent Child Communication without Words* (pp. 313–344). Routledge.
- Wu, C., & He, X. (2021). Environmental aesthetic value influences the intention for moral behavior: Changes in behavioral moral judgment. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(12), 6477.
<https://doi.org/10.3390/ijerph18126477>.
- Wu, Y., Zhou, Y., & Shi, L. (2023). Defender self-efficacy and moral disengagement on social support and bystander behaviors among primary school students: A multilevel moderated mediation model. *Psicologia: Reflexão e Crítica*, 36, 11.
<https://doi.org/10.1186/s41155-023-00253-3>.
- Xenofon. (2010). *Apologia lui Socrate*. București, Romania: Editura ANTET REVOLUTION.
- Xenopol, A. D. (1985). *Istoria românilor din Dacia Traiana* (3rd ed.). București: Editura Științifică și Enciclopedică.
- Xhomara, N. (2016). Religion, ethics and moral education curriculum approaches in European countries. *European Academic Research*, 4(6), 5785.
- Xu, D. (2025). Teaching strategies for moral education in colleges and universities based on 5G network and big data technologies. *Interactive Learning Environments*, 1–17. <https://doi.org/10.1080/10494820.2025.2450641>.
- Yanco, E., Batavia, C., & Ramp, D. (2021). Compassion and moral inclusion as cornerstones for conservation education and coexistence. *Biological Conservation*, 261, 109253. <https://doi.org/10.1016/j.biocon.2021.109253>.
- Yankovych, I. (2014). Moral education technologies in pedagogical theory and practice of Poland and Ukraine. *Comparative Professional Pedagogy*, 4(2).
<https://doi.org/10.2478/rpp-2014-0027>.
- Yao, Z., & Enright, R. (2020). The influence of moral stories on kindergarteners' sharing behaviour. *Early Child Development and Care*, 190, 891–901.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2018.1499098>.
- Ye, W. (2022). An analysis of Hong Kong moral and national education textbook-teacher interactions. *Pedagogy, Culture & Society*, 1–19.
<https://doi.org/10.1080/14681366.2022.2140696>.
- Yin, R. K. (1994). *Case study research: Design and methods* (2nd ed.). Sage.

- Yu, H. (2011). A study on the development of web-based moral education course. In *Proceedings of the 2011 International Conference on Uncertainty Reasoning and Knowledge Engineering*.
- Yudkin, D. A., Gantman, A. P., Hofmann, W., & Quoidbach, J. (2021). Binding moral values gain importance in the presence of close others. *Nature Communications*, 12, 2718. <https://doi.org/10.1038/s41467-021-22566-6>.
- Yusof, H., Mohd Noor, M. A., Abdul Jalil, N., Mansor, M., & Awang, M. (2018). Nurturing moral values in primary school. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(7). E-ISSN: 2222-6990
- Zabun, E., & Bektaş, Ö. (2019). The Comparison Between Turkey and France Citizenship Education Programme. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 4(10), 340-366. https://www.ijetsar.com/Makaleler/667823316_2.%20340-366%20%c3%b6zlem%20bekta%c5%9f%20ta%c5%9fk%c4%b1n.pdf.
- Zhao, F., Peng, C., Turel, O., He, Q., & Zhang, S. (2024). The promotive influence of positive moral emotions on prosocial behavior in 3–5-year-old children. *Asian Journal of Social Psychology*. <https://doi.org/10.1111/ajsp.12632>.
- Zhou, Y. (2023). The organic integration strategy of primary school English teaching and moral education. *International Journal of Mathematics and Systems Science*, 6(2), 123–137. <https://systems.enpress-publisher.com/index.php/IJMSS/article/view/2478>.
- Zlate, M. (2000). *Introducere în psihologie I* (Ediția a 3-a). Iași: Polirom.